

KOMORNÍ LISTY

ČASOPIS SOUDNÍCH EXEKUTORŮ

Ohlédnutí za funkčním obdobím prezidia Exekutorské komory ČR

JUDr. Zdeněk Knaizl

**Následky porušení zákazu cese
a jejich dopady do exekučního řízení**

Mgr. Ing. Antonín Toman

**Odhalování mystéria
bezvýsledných exekucí**

vydává Exekutorská komora České republiky

I/2024
17. ročník

DRAŽTE NA Portaldrazeb.cz!

1) NA MÍRU EXEKUTORŮM

Portál dražeb je vytvořený přímo na míru soudním exekutorům. Systém je neustále inovován na základě uživatelských podnětů.

2) CENA A SERVIS

Bezkonkurenční cena.
Žádné skryté poplatky a vícenáklady.

3) FLEXIBILITA A PŘIPRAVENOST

Vývoj systému sleduje aktuální legislativní i technologické novinky. V procesu je zapojení do celoevropské sítě dražebních portálů.

4) VŠECHNY DRAŽBY NA JEDNOM MÍSTĚ

Web je přehledný pro dražebníky i dražitele.
Jediný portál obsahující všechny exekuční dražby = masivní návštěvnost.

5) GARANCE KVALITY

Oficiální dražební portál s dynamickým rozvojem počtu dražebníků i dražitelů.
Exekutorská komora ČR jako garant kvality pro exekutory i dražitele.

3 měsíce ZDARMA + 10 inzerátů na Sreality ZDARMA pro nové dražebníky

CENÍK

Cena inzerce na Sreality = 10 Kč

Cena inzerce na Reality.iDNES = 3 Kč

Platba pouze za vydraženou dražbu s nejnižším podáním:

do 150 tisíc = 150 Kč

do 1 milionu = 800 Kč

nad 1 milion = 1200 Kč

* Technická podpora, helpdesk a právní podpora v ceně.

KONTAKTUJTE NÁS:

email: helpdesk@portaldrazeb.cz

tel.: 211 155 321

www.portaldrazeb.cz

Mgr. Jan Mlynarčík
prezident Exekutorské komory ČR

Vymahatelnost práva – základní premisa důvěry veřejnosti v právní systém

Pohled prezidenta Exekutorské komory na současná témata exekutorské praxe

Vážené a milé čtenářky, vážení a milí čtenáři,

jsme již na počátku jara, ale já se až nyní díky prvnímu letošnímu číslu našeho odborného periodika ohlížím za tím, co nás v loňském roce provázelo, na co se můžeme těšit či co můžeme očekávat v roce letošním.

Nebudu vás napínat a asi vás ani nepřekvapím hlavními tématy svého příspěvku. První z mých pohledů bude komplexnější a dotkne se konsolidačního balíčku, který měl bohužel negativní dopad na náplň naší činnosti. Ani další téma není příliš pozitivní, je to výše nezabavitelného minima u srážek ze mzdy. S optimismem do budoucna se naopak dívám na digitalizaci a automatizaci procesů.

To, co se odehrává v naší profesi, není izolované. Je to součást celkového vývoje společnosti a ostatních oborů a činností, a tak rozhodně nelze opomenout významné události, které poznamenaly a poznamenávají životy nás všech. V prvé řadě se ještě stále vyrovnáváme s dopady koronavirové pandemie, ale vedle toho nás již více než dva roky sužuje válečný konflikt na území Evropy. I to je příčinou, proč se celá řada oborů potýká s komplexní změnou nastavení a fungování. Exekuční činnost samozřejmě nestojí mimo tyto skutečnosti. I to mě vedlo právě k identifikování výše zmíněných klíčových bodů.

Konsolidační balíček a justiční pohledávky

Jak jsem již zmínil, považuji za důležité se nejdříve

ohlédnout za tím, co bylo. A to je z pohledu tohoto příspěvku konsolidační balíček. Ambicí vládních reprezentantů bylo zvýšení příjmů veřejných rozpočtů a zároveň minimalizace výdajů. Nepřísluší mi posuzovat komplexní úspěšnost nastavených parametrů, ale ze své, lépe řečeno, z naší praxe se však musím jednoznačně vymezit proti novému nastavení vymáhání tzv. justičních pohledávek. Jedná se o přístup, kdy náklady soudního řízení má hradit jedna ze soudících se stran.

V loňském roce došlo ke změně, kdy tyto pohledávky nově vymáhá Celní správa, která je policejním orgánem a jejíž provoz je plně hrazen právě ze státního rozpočtu. Takové rozhodnutí se mi jeví jako nesystémové a mohu upřímně říci, že je plně jdoucí proti smyslu konsolidačního balíčku. Nové nastavení znamená, že náklady spojené s vymáháním nejsou hrazeny dlužníkem, jak tomu bylo dříve a jak to bylo zodpovědné ke všem daňovým poplatníkům, ale právě námi všemi. Dopad to má ve své podstatě nejen na ekonomicky aktivní občany, ale na všechny občany, protože to ve své podstatě může znamenat i nedostatek financí pro sociální či důchodový systém.

Správné nastavení výše nezabavitelného minima jako základ vyváženého vztahu mezi dlužníkem a věřitelem

Další široce a dlouhodobě diskutovanou oblastí je vývoj nezabavitelného minima a rostoucí počet exekucí. Veřejně jsme jako Komora poukazovali na skutečnost, že za posledních pět let došlo

k jedenácti zvýšením nezabavitelného minima. Upozorňujeme na celkově negativní dopady tohoto vývoje jak na odborných setkáních, tak i na prezentacích pro média. Nejvýznamnější dopady jsme všichni zaznamenali právě v loňském roce. Sám ze své praxe vím, že v celé řadě případů už nemůžeme nic srážet ze mzdy nebo můžeme srážet pouze marginální částku, která nevede ke splacení dluhu v rozumném horizontu. Je nutné stále upozorňovat na skutečnost, že tato situace neznamená výhodu pro dlužníka, ale naopak dochází k prodloužení doby vymáhání dluhu, a tím i k nárůstu dluhu kvůli úrokům z prodlení.

Dopady neustálého růstu výše nezabavitelné částky v čase vidíme i v našich statistikách. Pozitivně veřejnost zajisté hodnotí klesající počet dlužníků v exekuci, negativní je ale právě nárůst počtu exekucí u jednoho dlužníka. Počet dlužníků v roce 2023 byl méně než 650 tisíc osob a v roce 2017 to bylo dokonce více než 860 tisíc osob. Ale je potřeba vidět i tu odvrácenou stranu, a to je nárůst počtu exekucí na fyzickou osobu o zhruba 30 tisíc korun na celkově necelé 4 miliony a 60 tisíc korun na fyzickou osobu.

Vládní garnitura se snaží s neziskovým sektorem řešit tuto situaci mimo jiné i zastavováním marných exekucí či několika vlnami dluhové amnestie typu „milostivé léto“. Tyto kroky se však neukazují jako efektivní nástroj.

Problémem však nejsou jen institucionální exekuce, naopak, řekl bych, že větším problémem jsou exekuce, které se dotýkají drobných věřitelů, jako jsou právě samoživitelky, oběti trestných činů nebo členové SVJ. Tito věřitelé jsou plně závislí na pravidelných exekučních srážkách a pokud tyto zdroje neobdrží, může je to přivést a často i přivádí do dluhové spirály. I proto se ukazuje jako nezbytné správné nastavení minimální srážky ze mzdy, která pro věřitele znamená jistotu stabilního příjmu a pro dlužníka znamená předvídatelné snižování dluhu a zodpovědné plnění závazku. Pokud k takovému rozumnému a vyváženému nastavení nedojde, stanou se exekuce bezzubým nástrojem, nenaplní parametr vymahatelnosti práva a naruší důvěru nejen věřitelů, ale obecně i veřejnosti v právní stát.

Rok 2024 přináší digitalizaci a automatizaci procesů

Jsem rád, že svůj příspěvek mohu zakončit optimisticky a pozitivně. Již od počátku letošního roku dochází k automatizované výměně informací mezi exekutory a zaměstnavateli dlužníků. V důsledku tohoto nastavení se sníží objem pracné komunikace mezi oběma stranami, což v případě některých velkých zaměstnavatelů ušetří desítky, možná stovky hodin měsíčně. Nové nastavení je nejen rychlejší, jak ukazuje každodenní praxe, ale taky levnější z pohledu nákladů.

Další pozitivní změnu očekávám od sjednocení informací o všech exekucích v Centrálním registru exekucí. Umožní nám to relativně snadné dohledání exekucí probíhajících u ostatních exekučních orgánů. Exekutorská komora a její vedení je otevřené spolupráci se státními orgány; jsme také připraveni být jedním z hlavních hráčů, který se na vytvoření registru bude podílet a hlavně ho bude realizovat. Máme již více než dvacetileté zkušenosti s vedením Centrální evidence exekucí, je tedy na co navazovat a z čeho čerpat.

Jsem připraven s podporou celého prezidia i členské základny i nadále hájit zájmy našeho stavu, otevírat nové možnosti rozvoje a veřejně prezentovat naše pohledy či poukazovat na problémové otázky. Věřím, že na konci roku si budeme moci říct, že soudní exekutoři, právo a vymahatelnost jsou pojmy, které k sobě neodmyslitelně patří.

Mgr. Jan Mlynarčík

prezident Exekutorské komory ČR

Obsah

1	EDITORIAL	3
2	ABSTRAKTY	6
3	RETROSPEKTIVA Uplynulé funkční období lemují úspěchy či hledání cest, ale také diskuze a otevřený přístup Text: členové prezidia Exekutorské komory ČR	7
4	ČLÁNKY Exekutorská komora ČR uspořádala kulatý stůl za účasti ostatních práv- nických profesí Text: Mgr. Libor Vaculík, Mgr. Pavel Tintěra, JUDr. PhDr. Karel Šimka, LL.M., Ph.D. Odhalování mystéria bezvýsledných exekucí Text: Mgr. Ing. Antonín Toman Exekutorská komora spouští nový web Text: Mgr. Olga Černá Setkání zástupců EK ČR s Komorou soudních exekutorů a insolvenčních správců ESTONSKA Text: Mgr. Petr Pelikán Následky porušení zákazu cese a jejich dopady do exekučního řízení Text: JUDr. Zdeněk Knajzl	12 30 40 41 43
5	JUDIKATURA Judikatura v exekučních věcech Rubriku připravil: Mgr. David Hozman	53
6	RECENZE Recenze: Gajdošová Martina – Košičiarová Soňa: Záujmová samospráva Text: JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	66
7	Z HISTORIE Stalo se... Text: JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	67
8	ZPRÁVY Z KOMORY Z jednání prezidia EK ČR Text: Mgr. Petr Prokop Ustohal Zpráva ze stálé rady UIHJ — listopad 2023 Text: Mgr. Tereza Lungová	68 70
9	ABSTRACT	72
10	TIRÁŽ	74

Abstrakty

Mgr. Libor Vaculík, Mgr. Pavel Tintěra, JUDr. PhDr. Karel Šimka, LL.M., Ph.D.

Exekutorská komora ČR uspořádala kulatý stůl za účasti ostatních právnických profesí

Kulatý stůl s tématem „Soudní exekutoři – odpovědnost nejenom profesní, ale i společenská, institucionální pojistky jejich nezávislosti“ navázal na memorandum o spolupráci mezi jednotlivými právními profesemi. Jeho signatáři se zavázali scházet se a hovořit o celoprávnických tématech i jednotlivých problémech každého z právnických povolání.

Představujeme vám dva hlavní příspěvky, které u kulatého stolu zazněly, a to Pavla Tintěry, člena prezidia EK ČR, a Karla Šimky, předsedy Nejvyššího správního soudu, včetně komentářů zúčastněných komor a unií.

str. 12

Mgr. Ing. Antonín Toman

Odhalování mystéria bezvýsledných exekucí

Dne 10. ledna 2024 pořádala Exekutorská komora ČR workshop pro soudní exekutory, soudy a zástupce ministerstva spravedlnosti věnující se právní úpravě zastavování bezvýsledných exekucí (§ 55 odst. 7 až 13 EŘ) a její aplikaci v praxi. Obsahem článku je shrnutí a stručný komentář, případně stručný komentář hlavních nosných myšlenek, které na tomto workshopu zazněly.

str. 30

JUDr. Zdeněk Knaizl

Následky porušení zákazu cese a jejich dopady do exekučního řízení

Náplní tohoto článku je pojednání o následcích porušení zákazu cese. Pozornost bude věnována účinkům, které nastanou v rovině hmotného práva ve vazbě na důsledky v rovině práva procesního, konkrétně v oblasti exekučního řízení. Jelikož aplikační praxe ukázala, že aktuální právní úprava není ve vztahu k následkům porušení zákazu cese zcela jednoznačná, klade si tento článek za cíl zmapovat a rozebrat základní východiska zkoumaného institutu, platnou právní úpravu a relevantní judikaturu, a to ve snaze potvrdit vymezené hypotézy.

str. 43

Text: členové prezidia Exekutorské komory ČR

Uplynulé funkční období lemují úspěchy či hledání cest, ale také diskuze a otevřený přístup

Ač se to ani nezdá, koncem dubna nám jako prezidiu Exekutorské komory končí tříleté volební období. Pracujeme v pětičlenném složení. V pozici prezidenta působí Jan Mlynářčík, pozici viceprezidenta zastává Martin Tunkl, dalšími členy jsou Pavla Fučíková, Vendula Flajšhansová a Pavel Tintěra. Celé funkční období je naplněno enormním množstvím práce, a to jak v posilování pozice Komory jako nedílné součásti soudního systému, tak i v aktivním přístupu při obhajování pozice exekucí a exekutorů.

Významnou oblastí je také udržení provozuschopnosti systému exekučního vymáhání v České republice. Jako celé prezidium čelíme po celé volební období mnoha problémům či výzvám, a to včetně řešení nekvalitních a problematických legislativních kroků zákonodárců.

Bylo to období náročné, ale zároveň období motivující, které nás naplňuje energií a chutí pracovat a obhajovat zájmy celého stavu. Jsme připraveni v této své činnosti pokračovat i v dalším volebním období tak, abychom konzistentně mohli prezentovat zájmy soudních exekutorů a hledat shodu se všemi dotčenými skupinami, včetně zákonodárců.

Jakou zkušenost přineslo Milostivé léto zákonodárcům?

Zhodnocení našeho působení v čele Komory si zajisté zaslouží i ohlédnutí za vším, co bylo klíčovou součástí naší agendy. Hlavním cílem prvního období bylo úsilí zasadit se o racionální legislativní úpravu exekuční činnosti, věnovat se osvětové činnosti o soudních exekutorech a jejich práci nejen mezi odbornou veřejností, věřiteli a dlužníky, ale také mezi širokou veřejností. Významnou činnos-

tí bylo i nastavení efektivnější komunikace mezi soudními exekutory a exekučními soudy.

Hned první ze jmenovaných cílů se ukázal být náročnějším, než by se na první pohled mohlo zdát. Mohu-li si dovolit trochu nadsázky, rád bych parafrázoval slova jednoho z našich kolegů, členů Komory, který uváděl, že na soudní exekutory a právní úpravu exekučního řízení se sjeli všichni čtyři jezdcí apokalypsy v podobě novel exekučního řízení zakotvujících Milostivá léta, bezvýsledné exekuce či Ministerstvem spravedlnosti představenou změnu exekučního tarifu. A mohu potvrdit, že prezidium jako vrcholný orgán reprezentující exekutorských stav se muselo s touto kalamitní situací popasovat.

Necelé čtyři měsíce od ustanovení tohoto prezidia byla přijata první právní úprava tzv. Milostivého léta. Na jeho základě docházelo k odpuštění příslušenství dluhů těm povinným, kteří dlužili některému z veřejnoprávných oprávněných (věřitelů), pokud uhradili vymáhanou jistinu pohledávky a 750 Kč a DPH soudnímu exekutorovi. Prezidium Exekutorské komory ČR před přijetím tohoto zákona upozorňovalo na zásadní legislativně-technické nedostatky právní úpravy a na značnou nesystémovost tohoto řešení. Upozorňovali jsme i na dopady do veřejných rozpočtů. I přes tyto kroky byl přijat zákonný text, který je v praxi velmi obtížně aplikovatelný.

Činil všem především obrovské výkladové potíže. I při odborných konzultacích s kovanými odborníky se nám nedařilo najít jednoznačný výklad. Z tohoto důvodu jsme aktivně jako Prezidium za podpory Právní a legislativní komise a sekreta-

riátu Komory připravili obsáhlý manuál, který usnadňoval praktický postup. Organizovali jsem i školení s vybranými experty na exekuční právo tak, abyste měli dostatek informací a opory pro jeho aplikaci ve standardních aktivitách směřujících k úspěšnému vedení exekuce.

I přes tyto zkušenosti, které prokázaly neprofesionální nastavení dotčené legislativy, rozhodl zákonodárce o další vlně Milostivého léta na konec roku 2022. I tehdy jsme jako Prezidium reprezentující zájmy členů Komory rozhodně vyjádřili potřebu nejdříve vyhodnotit dopady a efektivitu prvního Milostivého léta a teprve následně nastavit parametry relevantně podle těchto zjištění. Prezidium jménem Komory aktivně prezentovalo analýzy a statistická data.

I přes výše uvedené kroky se nám nepodařilo zabránit realizaci následujícího Milostivého léta označeného jako Milostivé léto 2. Neakceptace zkušeností z prvního Milostivého léta a argumentů předložených prezidiem měla významný dopad na neúspěch tohoto projektu, kdy jeho možnosti využili dlužníci pouze v pětině případů. Určitý dílčí úspěch v této vlně Milostivého léta lze zaznamenat alespoň v částečném navýšení paušální odměny za zastavení exekuce a v dílčích úpravách směřujících k lepší aplikovatelnosti zákona v praxi. Tohoto úspěchu se podařilo dosáhnout díky objasňování skutečností členy prezidia dotčeným orgánům a jejich reprezentantům.

Boj o tarif nekončí

Dalším krokem zákonodárského orgánu bylo zastavování marných, resp. bezvýsledných exekucí. I v tomto případě jsme aktivně vstupovali do komunikace s dotčenými osobami a orgány, avšak i přes tyto kroky se nám nepodařilo nastavit finanční náhradu za náklady spojené s vedením těchto bezvýsledných exekucí. Je bezesporu vhodné uvést, že zákonodárce záměrně neurčil žádnou náhradu za náklady, které nám se zastavením těchto exekucí vznikly. Tyto politicky motivované kroky vnímalo prezidium jako vážnou hrozbu pro právní stát, ne-li rovnou destrukci vymahatelnosti práva v České republice.

Prezidiu Exekutorské komory ČR se však nakonec díky intenzivní práci a spolupráci s mnoha připomínkovými místy podařilo dosáhnout alespoň paušální náhrady nákladů za zastavení bezvýsledné exekuce. Náhrada bohužel byla kvůli politickému odporu přijata až s několikaměsíčním odstupem a ve výši, která není schopna pokrýt ani skutečné náklady spojené s vyhotovením a rozesláním usnesení účastníkům řízení. Je to však pozitivní bod pro další případná jednání.

Tím se dostáváme k další náročné agendě, která stála před prezidiem Komory, a to bylo jednání o navýšení tarifu. Jednání byla vedena s Ministerstvem spravedlnosti. V první fázi se nám podařilo dosáhnout přijatelného kompromisu, avšak následně ministerstvo poslalo do připomínkového řízení zcela odlišný návrh, který byl výsledkem jednostranného populistického tlaku ze strany některých nevládních organizací a který nerefletoval složitost a náročnost výkonu profese exekutora, zdražení exekuční činnosti po novelách exekučního řádu a strmý nárůst míry inflace. Zaváděl navíc nesmyslné množství byrokracie a výjimek do systému rozhodování o nákladech exekuce, což by znamenalo fakticky snížení odměny i náhrady nákladů exekutorů. Proti tomuto návrhu se prezidium tvrdě ohradilo a podařilo se mu získat i podporu celé řady dalších profesních komor a připomínkových míst, která všechna v návrhu spatřovala ohrožení vymahatelnosti práva v tuzemsku. Díky tomuto tlaku nebyl materiál přijat a nedošlo ani k vypořádání věcných připomínek.

Změna systému nesmí nahrávat dlužníkům

Dalším tématem, které se prolínalo celým funkčním obdobím prezidia, je nastavení nezabavitelné částky, které v poslední době mělo za následek, že exekuční srážky ze mzdy - dříve nejvyužívanější způsob provedení exekuce, již není efektivní. Je to naše aktuální agenda, jednáme se zákonodárci, setkáváme se s novináři. Poukážeme na nutnost nějaké formy minimální srážky, která by věřiteli zabezpečila alespoň minimální vyrovnání závazku a dlužníkovi by nenarůstal dluh v čase. Všechny dotčené strany členové prezidia během jednání upozorňují na skutečnost, že pokud soudní exeku-

toři nebudou moci provádět srážky ze mzdy, budou nuceni sahat k invazivnějším způsobům, jako je například mobiliární exekuce či prodej nemovitých věcí. Zároveň poukážeme na to, že to není v zájmu ani povinných, ani soudních exekutorů.

V současnosti proto členové prezidia Komory vedou náročná jednání s vládní koalicí o změně systému srážek ze mzdy nebo alespoň o parametrické změně výpočtu nezabavitelné částky. Naším cílem, mimo jiné, je najít takové nastavení systému, aby se nevytvářel prostor pro únik dlužníků do šedé ekonomiky. Poukážeme na známou skutečnost, že exekuce srážkou ze mzdy se netýkají jenom institucionálních věřitelů, ale právě naopak nejzranitelnější jsou rodiče samoživitelé čekající na výživné, živnostníci čekající na úhradu faktur za odvedenou práci. Platí to i pro další osoby, které se kvůli neefektivním srážkám ze mzdy mohou dostat do druhotné platební neschopnosti. Pro účely vyjednávání a případnou veřejnou diskusi o srážkách ze mzdy zadalo prezidium akademikům zpracování nezávislé studie, mezi jejímiž autory je na např. bývalý ústavní soudce JUDr. PhDr. Stanislav Balík, PhD. Výstupy studie jednoznačně potvrzují, že stávající systém není udržitelný a změna navrhovaná Komorou v čele s prezidiem není protiústavní a nezasahuje do základních lidských práv a svobod. Prezidium během svých jednání a prezentací pracovalo s celou řadou materiálů a manuálů, které připravila Právní a legislativní komise Komory. Členové komise se také aktivně podíleli na dalších školicích aktivitách k dotčenému tématu.

Exekuční řád je potřeba zmodernizovat, Komoře se v digitalizaci daří

Mezi klíčové činnosti, které realizovali členové prezidia, rozhodně patří i osvětové působení, ať již na vnitrostavovské, nebo na celospolečenské úrovni. V souvislosti s přijetím zákona o náhradním výživném v létě roku 2021 nechalo prezidium pro Úřady práce i žadatele o náhradní výživné zpracovat informační letáky a manuály, jakým způsobem lze dlužné výživné po neplaticím rodiči vymáhat. Tímto krokem prezidium vytvořilo prostor pro zvýšený zájem o služby soudních exekutorů v této oblasti.

V souvislosti s negativními dopady na vymahatelnost práva představilo prezidium v listopadu 2021 Deklaraci za moderní exekuce. Ta jednoznačně a nekompromisně poukazuje na nezbytnost připravit a přijmout nový moderní a jednoduchý exekuční řád zohledňující podmínky a požadavky dnešní doby. Veřejně jsme upozornili na skutečnost, nikoli eventualitu, že systém vymáhání práva v České republice se již dostal na samou hranici toho, co je schopen unést.

Novelou exekučního řádu provedenou zákonem č. 286/2021 Sb. byla Exekutorské komoře uložena povinnost zřídit Centrální úřední desku, na kterou museli soudní exekutoři počínaje 1. 1. 2022 v zákonem stanovených případech začít vyvěšovat písemnosti. Prezidium v úzké součinnosti s IT komisí a sekretariátem Komory vybudovalo na zelené louce poměrně robustní informační systém Centrální úřední desky. To se podařilo v extrémně krátké době, a to za pouhých šest měsíců, tedy v termínu, který je běžně ve státní správě de facto nemyslitelný.

Koncem téhož roku jsme představili členům Komory, odborné a široké veřejnosti a médiím modernizovaný Statistický portál Exekutorské komory ČR. Nový design statistického webu byl záměrně přizpůsoben potřebám veřejnosti a médií tak, aby byl snadno čitelný a informace na něm jednoduše zpracovatelné. Nově jsme také přidali statistická data v zákonem požadované podobě tzv. otevřených dat. Podle prezidia i oslovených novinářů tato skutečnost významnou měrou přispěla k vyšší informovanosti veřejnosti i politické reprezentace, neboť tvrdá a transparentní data jsou nyní kdykoli a komukoli přístupná online. Sami můžete posoudit, že s daty média, a nejen média, aktivně pracují.

Jeden z kroků, které činíme v dnešních dnech, je nastavení nového způsobu předkládání exekučních spisů soudům. Tento krok byl možný díky usilovné činnosti předsedy IT komise a členů prezidia, kteří vstoupili do aktivního jednání s Ministerstvem spravedlnosti. Budete tak moci z pozice soudních exekutorů upustit od zastaralých a nákladných „céděček“ vyžadovaných soudy a budete moci předkládat exekuční spisy online prostřed-

nictvím aplikace Budník Justice. Zároveň členové prezidia pokračují v jednání o vzniku úložiště provozovaného přímo Exekutorskou komorou ČR, na jehož vzniku by se mělo podílet i samotné ministerstvo. Nový způsob předkládání exekučních spisů na soudy, který se podařilo prezidiu nastavit, je třeba považovat za obrovský krok kupředu a velký úspěch, neboť se konečně alespoň trochu přiblížíme tolik kýžené digitalizaci justice.

Na závěr ještě zmíním, že v rámci osvětové činnosti jsme museli reagovat na mnoho faktických změn, například na odejmutí bankovní licence Sberbank, a. s., v roce 2022, u níž měli své účty někteří z našich kolegů a mnozí věřitelé a dlužníci. Prezidium proto nechalo vypracovat manuály a postupy a další návody pro čerpání náhrad z Garančního systému finančního trhu.

V průběhu celého funkčního období prezidia jsme aktivně vystupovali ve všech klíčových oblastech, mimo jiné jsme uspořádali nepřeborné množství školení a konferencí; například v podobě besed a přednášek pro vězňe a vězeňskou službu či v poslední době stále aktuálnější odborná školení o zastavování bezvýsledných exekucí pro soudní exekutory, soudce i zástupce Ministerstva spravedlnosti.

V roce 2022 se uskutečnil první obnovený Sjezd českých právníků, a to za aktivní účasti všech právnických profesních komor a sdružení včetně Exekutorské komory ČR. Otevřený a aktivní přístup v rámci tohoto sjezdu a díky dalším bilaterálním jednáním členů prezidia s reprezentanty dalších stavů se nám podařilo navázat vzájemné pevné vztahy, které se v poslední době projevily například vzájemnou podporou a společným postupem v legislativní oblasti a jsou zajisté zárukou dalšího společného přístupu k významným tématům. Mezikomorovou solidaritu a spolupráci s dalšími profesními svazy a komorami považují členové prezidia za klíč k úspěchu při dalších jednáních se státem.

Cesty pro plnění cílů

Zúročení těchto vztahů se projevilo i při realizaci kulatých stolů, jichž se účastní zástupci všech

právnických profesí. Poslední kulatý stůl, na kterém se debatovaly záležitosti vymahatelnosti práva a soudních exekutorů, uspořádala v říjnu 2023 Exekutorská komora, jejímž hostem byl Karel Šimka, předseda Nejvyššího správního soudu.

Prezidiu se v průběhu celého funkčního období podařilo podstatnou měrou posunout prezentaci a veřejné vnímání soudních exekutorů a jejich činnosti v mediálním prostoru a na sociálních sítích. Klíčová je pro Komoru a prezidium síť X, dříve Twitter, a to především pro to, že na této síti jsou aktivní novináři a zákonodárci obou komor. Druhou klíčovou sociální sítí pro komunikaci je profesní síť LinkedIn. Právě na tak kontroverzních komunikačních platformách, jako jsou sociální sítě, se nám daří úspěšně oponovat některým názorovým proudům, které jsou velmi jednostranné, a také vyvracet dávno zažitá mýty o práci soudních exekutorů.

I když jsme profesní komorou, vnímáme jako prezidium vysokou společenskou zodpovědnost. V uplynulých třech letech Komora věnovala významné finanční prostředky těm, kteří to nejvíce potřebovali. Předali jsme jménem Komory nezanedbatelné finance například Moravské Nové Vsi na obnovu školských budov a sportovišť poničených tornádem, Českému červenému kříži na nákup humanitárních prostředků pro válkou zmítanou Ukrajinu či v neposlední řadě na pomoc osobám trpícím Alzheimerovou chorobou.

Exekutorská komora je nejmladší a nejméně početnou právnickou profesí, ale stále prokazujeme své zasloužené místo ve společnosti.

I když se to zdá jako ohromné penzum činností, musíme upozornit, že se jedná jenom o výčet z toho všeho, co jsme za tříleté funkční období zrealizovali. O všech našich krocích a aktivitách vás informujeme prostřednictvím emailů, jsme otevřeni jakékoliv komunikaci a dalším pozitivním návrhům na rozvoj komorových aktivit.

Je za námi kus práce. Je to práce, která nám všem členům prezidia přináší radost a jsme ochotni ukrojit ze svých pracovních činností ve prospěch celého stavu. Díky svým aktivitám jsme si vybu-

dovali vztahy se zákonodárci, otevřeně jednáme s médii a novináři či dalšími osobnostmi a představiteli veřejnosti, kteří jsou pro činnost Komory významní.

V rámci prezidia oceňujeme ochotu pracovat pro společnou věc, hledat kompromisy a cesty pro naplnění cílů, diskutovat o všech problémech, tématech a závažných skutečnostech a zároveň umět

respektovat specifika jednotlivých typů exekutorských úřadů. Nebojíme se odborné konfrontace a jsme připraveni své postoje a pohledy hájit, vysvětlovat a nevzdat snahu diskutovat. Jsme také připraveni čelit novým výzvám a zároveň hledat nové příležitosti. Bylo nás pět, je nás pět a jsme připraveni v pěti pokračovat dál. Od rozdělané práce se neodchází.

Členové prezidia EK ČR: Mgr. Jan Mlynářčík, Mgr. Martin Tunkl, Mgr. Pavla Fučíková, Mgr. Pavel Tintěra, JUDr. Vendula Flajšhansová

Text: Mgr. Libor Vaculík, Mgr. Pavel Tintěra, JUDr. PhDr. Karel Šimka, LL.M., Ph.D.

Exekutorská komora ČR uspořádala kulatý stůl za účasti ostatních právnických profesí

Ke konci loňského října uspořádala Exekutorská komora ČR v prostorách pražského Karolina kulatý stůl s tématem „Soudní exekutoři – odpovědnost nejenom profesní, ale i společenská, institucionální pojistky jejich nezávislosti.“ Navazuje tak na memorandum o spolupráci mezi jednotlivými právními profesemi. Jeho signatáři se zavázali scházet se a hovořit o celoprávnických tématech i jednotlivých problémech každého z právnických povolání.

Společné téma těchto kulatých stolů navazuje na Sjezd českých právníků z roku 2022 a je vždy zaměřeno na právní profesii, která toto setkání aktuálně pořádá. Mezi zúčastněnými se tak kromě pořádající Exekutorské komory sešli zástupci Notářské komory, České advokátní komory, Soudcovské unie, Unie státních zástupců a Unie podnikových právníků.

Představujeme vám dva hlavní příspěvky, které u kulatého stolu zazněly. Jedním je příspěvek Pavla Tintěry, člena prezidia EK ČR, který se zabýval významem meziprofesionální spolupráce právnických stavů a zdůraznil, jak důležité je trvat na korektní, profesionální a slušné komunikaci mezi členy jednotlivých profesí, a to jak v podmínkách vnitrostátních, tak i navenek.

Druhým je příspěvek hlavního hosta kulatého stolu Karla Šimky, předsedy Nejvyššího správního soudu. Ten zdůraznil potřebu profese soudního exekutora pro moderní právní stát a jak důležité je mít dobře nastavená pravidla pro výkon této činnosti.

S oběma příspěvky se ve zkrácené verzi můžete nyní seznámit, včetně komentářů zúčastněných komor a unií.

Text: Mgr. Pavel Tintěra
člen prezidia EK ČR

Soudní exekutoři – odpovědnost nejenom profesní, ale i společenská; institucionální pojistky jejich nezávislosti

Navazuji na příspěvek z loňského Sjezdu českých právníků, ale rád bych jej zasadil do kontextu aktuální ekonomické, politické a společenské situace. Ukazuje se totiž, že nejenom historie, ale i události budoucí nám mohou dávat za pravdu.

Dovolím si bez dlouhých obecných úvodů začít onou tolik zmiňovanou profesní odpovědností soudních exekutorů, kterou bych rád zaměřil zejména na odpovědnost meziprofesní. Soudní exekutoři jsou si bezesporu stejně jako ostatní právnické profese velmi dobře vědomi toho, že mají určité povinnosti ke svému stavu, k ostatním svým kolegům a k Exekutorské komoře jako takové. Vzhledem k určitým, řekněme, excesům z minulosti jsme si také velmi dobře vědomi toho, že činy kteréhokoliv z nás do značné míry ovlivňují to, jak veřejnost vnímá nás všechny. Dovolím si však vyjádřit přesvědčení, že z dřívějších problémů se drtivá většina kolegů poučila a odvážně je proto nyní označím téměř za minulost. Minulost, kterou se nám sice stále někteří snaží příslovečně otloukat o hlavu, ale zároveň minulost, ze které jsme mohli vzejít jako lepší stav a díky které se nyní nacházíme bok po boku ostatních etablovaných právnických profesí.

Vzájemná odpovědnost mezi jednotlivými právnickými profesemi

Vzájemnou odpovědnost právnických profesí považuji za klíčovou pro život právnické obce i pro život každého jednotlivého právnického stavu. Jakákoli odpovědnost jednoho vůči druhému začíná vzájemným respektem a úctou. Bohužel až příliš

často se z pozice soudního exekutora, o to více z pozice člena prezidia Exekutorské komory, setkávám s problémy v komunikaci. Při provádění exekuce jsem běžně ve styku s advokáty, soudci, notáři nebo insolvenčními správci a mnohdy nabývám dojmu, že přestože mluvíme stejným jazykem, nemůžeme si porozumět.

A přesně na tomto místě by dle mého názoru měla nastoupit ona zmíněná meziprofesní odpovědnost, resp. meziprofesní spolupráce, která stojí na několika pilířích: korektní, profesionální a vstřícné komunikaci jednotlivců, vzájemné spolupráci komor a jejich členů, společných postupech a komunikaci navenek.

V rámci vzájemné komunikace bychom se měli vždy pokusit vžít do role toho druhého. Pokusit se vnímat, jaké právem předvídané zájmy chrání druhá strana a proč. Můžeme se tak vyvarovat zbytečného napětí, které v běžné komunikaci vyvstává. Asi všichni jsme se někdy setkali se zbytečně konfrontačními přípisy, telefonáty či nařčeními. Není přece nutné za každou cenu dávat druhému najevo, kdo je tady v tu chvíli pán. Stojíme všichni na různých stupních řetězce spravedlnosti a kdo je jednou nahoře, může se za chvíli ocitnout dole. Jsem si však zároveň vědom toho, že to není pouze problém jednoho stavu vůči druhému, ale že se jedná o problém celospolečenský. O to více jsem přesvědčen, že právě toto téma může být jedním z hlavních v rámci dnešní následující diskuze. Jakákoliv komunikace mezi právníky by měla být věcná, korektní a profesionální. Těchto vlastností, či chcete-li ctností, si musíme coby právnický stav cenit nejvíce, neboť nám všem jde v podstatě

o jednu a tutéž věc, jakkoli nahlíženou z různých úhlů. Spravedlnost a vládu práva, které jsou pro chod demokratického právního státu zásadní.

Mezistavovská spolupráce

Za další pilíř meziprofesní odpovědnosti ve vztahu k soudním exekutorům považuji vzájemnou spolupráci s ostatními komorami či jinými stavovskými organizacemi. V tomto ohledu se situace dle mého názoru naštěstí vyvíjí mnohem lépe. Důkazem toho budiž dnešní kulatý stůl a zejména loňský Sjezd českých právníků, který si, bude-li nám štěstěna nakloněna, zopakujeme v roce 2025. Přestože i v minulosti jsme se mohli setkávat při různých školeních, ceremoniích a jiných příležitostech, ještě nikdy jsme v novodobé historii neměli takovou platformu, na níž by se mohli setkat zástupci všech právnických profesí a definovat společná témata k řešení. Tyto kulaté stoly však nejsou jedinou možností, kde lze budovat vzájemné vztahy. Setkávání a spolupráce by měla probíhat i na méně formální úrovni, např. na různých vzdělávacích akcích nebo zasedáních kolektivních orgánů jednotlivých stavovských organizací. Je-li školitelem profesionál z jiného stavu, nabízí se možnost nahlédnout do činnosti onoho stavu z jejich perspektivy, vidět jejich témata, problémy nebo překážky s nimiž se setkávají. Soudním exekutorům také pomáhají nahlédnout na jejich práci z jiného úhlu, obzvláště, je-li lektorem soudce nebo advokát, s nimiž jsme denně v kontaktu. Ostatně i potenciální možnost zástupců ostatních profesí účastnit se například gremiálních porad na soudech, jak již bylo zmíněno na minulém kulatém stole či třeba zasedání předsednictev nebo prezidií ostatních stavovských profesí s sebou může přinést doposud nevídané možnosti spolupráce. Jsem přesvědčen, že všichni zde můžeme mnohé zlepšit a doufám, že v tomto ohledu i dnes nalezneme nějaké nové příležitosti.

Společná řeč

Další pilíř meziprofesní odpovědnosti spatřuji ve společných postupech právního stavu. Doposud, a soudní exekutoři nejsou v tomto ohledu výjimka, se jakákoliv případná spolupráce komor odehrávala ve formátu oficiální žádosti, kterou

v lepším případě následovala oficiální pozitivní reakce nebo nezřídká pouhá pasivita. Z pozice člena prezidia EK ČR jsem si plně vědom, že sami máme hodně co zlepšovat, přestože situace je v posledních letech mnohem lepší než dříve. Mělo by přitom být samozřejmé, že se jako právníci budeme vzájemně podporovat. Společná témata máme, stačí nyní nalézat společnou řeč a vyvíjet společný a jednotný tlak na zákonodárce, aby našli funkční a společensky zodpovědné řešení našich problémů.

Ruku v ruce s tím bychom samozřejmě měli i veřejně zaujímat společná stanoviska, která budou sdělována veřejnosti tak, jako se tomu stalo například i u závěrečného komuniké ze Sjezdu českých právníků, kterážto akce se těšila poměrně značné mediální pozornosti.

Vztah veřejnosti k právnickým profesím

Odhlédněme na chvíli od odpovědnosti profesní k odpovědnosti společenské, která hraje možná ještě důležitější roli, neboť ovlivňuje veřejné mínění či vztah veřejnosti ke každé jednotlivé právníkové profesi. Profese soudního exekutora není v očích veřejnosti příliš oblíbená. U mnohých stále ještě panuje všeobecná představa soudního exekutora, který skupuje pohledávky a vymáhá je i s drakonickými úroky a náklady pro sebe. Tak tomu samozřejmě není a věřím, že minimálně na tomto fóru není nutné tyto zcestné představy vyvracet. Ve vztahu k laické veřejnosti, a zde musím bohužel říci i některým politikům, se však tuto zažitou chiméru, která byla dříve různými skupinami i mediálně prezentována, neustále snažíme uvádět na pravou míru. Soudní exekutor skutečně vymáhá pouze to, k čemu je exekučním soudem pověřen a vymáhá pro oprávněného, nikoliv pro sebe. V rámci společenské odpovědnosti se coby soudní exekutoři neustále snažíme veřejnosti vysvětlovat, v čem spočívá naše práce a proč je pro společnost tak důležitá. Bez vymahatelného práva neexistuje právní stát, neboť pouhé vznešené proklamace bez jejich fyzického vynucení jsou prázdné.

Prezident Exekutorské komory ve svém nedávném příspěvku v Komorních listech zmínil, že ani ekonomický růst nemůžeme zachovat či jej dosa-

hovat bez vymahatelného práva. V poslední době to bohužel spíš vypadá, že stát ani nechce, aby měl fungující vymáhací orgán. O soudních exekutorech si lze myslet mnohé, nelze jim však upřít, že ve vymáhání práva jsou efektivní a jejich role je nezastupitelná. O tom se snažíme veřejnost přesvědčovat a upozorňovat tak, aby si i zákonodárce konečně uvědomil, že se bez zodpovědného vymáhacího orgánu neobejde.

Komunikace a vyvracení mýtů

Proto také Exekutorská komora ČR pořádá tolik osvětových akcí – seminářů, přednášek ve školách, věznicích a komunitních centrech. V rámci transparentního informování odborné i laické veřejnosti jsme již před více než čtyřmi lety spustili vlastní statistický web, na kterém zveřejňujeme veškerá dostupná statistická data k exekucím. Data jsme záměrně publikovali v takové podobě, aby byla srozumitelná jak pro odbornou, tak laickou veřejnost, přičemž od začátku letošního roku máme k dispozici i data v otevřeném formátu. Nicméně i před spuštěním statistického portálu jsme data vždy na požádání poskytovali vládě, různým ministerstvům, politikům a dalším, kteří si o ně požádali. To vše bez ohledu na to, že Centrální evidenci exekucí jsme vybudovali sami a nikdy nebyla (zákonem ani jinak) předurčena k těžbě statistických dat. Soudní exekutoři rovněž vydávají vlastní odborný časopis, kterým se snaží informovat nejen o činnosti samotné komory, ale přinášet i zajímavá odborná témata.

Dnešní doba se neobejde ani bez sociálních sítí. Jejich prostřednictvím se i Exekutorská komora nebo soudní exekutoři snaží působit na veřejné mínění, ale současně platí, že sociální sítě jsou také teritoriem mnoha „online hrdinů“ (více či méně anonymních), pročež se neustále potýkáme s invektivami a nařčeními, kterých se v nekonečném boji o přízeň voličů samozřejmě rád chytá každý druhý politik. Téma komunikace v mediálním prostoru a na sociálních sítích je natolik zásadní, že bych chtěl apelovat na všechny přítomné, abychom všichni usilovali o určitou zdrženlivost a korektnost. Před jakýmkoliv veřejným obviněním kteréhokoliv člena jiné profese bychom mohli věc vzájemně v klidu konzultovat a třeba přijít na

společné řešení dříve, než poletí příslovečné kameny směrem k hlavě obviněného. V mediálním prostoru se, jak bohužel víme, ctí presumpce viny. Jsem si plně vědom, že to je problém i nás a našich členů a za prezidium Komory můžu prohlásit, že činíme maximum možného pro to, abychom takovým zbytečným střetům v mediálním prostoru předcházeli.

Rovnováha mezi účastníky exekučního řízení?

Hovořit bychom měli i o institucionálních pojistkách nezávislosti soudních exekutorů. Soudní exekutoři (slovy zákona) při provádění exekuční činnosti postupují nezávisle a nestranně. Nejsou zástupci ani jednoho z účastníků řízení a disponují nyní již poměrně rozsáhlou rozhodovací pravomocí, která byla dříve svěřena výhradně soudcům. Není to však jen samotná osoba soudního exekutora, která by zavadávala pochybnosti o její nezávislosti. Bohužel musím s politováním konstatovat, že příslovečný pes je mnohdy zakopaný jinde. A to hlavně v samotném právním řádu. Zákonodárcům se zejména v poslední době vůbec nedaří nacházet rovnováhu mezi jednotlivými účastníky exekučního řízení, natožpak zajišťovat takové podmínky pro výkon exekutorské profese, které by nemohly vzbuzovat pochybnosti o nestranném a nezávislém výkonu exekuční činnosti. Bez nadsázky se dá říci, že mottem legislativních prací na exekučním řádu v posledních letech je: „pomozme voličům“. Misky vah se již vychýlily natolik, že o jakékoli rovnosti účastníků řízení lze stále více pochybovat. Obzvláště za situace, kdy se téměř bez dalšího a za pomoci ne zcela kvalitních právních předpisů promíjí příslušenství dluhů nebo zastavují exekuce, které by jinak mohly být pro věřitele vymoženy.

Exekuční řád za dobu své existence doznal již více než šedesáti novel! To jsou přibližně tři novely za rok! Situace je zejména vzhledem k přechodným ustanovením natolik nepřehledná, že v rámci jednoho exekučního řízení musíme pracovat s několika zněnímí zákona, podle nichž některé úkony provádět můžeme, některé nesmíme, některý majetek je možné postihnout a jiný nikoliv. Zákony mají být přehledné především pro jejich adresáty, tak tomu ale v případě exekučního řádu dle mého

názoru není, neboť mu mnohdy nerozumí ani kovaní profesionálové.

Za nejsilnější institucionální pojistku nezávislosti bychom měli považovat rozumně nastavený právní předpis. V našem případě tedy exekuční řád, o jehož nikoli změnu, ale kompletní náhradu usilujeme. Potřebujeme nový exekuční řád. Jednoduchý a přehledný předpis, který bude odpovídat podmínkám moderní doby, který ustanoví soudního exekutora jako nezávislého a nestranného právního profesionála. Existují-li v současnosti nějaké pochybnosti o tom, zda někteří soudní exekutoři nespolupracují více s oprávněnými než s povinnými či naopak, pojdme je odstranit. Nový exekuční řád by také přinesl příležitost ještě více elektronizovat exekuční a soudní řízení, v čemž už jsou sice soudní exekutoři na poměrně dobré úrovni, a já je neváhám v tomto smyslu označit za jakési průkopníky, ale vždy je co zlepšovat.

Exekutorská nezávislost a výše tarifu

Jak pravil klasik, peníze jsou vždy až na prvním místě. Proto bych na samotný závěr zmínil jednu z dalších pojištěk nezávislosti, která hraje prim i u ostatních relevantních právnických profesí. Soudnímu exekutorovi je zapovězeno vykonávat jakoukoli jinou výdělečnou činnost než vědeckou, publikační, pedagogickou, tlumočnickou, znaleckou, uměleckou a poradenskou ve smyslu zákona. Za výkon exekuční činnosti mu náleží exekučním tarifem stanovená odměna, přičemž v tomto ohledu považuje Ústavní soud exekutora za podnikatele.

Jak ovšem také praví judikatura Ústavního soudu, je nezávislost soudního exekutora na státu (a to i ekonomická) základním předpokladem exekutorovy nestrannosti při výkonu exekuční činnosti. Zákon jinými slovy předpokládá, že tarifní odměna představuje jednu ze záruk nezávislosti soudního exekutora. Aby tomu tak skutečně bylo, musí být tarif nastaven tak, aby soudnímu exekutorovi umožňoval přiměřený zisk za činnost, kterou dle platné právní úpravy nemůže odmítnout.

Exekuční tarif se za posledních více než 16 let nezvýšil. Naopak se v minulosti i snižoval. Vezme-

me-li přitom v potaz, o kolik za tuto dobu vzrostly veškeré náklady, které soudní exekutor s prováděním exekuční činnosti má, a jak enormní je aktuální cenový růst, nemůžeme exekuční tarif ve stávající podobě akceptovat. Jsem si plně vědom, že se stejnými problémy se nyní setkáváme napříč právnickým stavem. Advokátní tarif nebyl valorizován přibližně 17 let, také notářský tarif neodpovídá zcela aktuálním cenovým podmínkám, vláda usiluje o snížení platové základny pro soudce, což ovlivní i státní zástupce, akademická sféra je dlouhodobě podfinancovaná.

Jsem tedy přesvědčen, že zde máme společný cíl, výzvu, jíž můžeme společně čelit. Můžeme v duchu již zmíněného vytvářet společné postupy, legislativní strategie a komunikovat navenek tak, abychom udrželi funkční demokratický právní stát s dostupnými kvalitními právními službami a vymahatelným právem, což je bezpochyby odpovědností nás všech.

Mgr. Pavel Tintěra

Text: JUDr. PhDr. Karel Šimka, LL.M., Ph.D.
předseda Nejvyššího správního soudu

Odovědnost dlužníka má být majetková. Exekutor k tomu musí mít prostředky

Jsem dlouholetým příznivcem exekutorského stavu a není to náhodou. Začnu osobní vzpomínkou. Do justice jsem přišel po absolutoriu práv v roce 1998. Kdo tehdy měl něco společného s vymáháním práva, věděl, že výkony rozhodnutí prováděné soudy nefungovaly. Na právnických fakultách se o nich víceméně neučilo. Obecně vzato šlo o právní obor v praxi téměř bezvýznamný. Nějakou dobu po nástupu na okresní soud jsem jako mladý justiční čekatel zjistil, že má i exekuční oddělení. Bylo to místo, kde ležela obrovská hromada spisů, s nimiž se prakticky nic nedělo. A i samotní exekuční úředníci soudu v praxi žádnou systematickou a účinnou exekuční činnost nevykonávali. Jejich práce spočívala především v papírování, které dokázali zvládat z kanceláře. Například činili dotazy ohledně zaměstnání povinných. Má čekatelská léta byla tedy ve znamení pocitu, že exekuce jsou okrajová a nepříliš zajímavá agenda.

Na druhé straně jsme v justici všichni věděli, že soudy produkují rozsudky v civilních věcech, jež často zůstávají cárem papíru, protože vítěz sporu, který se okamžikem vykonatelnosti rozsudku stal oprávněným, neměl reálnou možnost si na povinného exekučně došlápnout. O to zajímavější situace nastala se změnou právní úpravy od roku 2001, která zavedla nynější systém soudních exekutorů. Byl jsem u jejího uvádění do života na soudech od počátku a moc rád na toto období svého profesního života vzpomínám. Přišel totiž skutečný bod obratu ve vymahatelnosti práva, opravdová pozitivní systémová změna. V tomto ohledu je zavedení soudních exekutorů naprostým úspěchem, na nějž mohou být ti, kteří tento model tehdy politicky prosadili, právem hrdí. Posledních 20 let v exekucích opravdu nejsou 90. léta 20. století. Skončila doba, kdy se dlužník jenom smál. Naopak, zejména v prvních letech po zavedení soudních exekutorů zamrzl povinným úsměv na rtech. Nicméně historie se odehrává často ve vlnách a funguje někdy jako kyvadlo. To jako by se posled-

ní dobou trochu vracelo do zmíněných 90. let. Mám z toho velké obavy. Rád bych, abychom – stejně jako v mnohém jiném – dokázali najít efektivní rovnováhu. Tedy takové nastavení pravidel soudních exekucí, které zajistí rychlou a účinnou vymahatelnost práva. Bude motivovat dlužníky k plnění jejich povinností a odradí je od morálního hazardu.

Soudní exekuce dnes

Základní parametry právní úpravy i praxe soudních exekucí jsou totiž nastaveny správně a myslím, že i dlouhodobě udržitelně. Bylo zde zmíněno dvojí postavení soudního exekutora – vykonavatele veřejné moci a současně podnikatele. Myslím, že tato dvojedinost je pro funkčnost systému velmi důležitá. V soudních exekucích potřebujeme nastavení určitých jeho rysů ve vhodném a vyváženém mixu.

Prvním musí být jasný zákonný podklad postupu soudního exekutora a záruky, že bude v praxi naplňován zejména při postupu proti povinným. Soudní exekutor používá donucovací moc, tedy jeden z nejtvrdějších prostředků, které má stát disponující monopolem legitimního násilí k dispozici. A má rozsáhlá oprávnění pronikat do osobní sféry povinných spojená se zjišťováním jejich majetku. Proto musí být jeho pravomoc svázána přísnými a pokud možno jasnými a jednoznačnými pravidly. Musí být nastaveny relativně jasné mantinely, kam exekutor může a kam už ne.

Soudní exekutor – padouch nebo hrdina?

Jiná debata je, kde konkrétně mají mantinely ležet. Myslím, že mají být nastaveny ve vztahu k povinným relativně drsně. A to proto, že základní problém, s nímž se tržní ekonomika v moderním právním systému se silnými zárukami ochrany lidských

práv potýká, je morální hazard - tedy situace, že dlužník je před svými závazky imunizován z důvodů sociálních, etických nebo jiných podobných. Všichni víme, že vyloučení odpovědnosti za vlastní jednání je v nějaké míře nezbytné pro sociální smír ve společnosti. Ne každou odpovědnost lze zkrátka lidsky unést, proto potřebujeme slitování. Nesmí se to však přehnat. V etice liberálního kapitalismu vycházíme z představy o svobodné společnosti jedinců, kteří zásadně vědí či mohou vědět, co dělají a za své jednání proto mají odpovídat. To mimo jiné znamená, že pokud neplní své závazky, a nejsou-li dány důvody hodné zvláštního zřetele, mají za to nést odpovědnost, a tedy nést dopad do své majetkové sféry. Zdůrazňuji, že ta odpovědnost má být jen majetková. Doba vězení pro dlužníky je nepochybně pryč a nástroje tohoto typu jsou mimo soudobý ústavně politický obecný konsensus (viz čl. 8 odst. 2 věta druhá Listiny základních práv a svobod). Nicméně jistá tvrdost prostředků, které má mít soudní exekutor k dispozici, aby postihl veškerý majetek povinného, je k předcházení morálnímu hazardu nezbytná. Pokud je mít nebude, říkáme vlastně věřiteli, aby nespolehal na stát s jeho monopolem legitimního násilí a „postaral se“ o donucení dlužníka k zaplacení sám. Někdy možná i prostředky, které budou na hraně či za hranou zákona. Impotence soudních exekucí by měla zásadní vliv na jednání ekonomických aktérů, ať už by šlo o zvyklosti při poskytování úvěrů, o postupy v byznysu při placení či o přemýšlení o odpovědnosti za škodu způsobenou mimo rámec smluvního závazku. Pokud by měkkost pravidel týkajících se dodržování závazků vedla k možnosti privatizovat zisky a socializovat odpovědnost, šlo by o právní prostředí navádějící k morálnímu hazardu. To je pro dlouhodobé fungování ekonomiky velmi nebezpečné. Silný a efektivní soudní exekutor chrání společnost před přehnaným morálním hazardem.

Mám radost, že soudní exekutor má podle platného práva k dispozici vcelku tvrdé prostředky k vymožení závazku povinného. Má i efektivní nástroje k vyhledání majetku povinného, existuje-li. Myslím, že koncepce integrovaných pravomocí soudního exekutora, která byla v platné právní úpravě soudních exekucí zvolena oproti koncepci oddělených způsobů výkonu rozhodnutí, je jediná, která může být vskutku účinná. Soudní exekutor musí mít prostředky, jak jakýkoliv majetek povinného vypátrat a jak jej také

rychle a účinně postihnout. Jen je-li soudní exekutor takto vybaven, může o vymožení povinnosti přemýšlet koncepčně a takticky. Jinak řečeno: Jen za těchto podmínek má schopnost udělat si o majetkových poměrech povinného potřebný přehled a pochopit, jak povinný ekonomicky funguje, kde má jaké postižitelné prostředky a tyto prostředky co nejefektivněji, tedy co nejúplněji, je-li to k vymožení dluhu třeba, zajistit a přeměnit v plnění pro oprávněného. Není pochyb, že jde o exekuci majetkovou, jejíž efektivita má být posuzována jen a pouze z pohledu uspokojení vymáhané pohledávky. Proto je důležitý správně chápaný princip proporcionality – soudní exekutor je povinen použít nejmírnějších dostupných prostředků, ale takových a v takové intenzitě, aby (samozřejmě v zákonných mezích) pokud možno dosáhl vymožení celého dluhu i celého jeho příslušenství.

Ekonomické a sociální souvislosti soudních exekucí

Soudní exekuce mají významný sociální aspekt. V prvních letech po jejich zavedení byli povinni zprvu překvapeni, jaké možnosti vůči nim má soudní exekutor nově k dispozici a že se situace oproti dobám dřívějším radikálně změnila. Povinným a obecně dlužníkům se však vcelku rychle podařilo svá příkoří, ať už někdy skutečná či častěji jen údajná, na mediálním trhu prodat. Velmi lituji toho, že v těch prvních letech soudních exekucí jsme nedokázali exekuční příběhy vyprávět i takříkajíc z druhé strany. Tedy ze strany oprávněných (věřitelů) a soudních exekutorů. Právě v těchto letech bohužel soudní exekutoři získali pověst zlých a chamtivých drábů, s níž se neustále potýkají a jež se promítá i do vnímání této profese veřejností, médií a politickou sférou. To se pak propisuje do podoby zákonných úprav týkajících se nejen soudních exekucí, ale i oddlužení či třeba postavení spotřebitelů. Soudní exekutoři se tak v legislativním procesu bohužel často stávají obětí snah uspokojit voliče, kteří se mohou cítit jejich efektivními pravomocemi ohroženi.

Co mě však překvapuje, je jednostrannost veřejné debaty o exekucích. Ano, kolem milionu lidí je či bylo předmětem pozornosti soudních exekutorů jako povinných. Ano, tito lidé mají také příbuzné, přátele, zkrátka sociální prostředí, které se může s jejich problémem s exekucemi solidarizovat. Ale jsou tu i jiní lidé. Podnikatelé, kteří potřebují, aby jejich

obchodní partneři plnili závazky dle dohod. České podnikatelské prostředí již dávno není žádný divoký východ. Normální je zde závazky ctít. A právě proto jsou ti, kteří tak nečiní, pro řádné podnikatele ohrožením. Pronajímatelé nemovitostí, kteří potřebují disciplinované nájemníky. Paradoxně nejvíce jsou takto ohroženi pronajímatelé ze střední či vyšší střední třídy s pár investičními byty. Pro ně je neplatící nájemník, jenž odmítá byt opustit, noční můra. Osamělí rodiče, typicky matky. Ti jsou závislí na tom, aby druhý z partnerů řádně plnil vyživovací povinnosti. Nedostatečná efektivita vymáhání výživného pak vede k náhradním řešením typu zálohového výživného placeného státem. A taková řešení vytvářejí závislost rodin na sociální politice a zvyšují míru přerozdělování.

Zkrátka a dobře, je zde řada lidí - zejména z byznysu a stabilizovaných středních a vyšších středních vrstev, kteří mají eminentní zájem na tom, aby právní stát a vymahatelnost práva fungovaly na jedničku. Jsou to lidé, kteří vytvářejí bohatství, jež se – teprve pokud je vůbec vytvořeno – může prostřednictvím daní a sociální politiky v určité míře přerozdělit potřebným. Zaráží mě, jak málo si to tito lidé uvědomují, v jak mizivé míře tuto svou potřebu veřejně artikulují a že téměř nevyžadují její zajištění po svých politických reprezentantech. „Law and order“ je v západních politických systémech vcelku častou politickou nabídkou. Nevidím důvod, proč by to tak nemohlo být i na českém politickém trhu. Otázkou je, a na tu musí odpovědět asi spíše sociologové a političtí marketéři, jak ji v politickém prostoru komunikovat a jak zájmy na řádném fungování právního systému agregovat a artikulovat. Zatím byla úspěšnější spíše druhá strana – příběhů o nebožákovi, který byl postižen soudním exekutorem, jsme v médiích všichni četli spoustu. Víím, že někdy ty příběhy byly smutné a zahanbující, ale zdaleka ne vždy. A o morálním hazardu dlužníků, s nímž se většina praktikujících právníků setkává zcela běžně, jsem se v mediálním prostoru dočetl jen zřídka.

Profese soudního exekutora

Jakkoli to není zdaleka všemi soudními exekutory sdíleno, já osobně mám velkou radost z toho, jak jsou nastaveny základní parametry profese soudního exekutora. Především považuji za skvělé, že jde o svobodné povolání. Tedy, že soudní exekutor není

žádný státní úředník, nýbrž fyzická osoba samostatně výdělečně činná, která si musí na sebe svou exekuční činností vydělat, nese rizika a odpovídá za své jednání celým svým majetkem. Právě takových lidí potřebuje svobodná a rozvíjející se ekonomika co nejvíce! Považuji za ze všech myslitelných hledisek vhodnou právě současnou právní úpravu soudních exekutorů, tedy vyvážený mix soukromé iniciativy a osobní zodpovědnosti na straně jedné a patřičné státní regulace na straně druhé. Nepovažuji za žádný inherentní rozpor, jsou-li soudní exekutoři současně podnikateli i vykonavateli veřejné (soudní) moci. Právě naopak. Kombinace těchto dvou rysů jejich postavení spojuje v sobě to, co od nich společnost a právní praxe potřebují – tedy na jedné straně přísné dodržování zákonných mantinelů, na druhé straně efektivitu, kreativitu, iniciativu a zodpovědnost.

Ostatně přísnou právní regulací podnikání, které přesto zůstává podnikáním vyžadujícím nést a zvládat tržní rizika, najdeme v celé řadě odvětví ekonomiky. Příkladem může být třeba obor soudním exekucím velmi vzdálený - výroba elektrické energie z jádra. Přestože podléhá extrémně tvrdým regulacím zejména bezpečnostní povahy (a s ohledem na fatální rizika, jež při mírovém využívání jaderné energie hrozí, nejsou-li velmi dobře kontrolována, jim podléhat musí), jaderné elektrárny soutěží na trhu výroby elektřiny mezi sebou i s jinými jejími producenty. A pokud by tento trh nebyl pokřiven selektivními podporami tzv. obnovitelných zdrojů elektrické energie, šlo by vesměs o producenty bez jakýchkoliv pochyb rentabilní i přesto, že musí plnit velmi přísné regulatorní požadavky. Soudní exekutoři mohou být, a také většinou v praxi jsou, stejný případ. I u nich platí, že při rozumném nastavení pravidel provádění exekucí mohou fungovat zcela v souladu s principy právního státu a přitom efektivně - jak z pohledu své vlastní rentability, tak jako součást fungujícího ekonomického prostředí jako celku.

Rámcové nastavení pravidel pro působení soudních exekutorů považuji za zcela správné a varuji před tím, aby do nich bylo systémově zasahováno. Zejména nepovažuji za vhodné zavádět jakoukoli formu teritoriality, tedy vytvářet lokální či regionální oligopoly, či nedejbože monopoly. Vývoj počtu soudních exekutorů i jejich pozic na trhu probíhal, byť s různými peripetiemi, vcelku organicky a dospěl

do stavu přiměřeného nasycení trhu exekucí. Práce pro soudní exekutory stále je, byť jí je již nepochybně méně než ve zlatých prvních letech fungování exekutorského stavu po roce 2001 a byť jde nyní o práci složitější a v průměru méně výnosnou než na začátku. Ale práce je, trh se stabilizoval, strukturoval a všichni jeho aktéři zhruba vědí, jaké na něm panují poměry. Existuje určitý numerus clausus, pokud jde o počet exekutorských úřadů, ale je nastaven liberálně. Kdo chce exekutorský úřad, může ho ve výběrovém řízení získat, byť jistě ne vždy v tom obvodu, který by si přál. Pro fungování každého trhu je důležitá přiměřená kombinace stability a přehlednosti na straně jedné a otevřenosti a konkurenčního tlaku na straně druhé. Jako vcelku poučený vnější pozorovatel mám za to, že tyto parametry nyní na exekučním trhu panují. Možnost působit celostátně a liberálně nastavený numerus clausus zajišťují patřičnou míru konkurence a otevřenosti trhu. A přece jen již stabilizovaná struktura trhu oprávněných a jejich již často dlouhodobě nastavené vztahy s řadou soudních exekutorů zajišťují, že existuje vcelku robustní kmen dlouhodobě působících úspěšných exekutorských úřadů různé velikosti, jejichž těžiště jsou rozeseta v regionech po celé České republice. Pokud něco funguje, základní konzervativní zásada velí - neměnit to.

Zcela jiný případ však je otázka detailního nastavení exekutorského tarifu, tedy pravidel, podle kterých jsou soudní exekutoři odměňováni (zejména z prostředků povinných, ale výjimečně i od oprávněných) za exekuční činnost. Jestliže máme zájem na tom, aby právní systém fungoval, musíme ty, kteří jeho činnost zajišťují, přiměřeně zaplatit. To není v rozporu s mým názorem, že v systému exekucí je potřeba konkurence a přiměřená soutěž. Nastavením tarifu se zcela zásadně předurčuje motivace těch, kteří na jeho základě mají být odměňováni. Nalijme si čistého vína – právní profesionálové pracují pro peníze. Většinou nejen pro ně, ale také pro ně. A míra jejich úsilí a kvalita jejich výstupů je jistě v nemalé míře ovlivněna tím, jak jsou odměňováni. Adekvátní odměna je společný zájem všech právnických profesí - od soudních exekutorů přes notáře a advokáty až po soudce a státní zástupce. Má být prosazován civilizovaně, přiměřeně a s uměřeností, ale není důvodu se za něj stydět a nemáme na něj zapomínat. Pokud jde o soudní exekutory, tarifikace jejich činnosti má být dostatečně motivující. Zásadně má soudního exe-

kutora platit povinný, výjimečně oprávněný, podle procesního úspěchu. V některých případech však – a v posledních letech jsme to již vícekrát zažili – do běžících soudních exekucí vstupuje stát zákonným zásahem a vede soudní exekutory k jejich ukončení nestandardním způsobem. I zde je třeba myslet na adekvátní odměnu, jinak může být nastavení tarifu v takových případech rdousící až vyvlastňující.

Renomé soudních exekutorů

Neříkám to rád, ale profese soudního exekutora nejspíš není mezi pěti kvalifikovanými právnickými profesemi (advokát, notář, soudce, soudní exekutor, státní zástupce) vnímána veřejností jako ta nejvíce prestižní. Reputace soudních exekutorů se však postupně zvyšuje a stíny minulosti se, doufejme, začínají rozplývat. Profesní skupina soudních exekutorů byla od počátku svého vzniku ovlivněna spory mezi jednotlivými osobnostmi a zájmovými skupinami uvnitř Exekutorské komory ČR. Ne vždy byli soudní exekutoři schopni své vnitřní spory řešit elegantně a bez veřejného propírání. Nechci zde rozebírat detaily; exekuční insideři je většinou znají. Nelze však pominout, že to byla právě neschopnost exekutorské zákonem zakotvené profesní samosprávy unést a řádně vykonávat své dozorčí a kárné pravomoci, jež vedla zákonodárce k tomu, že jí část obvyklých samosprávných prerogativ odňal. Přesně z tohoto důvodu se stala instituce, jíž mám tu čest být předsedou, tedy Nejvyšší správní soud, roku 2009 kárným soudem ve věcech soudních exekutorů. Mám za to, že za 15 let své existence se takto zavedený model kárných řízení se soudními exekutory vcelku zažil a že od žádného z relevantních aktérů nezní požadavek na jeho změnu, a tedy vrácení kárné pravomoci nad soudními exekutory na jejich profesní samosprávu nelze očekávat. Beru to jako fakt i jako svého druhu projev respektu k rozhodovací činnosti našeho soudu v exekutorských kárných věcech.

Domnívám se však, že i když se pověst soudních exekutorů zlepšuje, rozhodně nelze usínat na vavřínech. Je třeba identifikovat potenciální reputační rizika v rámci profese a pokusit se jim předejít. A v každém případě je třeba o nich mluvit a neignorovat je. Tím asi největším potenciálním rizikem je velké finanční a organizační selhání soudního exekutora. To může mít různou podobu - od zpronevěry peněz vybra-

ných pro oprávněné přes rozklad administrativního fungování exekutorského úřadu až třeba po opakující se závažně excesivní a chybné postupy při provádění exekuce. Chyby a selhání provázejí v určité míře každou profesi. O co jde, a zde je role exekutorské samosprávy klíčová, je schopnost excesy, k nimž dojde, pojmenovat, pokud možno zmírnit jejich neblahé dopady a adekvátně, tedy ani ne moc benevolentně, ale ani ne přehnaně přísně, postihnout ty, kteří za selhání odpovídají. Důležitá je zde přiměřenost, neutralita a nekampaňovitost, ale zároveň rychlost a rozhodnost samočisticích procesů v rámci exekutorského stavu. Je třeba rozlišovat chyby, selhání a trestné činy. Chyby mají být napraveny, selhání mají vést k profesnímu konci soudního exekutora a trestné činy mají být řešeny prostředky trestního práva. Vždy však budu bránit exekutorskou profesi jako celek. Procento chyb, selhání i trestných činů není u soudních exekutorů vyšší ani nižší než v jiných srovnatelných profesích. Pouze jejich mediální a veřejný obraz je horší než realita.

Na profesi soudních exekutorů oceňuji ještě jeden její rys. Souvisí trochu s tím, že jde o profesi svobodnou, nezávislou, praktickou a kreativní. Exekutoři jsou inovátoři a pragmatici. Vědí, že musí ekonomicky prospívat, vydělávat. Jsou podnikatelé, podnikají za účelem zisku, nikoli pro dobročinnost. A právě proto jsou inovativní. Vědí, že inovace snižují náklady, zjednodušují práci a pomáhají prosperitě. Soudní exekutoři proto byli jedni z prvních, ne-li vůbec první v rámci justice, kdo zaváděl moderní metody elektronické správy spisu a obecně digitalizaci co největší části exekutorské činnosti. Pochopili, že pro efektivní správu velkých počtů exekučních případů je nezbytné automatizovat zpracování rozsáhlých souborů dat i vytváření úředních písemností.

Budoucnost soudních exekutorů

Přes všechny problémy, kterými si exekutorský stav prošel a i v současnosti prochází, mám za to, že profese soudních exekutorů má solidní, nadějnou budoucnost. Již bylo řečeno, že bez efektivních exekucí není právního státu. Protože právo, které není vynutitelné, není vlastně ani závazné. Pokud by profese soudních exekutorů erodovala, mohli bychom se vrátit do stavu podobnému již zmíněným 90. letům 20. století. Věřím, že nic takového není na pořadu dne.

Nezastírám ale, že v řadě ohledů bude třeba zvládnout složité situace. Zájem politické sféry řešit situaci lidí v dluhové pasti existuje a třebaže se řešení hledají těžkopádně a mnohdy polovičatě, za poslední léta došlo k výrazným posunům. Stát se rozhodl v řadě případů umožnit povinným vyvázat se z části svých závazků vymáhaných soudními exekutory. Je jisté jeho svatým právem založeným legitimním rozhodnutím zákonodárce tak učinit. Je však na tomtéž státu, aby s vaničkou nevyžil i dítě, a tedy aby v situaci, kdy ruší pohledávky, na jejichž vymožení již byly v rámci probíhajících soudních exekucí vynaloženy určité náklady, tyto náklady soudním exekutorům přiměřeně kompenzoval.

S čím se nicméně soudní exekutoři musí vyrovnat sami, jsou proměny exekučního trhu. Zadržaná exekuční poptávka z 90. let 20. století byla v prvních letech po vzniku soudních exekutorů vržena na trh a přinesla s sebou pro tuto profesi řadu tučných let. Nyní jsme již ve fázi stabilizace exekučního trhu, k níž došlo mimo jiné i tím, že potenciální zdroje nových soudních exekucí byly přiškrceny. Máme přísnější úpravu spotřebitelských úvěrů, zjemnily se přístupy ohledně placení různých veřejnoprávních plateb i třeba pokut za nezaplacené jízdné v MHD. I exekuce v obchodních vztazích mezi podnikateli jsou již vzácnější. Vedle soudních exekucí se stále více uplatňují instituty insolvenčního práva včetně novot typu oddlužení. Trh exekucí se tedy nejspíše v určité míře zmenší. Zároveň může být složitější na povinných dlužné povinnosti vymoci, protože obvykle nemají pouze jeden dluh a nezřídka již čelí exekucím různého druhu už delší dobu. Zkrátka a dobře, častěji než v prvních letech po vzniku exekutorské profese budou soudní exekutoři konfrontováni u povinných se situací, že „kde nic není, ani smrt nebere“. Pro soudní exekutory to jistě není příznivé, nicméně jde o zcela přirozený a logický vývoj věcí ve stabilizovaném právním prostředí. Zmenšení trhu exekucí je běžným tržním rizikem, které může mít následky, ať již v podobě zmenšení některých exekutorských úřadů nebo dokonce odchodu některých soudních exekutorů z trhu. Je třeba včas dbát na to, aby odchod soudního exekutora z trhu proběhl civilizovaně, bez neblahých dopadů na oprávněné. Soudní exekutor, jehož činnost přestala být rentabilní, má odejít z trhu včas; je smrtelným hříchem, pokud sám přestane být schopen plnit své závazky.

V této souvislosti chci zmínit ještě jednu problemati-

ku, s níž jsou soudní exekutoři stále častěji a palčivěji konfrontováni. A tou je vztah exekucí a insolvence. Dlouhou dobu, prakticky až do konce prvního desetiletí 21. století, bylo řešení úpadku vcelku okrajovou agendou. To se v posledním zhruba desetiletí s novou právní úpravou insolvenční dramatičtěji změnilo. Přišly i zcela nové instituty jako insolvence fyzických osob-spotřebitelů a oddlužení. Morální hazard, který jsem již zmiňoval, pronikl v podstatné míře i do insolvenční. Dosáhnout oddlužení lze za současné právní úpravy vcelku jednoduše a trend směřuje spíše k dalšímu změkčení možností vyvléci se z odpovědnosti za dluhy. Míra vstřícnosti k dlužníkům neschopným hradit své závazky spíše roste a jde o trend celoevropský. Myslím, že je morální povinností soudních exekutorů snažit se tomuto trendu čelit a brzdít posuny tímto směrem, ale pochybuji, že jej někdo dokáže zvrátit.

Optimismem mě při přemýšlení o exekutorském stavu naplňuje, že i po více než dvaceti letech vídám na setkáních věnovaných exekucím řadu lidí, s nimiž jsem začínal kolem roku 2001. Jinak řečeno, podstatná část z těch, co tehdy začínali a byli natolik mladí, aby vydrželi v oboru ta dvě desetiletí, v něm je i dnes. A k nim přibyla řada šikovných mladších, která se prosadila jak profesně a podnikatelsky, tak i v rámci exekutorské samosprávy. Jistě, své místo na trhu hledali složitěji než ti, kteří své úřady otevírali v tučných letech exekutorských začátků. Ale našli je a vesměs uspěli.

Problémy byly, jsou a budou a vždy si budeme, když se potkáme, spíše stěžovat než si lebedit, jak dobře se nám daří. Taková je česká nátura. Ale soudní exekutoři zde jsou i po téměř čtvrtstoletí po svém vzniku, etablovali se, stali se samozřejmou součástí české právní praxe a patří do souhvězdí pěti kvalifikovaných právnických profesí podléhajících té nejpřísnější právní regulaci.

Budoucnost pětice právnických profesí

Na závěr skončím zas trochu osobně. Jedním z mých kolegů soudců na Nejvyšším správním soudu je Aleš Roztočil. Má exekutorské, ne justiční zkoušky, protože svoji právní praxi začal jako exekutorský koncipient. Pak byl asistentem soudce NSS, posléze advokátem ve velké advokátní kanceláři a nakonec se stal

soudcem na našem soudu. Já bych si velmi přál, aby jeho příklad nebyl jediný. Aby prostupnost právnických profesí vskutku fungovala, tedy aby se soudci stávali soudními exekutory a soudní exekutoři soudci či třeba státními zástupci. Skvělé by bylo, kdyby se právník s exekuční zkušeností či aspoň s důkladným povědomím o významu exekucí stal ústavním soudcem. Vnesl by možná do rozhodovací praxe Ústavního soudu méně sentimentální a více ekonomicky zaměřený pohled na exekuční problematiku. A byl by to podle mě pohled užitečný.

Vždy jsem se snažil propojovat jednotlivé právní profese a jako soudce se nad nikým nevyvyšovat ani se před nikým neponižovat. Takto se musí chovat (a myslím, že i chovají) i soudní exekutoři. Pětice našich kvalifikovaných právnických profesí se musí snažit o srovnatelné odborné i etické profesní standardy, včetně srovnatelných parametrů výchovy a vzdělávání našich mladých kolegů. Tomu musíme přizpůsobit – a jako zkušební komisař jsem rád, že v exekutorské komoře se nám to daří – i obsah a náročnost profesních zkoušek. Ty musí zůstat přiměřeně přísné, univerzální a v podstatných ohledech, tedy pokud jde o jádro znalostí o právu a schopností je interpretovat a aplikovat, obsahově srovnatelné. Prostor pro společné rámcové standardy vidím ale i u přemýšlení o obsahu přípravných praxí a samozřejmě i v oblasti dalšího profesního vzdělávání již praktikujících zkušených právníků. Rád se budu na tom všem spolu se soudními exekutory a dalšími kvalifikovanými právníckými profesemi podílet.

JUDr. PhDr. Karel Šimka, LL.M., Ph.D.

Komentáře komor a unií

Česká advokátní komora

JUDr. Monika Novotná, místopředsedkyně České advokátní komory

Na setkání napříč justičními profesemi navazujícím na obnovený Sjezd českých právníků diskutovali zástupci České advokátní komory s exekutory a zástupci ostatních justičních profesí aktuální otázky mimosoudních exekucí. Vymahatelnost práva je nezbytným předpokladem pro dosažení spravedlnosti a tam, kde je sice nárok po právu, ale oprávněný se jej prakticky nedomůže, vnímá to logicky jako odepření spravedlnosti. V systému vymahatelnosti práva pak mají exekutoři nezastupitelné místo.

Je nezbytné, aby systém práva byl v rovnováze, tedy aby bylo standardem dluhy platit a věřitelům se dostalo jejich oprávněného uspokojení. V praxi, především té mediální, je situace odlišná, dochází k dehonestaci věřitelů a následkem toho i k dehonestaci exekutorů. Samozřejmě je nutné hledat i sociální rovnováhu, to však nemůže znamenat, že zásadní právní i faktická ochrana bude poskytována dlužníkům a nikoli věřitelům. Média volají po dalším omezení exekutorů, tedy po dalším omezení věřitelů, to však rozhodně není na místě. Takový systém by totiž způsobil další liknavý postoj dlužníků k plnění jejich dluhů. To se však netýká jen dluhů občanů vůči podnikajícím věřitelům. U bagatelních pohledávek jsou kvůli nákladům řízení paradoxně postiženi spotřebitelé, kteří by chtěli soudně a následně exekučně uplatnit práva z vady zakoupeného zboží nebo služeb.

V rámci diskuse se otevřela i otázka teritoriality exekutorů. Takové řešení zástupci České advokátní komory jednoznačně odmítli. Je celá řada subjektů, které se ve své praxi bez vymáhání pohledávek neobejdou – nejen banky, ale leasingové společnosti, nebankovní finanční instituce, obce atd. Pro ty je daleko jednodušší, když spolupracují s jedním nebo dvěma exekutory, než aby se museli obracet pokaždé na jiného - určeného podle sídla nebo bydliště dlužníka. Navíc ta představa, že pro dlužníka bude vhodnější, aby exekuci zajišťoval

jemu blíže usazený exekutor, je nesmyslná. Dlužník se zpravidla neobrací osobně na věřitele, aby s ním své dluhy v exekuci řešil. Vždy je třeba mít na paměti, že exekuční řízení je zde pro věřitele, nikoli pro dlužníky.

Pokud budeme za dlužníky považovat jen sociální případy, typicky maminky samoživitelky, bude to pohled zcela odtržený od reality. I v rámci procesů oddlužení je velmi často ta maminka na straně věřitele, protože – překvapivě – dlužníci začínají platit výživné až v rámci oddlužení, protože je to přednostní pohledávka a pokud by ji neplatili, nesplnili by podmínky oddlužení.

Nedostatečná faktická vymahatelnost práva je vidět i v rámci ryze občanskoprávních sporů – např. při výpovědích z nájmu bytu pro neplacení nájemného. Od okamžiku podání výpovědi do skutečného fyzického vyklizení bytu uplyne doba v řádu let, nadto pronajímatel dostává byt často v katastrofálním stavu. Právě to je důvodem, proč se nedaří státu nastartovat pronájmy bytů soukromých vlastníků. A pokud by nebylo exekutorů, situace by byla ještě tristnější.

Zástupci České advokátní komory se shodli na tom, že by měla být zachována stávající svobodná volba exekutora bez teritoriálního omezení a že by veškeré zásahy státu směřující k odpuštění dluhů měly být činěny uvážlivě s vědomím, že i věřitelé jsou stranou, která si zaslouží svou právní ochranu.

„My v naší kanceláři velmi využíváme spolupráci s exekutorem, protože se pak můžeme dívat do jeho spisů na naše klienty. To je určitě skvělá věc a je to určitě něco jiného, než je v insolvencích na justici.cz, protože ta struktura u exekutorů je daleko přehlednější. Já sama si ještě pamatuji ty soudní vykonavatele a úplně mě děsí, že by se to mělo vrátit.“

Notářská komora České republiky

JUDr. Martin Foukal, čestný prezident Notářské komory České republiky

Těší mě, že se stal Sjezd českých právníků odrazovým můstkem pro pořádání kulatých stolů, které jsou příležitostí ke vzájemnému setkávání a výměně názorů o jednotlivých problémech právnických profesí. Mám radost i z toho, že se s odstupem času vracíme k tématu sjezdu, kterým byla „profesní a společenská odpovědnost právníků“. Díky těmto setkáním téma stále žije a nekončí jen vydáním sborníku, který zůstane uložený v knihovně. Z atmosféry tohoto kulatého stolu, i předcházejícího, který pořádala Soudcovská unie ČR, je cítit vzájemný respekt a úcta. Ze způsobu jednání vedení Exekutorské komory ČR je zřejmá snaha o korektní a otevřenou komunikaci, což všichni zde přítomní dovedou ocenit.

Dovolím si k tématu mediálního obrazu soudního exekutora poznamenat, že změna veřejného mínění je velice dlouhá a obtížná. Po medializovaných přešlapech, které se v minulosti staly, si společnost zvykla nahlížet na exekuční činnost negativně, až nepřátelsky. Navíc je také potřeba počítat s tím, že novináře zajímají především senzace, skandály a nelze předpokládat, že by se situace změnila a začali uveřejňovat pozitivní zprávy.

To se týká všech právnických profesí, tedy jestliže udělá advokát, notář, soudce, státní zástupce nebo exekutor nějaký přešlap, poškozují to celou právníkou obec. Jak již o tom mluvil pan Mgr. Tintěra, měli bychom se vyvarovat takových mediálních vyjádření, která budou poškozovat dobré jméno jiné právníkové skupiny, neslouží to ničemu dobrému. Zdůrazňuji, že se mediální obraz mění opravdu velmi pomalu. Změna k lepšímu se může opřít jen o dlouhodobou poctivou práci. Jen o tu se lze opřít. Uměle vytvořený pozitivní mediální obraz může působit jen krátkou dobu a o to hůře se profesní pochybení veřejností přijímají.

Vzpomínám na dobu sociálně citlivých a často medializovaných, až skandalizovaných mobiliárních exekucí prováděných v bytech manželů s dětmi. Ani předložený notářský zápis o modifikaci SJM nebyl důvodem pro nečinnost soudního exekuto-

ra. Pravda, postupoval po právu, ale v očích veřejnosti to byl necitlivý soudní exekutor, který za všechno mohl. Až později byla přijata právní úprava zavádějící seznam smluv o modifikaci SJM, do kterých musí soudní exekutor před zahájením exekuce nahlédnout, aby nezabavoval majetek druhého z manželů, kterého se vymáhaný dluh netýká. Byla to chyba zákonodárců, která profesi soudního exekutora v mediální rovině ublížila.

Je vhodné na tomto místě připomenout, že ministr spravedlnosti do exekutorského úřadu jmenuje navržené kandidáty, kteří zvítězili ve výběrovém řízení a stát za ně nese odpovědnost. S tímto vědomím by mělo výběrové řízení probíhat. Řetěz je silný tak, jaký je jeho nejslabší článek. Jestliže se v řadách každé profese objeví někdo, kdo tam být nemá, poškozují celý stav.

Výkon exekuční činnosti, stejně jako je tomu u notářů, je výkonem veřejné moci. S tím souvisí i polemika o teritorialitě. Jako veřejná služba by měla být dostupná všem, jak věřitelům, tak dlužníkům. Také bych se bál polemiky o specializovaných exekutorských úřadech na vymáhání různých druhů pohledávek. Tak jako je tomu u notářů, měl by soudní exekutor provádět veškeré činnosti, které mu zákon ukládá. Jsou to témata do diskuse a k zamyšlení, jak výkon exekuční činnosti do budoucna uchopit. Je to otázka odborná i politická, v každém případě velmi citlivá. V první řadě by mělo být uvnitř exekutorského stavu jasno o tom, jaká má tato profese být.

Ještě nás čeká několik Kulatých stolů tohoto typu, na které se těším. Stejně jako je tomu i dnes, každá komora či spolek bude mít prostor představit svou profesi a diskutovat o ní. Plán je takový, že v průběhu přípravy dalšího sjezdu se budeme u těchto Kulatých stolů setkávat.

Při diskusi s předsedou Nejvyššího správního soudu JUDr. Karlem Šimkou na téma dalšího sjezdu českých právníků, které je pracovně nazýváno „digitalizace v justici, umělá inteligence a právo“, jsem si vyslechl mnoho podnětných myšlenek.

V JČP panuje shoda, že v případě jeho souhlasu jej pověříme vedením expertní skupiny, která téma sjezdu připraví.

Ještě se chci krátce vrátit k tématu vytváření me-

diálního obrazu. Dnes ráno při cestě autem jsem poslouchal v rádiu přehled tisku a moderátor se pokusil vyhledat alespoň tři pozitivní zprávy. Dalo mu to prý velkou práci, než našel. Ale ve srovnání s ostatními byly zcela nezajímavé.

Notářská komora České republiky

Mgr. Radim Neubauer, prezident Notářské komory České republiky

Těší mne, že na tomto fóru zazněla problematika nájemních vztahů a trochu mne udivuje, že se proti současné situaci majitelé domů a bytů nijak významně neohrazují. Když totiž Nejvyšší soud otázku vykonatelnosti exekučních titulů na vyklizení judikoval, tak to bylo v tom smyslu, že to není přípustné. Podle Nejvyššího soudu vlastně vůbec nevádí nemožnost neplatiče vyklidit, rozhodující je podle něj exekuční titul na ušlý nájem, který vykonatelný je. Ale v momentě, kdy je v bytě nastěhovaný profesionální squater bez majetku, pronajímatel jako jeho majitel splácí na nemovitost hypotéku a v rozumném čase neplatiče z bytu nedostane, tak mu není exekuční titul na nájemné nic platný.

Registrujeme též debatu ohledně nového zákona o nájemním bydlení. Navrhuje se v něm zavést příkaz k vyklizení, ale je otázka, jak bude v praxi fungovat. My si tam všímáme spíše toho, že se navrhuje zakázat řetězení více než dvou nájmu, přičemž ten třetí už pak bude na tři roky. Na začátku pan Mgr. Tintěra zmiňoval odpovědnost stávajících profesí vůči sobě navzájem. Musím říct, že spolupráce Notářské a Exekutorské komory od roku 2015 funguje dobře. Co se čas od času objeví, jsou platformy a názorové proudy v jednotlivých profesích. Pro Notářskou komoru je a vždy bude partnerem vedení Exekutorské komory. Co vzájemné spolupráci rozhodně nepřispívá, jsou případy, kdy jednotliví členové bez mandátu vedení své komory oslovují jednotlivé zákonodárce a úředníky s různými návrhy, které narušují tradiční dělbu kompetencí mezi profesními skupinami.

Další sledovanou agendou je tzv. elektronický spis. Vedení Ministerstva spravedlnosti jsme v lednu

2023 tlumočili, že bychom se na jeho přípravě rádi podíleli. Bohužel Notářská komora nebyla přizvána do pracovní skupiny, která k tomu byla zřízena. Je to škoda, protože u rejstříkového spisu, na jehož vedení se notáři od roku 2015 podílí, se jeho elektronizace nabízí jako u prvního. Je totiž absurdní, že se z něj tiskne do papírové podoby to, co do něj notáři před tím mnohdy dlouze skenují. Závěrem si dovoluji ještě myšlenku k tématu tzv. profesních oligopolů, která zde byla též zmíněna. Já také sdílím spíš názor pana prezidenta Exekutorské komory, protože my vnímáme trochu jako varovný případ v exekučním stavu to, jakou sílu a kapacitu mohou mít jednotlivé velké úřady. I my máme velké notářské úřady, které by byly schopny obsáhnout velmi kvalitně obrovské množství práce, a to až do té míry, že by vytlačili ostatní menší notářské kanceláře. Můžeme se bavit o tom, jestli to je zdravý konkurenční boj, ale v momentě, kdy chceme zajistit plošnou dostupnost notářských služeb, tak potřebujeme, aby notář byl dostupný i v neatraktivních regionech (kde obvykle velké úřady nesídlí). Notářská komora dokonce vypisuje finanční dotace na úřady, kam se napoprvé nepřihlásí žádný uchazeč, jen aby je obsadila. Jinak tam zaniknou, protože skončí i zbývající notáři v daném místě, kteří zvýšený nápad pozůstalostních řízení nebudou zvládat. Lidé pak budou muset k projednání pozůstalosti jezdit do krajských měst, což pro nás není přípustné. Vždy, když se bavíme o agendách, kdy by bylo možné využít potenciál notářství, tak usilujeme o jejich prostorové rozvrstvení a nechceme jít formou koncentrace u malého množství úřadů.

Příští kulatý stůl organizuje podle předběžné dohody Notářská komora ČR, tak si vás na něj tímto dovoluji co nejsrdečněji pozvat.

Krajský soud v Praze

JUDr. Martina Kasíková, soudkyně KS v Praze

Pokud mluvíme o mediálním obrazu soudních exekutorů, vzpomenu na dobu devadesátých let, kdy mediálně nejhůře z právnických profesí na tom byli soudci. Od přijetí exekučního řádu tento nechvalný primát mají exekutoři. Mediální obraz soudců (považovaných po revoluci za nepracovité a zahálečné) se zlepšil, nikoliv však tím, že by jednotlivci více a lépe pracovali, ale prostě proto, že byla přijata řada systémových změn a zlepšila se průchodnost justice. Také Soudcovská unie začala aktivně spolupracovat s médii a podařilo se nastavit vzájemná pravidla. Nicméně soudní exekutoři mají výchozí pozici výrazně horší než ostatní právníci. Vykonávají nepopulární agendu represivního charakteru, a tak reakce společnosti na jejich profesi je a priori nevstřícná. Přesto je vidět, že Exekutorská komora v tomto směru odvedla velký kus práce a je na nás - zástupcích dalších právnických profesí, abychom exekutory podpořili v jejich snaze přesvědčit veřejnost, že oni nejsou příčinou špatně nastaveného systému vzniku a vymáhání dluhů.

Další obrovské téma spojené s exekucemi je postupné vychylování právní úpravy ve prospěch povinných. Souhlasím s předřečníky, že řada posledních novel exekučního práva vedla k tomu, že malé dluhy se naprosto nevyplatí vymáhat a pokud věřitel nakonec k vymáhání dluhu v exekuci přistoupí, vůbec neví, jak toto řízení dopadne. Bohužel velký rozsah exekuční agendy a velmi nekvalitní právní úprava generuje i velmi nejednotnou a nepředvídatelnou judikaturu. V současné společenské atmosféře navíc považuje řada povinných již od počátku automaticky za nespravedlivé, když vůči nim exekutor zahájí proces vymáhání, přestože je exekuce vedena korektně, řádně a správně. Samozřejmě vím, že většina povinných je ve velmi obtížné situaci, ale namísto nedůvodného zpochybňování zákonnosti vedení exekuce by prioritou měla být snaha o dialog s exekutorským úřadem o způsobu zaplacení dluhu. Všichni právníci zúčastnění na exekučním řízení by se o to měli aktivně zasazovat a působit v tomto směru na účastníky řízení.

K dalšímu tématu zmíněnému předřečníky: Myslím, že soudní exekuční spis by měl být elektronizován jako první. Na rozdíl od jiných agend, kde jsou soudem vytvářeny rozsáhlé spisy, soudy v exekučních spisech pracují v podstatně menším rozsahu a vždy navazují na elektronický spis soudního exekutora. Ve většině exekučních spisů se okresní soudy omezí jen na pověření exekutora, které by klidně mohlo zůstat jen v elektronické podobě. Exekuční agenda je tak mimořádně vhodná jako pilotní při zavádění elektronického soudního spisu. Papírový spis, byť tenký jako žiletka, musí být fyzicky archivován na drahých spisovnách.

Přicházím i s tématem, které dosud nezaznělo. Česká justice má stále agendy pod státní regulací, které by se mohly, a měly, přenést na soudní exekutory a na notáře. Měli bychom se nad tím společně zamyslet a tlačit na ministerstvo spravedlnosti. Je to totiž ve prospěch účastníků řízení, kteří by se pak výsledku mohli domoci rychleji, v neformálním prostředí a pro stát ve výsledku levněji. Například exekutoři tradičně ve většině evropských zemí doručují soudní písemnosti. Umožněme jim doručovat písemnosti zasílané na území ČR cizozemskými justičními orgány. Tuto agendu (tzv. Cd – civilních dožadání) soudy jistě rády oželí a státní rozpočet to pocítí jako úsporu. A konečné zrušení tzv. dvojkolejnosti, tzn. zrušení výkonů rozhodnutí prováděných soudem. Byť věci výkonu rozhodnutí nenapadá mnoho, přesto na každém okresním soudu musí být v rozvrhu práce do oddělení E zařazen vykonavatel, vedoucí kanceláře, zapisovatelka, vyšší soudní úředník a soudce, kteří se specializují na tento minoritní obor práva. Když jim některý měsíc nepadne žádná věc, stejně tam jsou, musí být a musí udržovat svoji specializaci. Je proto potřeba hledat všechny takové třeba jen drobné agendičky nejen proto, že by se to státu vyplatilo, ale pomohlo by to i těmto právnickým profesím. Budou mít další záchytný bod, který jim pomůže udržet jejich kanceláře.

„K tomu elektronickému spisu chci jen říci, že tady všichni říkáte elektronické insolvenční spisy. Já vám řeknu, že my nemáme

elektronický insolvenční spis, my máme obraz insolvenčního spisu v insolvenčním rejstříku a jdete se podívat do těch kanceláří, kde jsou ty papírové spisy. Jediný

elektronický spis, a to je účelem dnešní debaty, vedou exekutoři. Kompletní elektronický spis vedou jen exekutoři a justice na to do dneška nedokázala navázat.“

Soudcovská unie ČR

JUDr. Libor Vávra, prezident Soudcovské unie ČR

Navází na slova kolegyně Kasíkové z úvodu jejího vystoupení a zopakují, co se snažím zdůrazňovat již řadu let.

Každý řetěz je tak pevný, jak pevný je jeho nejslabší článek. Toto rčení každý známe, plyne z něj mimo jiné fakt, že základním naším požadavkem na řetěz je jeho pevnost. To je jeho základní funkce.

Základním požadavkem společnosti na výkon spravedlnosti je zjednodušeně řečeno kvalita, rychlost a vykonatelnost, přičemž také zde platí příměr, že plnění každého z těchto úkolů je poměřováno dle toho nejslabšího článku řetězce. Přitom do procesu vymáhání práva vstupuje nejen velká skupina právnických profesí od advokátů, státních zástupců, exekutorů, notářů až po soudce, ale také jejich odborný aparát, v některých agendách policie, správní úřady nejrůznějšího zaměření, znalci, tlumočníci, probační služba, neziskový sektor a vězeňská služba. Těžko pominout i akademickou sféru, bez jejíhož výzkumu a teoretického přínosu bychom ustrnuli ve vývoji. Zaostávání či slabší kondice každého z řečených subjektů se dříve či později projeví na kvalitě práce ostatních.

Proto jsem přesvědčen o tom, že je stavovskou povinností všech profesí ve výkonu spravedlnosti se navzájem podporovat, pokud svou práci odvádějí v konkrétních podmínkách dobře. Ale také vůči sobě kriticky vystoupit tam, kde se dílo nedaří. To není akt falešné solidarity, ale přirozená starost o kvalitu a smysl vlastní práce.

Celé desetiletí po pádu komunistického režimu byla centrem pozornosti a kritiky především samotná moc soudní, jejímž objektivně nejslabším bodem byl výkon rozhodnutí občanskoprávních a obchodních sporů. Přirozenou reakcí politické reprezentace byl po vzoru úspěšnějších zemí vznik exekutorských úřadů, soukromých subjektů, které od té doby zajišťují to, co stát prostřednictvím moci soudní zajistit nedokázal. A tento projekt v mých očích uspěl a významně podpořil stoupající prestiž soudnictví v naší vlasti. Dílčí porodní bolesti a zejména legislativně nezvládnutá právní úprava v takzvaném byznysu s chudobou by neměly samotný systém stavět do špatného světla. Jsou-li naši kolegové exekutoři mediálně někdy vnímáni jako jeden ze slabších článků celého výkonu spravedlnosti, tak uzavírám, že tento článek řetězce se osvědčil. A máme-li obavu z jeho pevnosti, tak jej posilujme.

Unie podnikových právníků

Mgr. Adam Hasák, člen sekce Civilní právo Unie podnikových právníků ČR

Zájmy Exekutorské komory ČR a Unie podnikových právníků jsou velmi úzce spjaty prakticky hned od okamžiku vzniku exekutorského stavu v roce 2001. V té době už UPP ČR jedenáct let existovala jako organizace, která hájí profesní zájmy podnikových právníků. Podnikovní právníci zase hájí zájmy svých zaměstnavatelů a ti jako velcí

sektoroví věřitelé pravidelně vystupují v exekucích řízeních na straně oprávněného.

Služeb soudních exekutorů využíváme hodně, jsme s nimi velice spokojeni a upřímně si jen těžko dokážeme představit situaci, že bychom se vrátili před rok 2001, kdy k dispozici byl jen velmi

neefektivní a dnes již dlouhou dobu skomírající systém soudních výkonů rozhodnutí. Pokud tedy na nedávném právnickém fóru zazněl z exekutorských řád poměrně odvážný a sebevědomý názor, že je možné dát rovnítko mezi soudního exekutora a vymahatelnost práva, z naší pozice vnímáme, že tento názor je velice blízký pravdě.

Od velké novely exekučního řádu přijaté v letech 2012/2013 máme pocit, že s každou další změnou exekučního práva dochází k určité erozi práv věřitelů a soudních exekutorů na úkor povinných. Dlužníci jsou protěžováni, neodborná veřejnost hledá chyby téměř vždy jinde než u zdroje a dlužníci získávají v exekučním procesu stále silnější postavení. Situace nám připomíná známou pohádku S čerty nejsou žerty, kdy dlužníci na vahách stoupají vzhůru a do pomyslného pekla klesají věřitelé. Věřitelé vymáhající své pohledávky jsou často stigmatizováni a zároveň platí, že dlužit už není považováno za něco příliš nemorálního. Ve skutečnosti ale není účelem exekučního procesu to, aby se jedna strana propadla do pekla a druhá šla přímo do nebe. Měla by být zachována vyváženost v procesních právech a povinnostech stran a soudní exekutor by měl být nadán takovými pravomocemi, které mu umožní efektivně vykonávat jeho náročnou profesi.

Máme za to, že základní parametry českého exekučního procesu jsou zatím stále ještě nastaveny poměrně správně. Když se podíváme na srovnání se zahraničím, tak náš exekuční proces jako celek i přes některé problémy zatím funguje a věříme, že do budoucna nedojde k zásadním zásahům do

jeho podstaty. Z hlediska věřitele nejsou žádoucí zejména radikální změny, které by exekuční právo výrazně svázaly a regulovaly, např. princip absolutní místní příslušnosti exekutorů. Zavedení tohoto principu téměř v neomezené podobě na Slovensku těžce otráslo vymahatelností práva a zhoršilo postavení věřitelů natolik, že mnoho z nich raději začalo využívat alternativní způsoby k vymožení svých pohledávek. Jako přijatelná alternativa se nám v této oblasti jeví princip tzv. nepřímé teritoriality, ve kterém by se pohledávky státu a státem ovládaných subjektů vymáhaly na základě krajské teritoriality a soukromé subjekty by měly co do volby exekutorského úřadu volnou ruku jako doposud.

Kolegům z exekutorského stavu přežeme závěrem to nejlepší. Jejich profese je náročná a navíc často (téměř vždy neoprávněně) mediálně lynčovaná. Jejich manévrovací schopnosti jsou za více než dvacet let existence výrazně menší, než tomu bylo na začátku. Proto je třeba pracovat krůček po krůčku na tom, aby se postavení soudních exekutorů zlepšilo natolik, že nebudou vnímáni jako „ti zlí, kteří berou lidem věci“, ale jako jeden ze základních kamenů vymahatelnosti práva v ČR. A pokud to bude v našich možnostech, tak jim v tom budeme vždy rádi nápomocni.

„Dlužníci jsou stále protěžováni, získávají pevnější postavení v exekučním procesu, a ta strana na straně pekla je ten věřitel. Ten vymáhá své pohledávky, je stigmatizovaný a ti dlužníci jsou bráni jako něco, co je nemorální a co by tady nemělo být.“

Unie státních zástupců

JUDr. Adam Borgula, I. viceprezident Unie státních zástupců

Dovolil bych si zde na několika řádcích reagovat na dosavadní příspěvky k tématu kulatého stolu pořádaného Exekutorskou komorou na téma „Soudní exekutoři - odpovědnost nejenom profesní, ale i společenská, institucionální pojistky jejich nezávislosti“, a to z odstupu profese státního zástupce.

Úvodní referát pana Pavla Tintěry společně s pří-

spěvkem pana prezidenta Exekutorské komory Jana Mlynarčíka, který jsem měl možnost vyslechnout na volebním sněmu Soudcovské unie v Přerově společně s čísly počtu exekucí, a z toho plynoucího zatížení exekutorů, mě naplňují slovy svatého Ignáce z Loyoly - neútěchou.

Osobně mám pocit, že příčinou vysokých čísel realizovaných exekucí je právě to, co popsal ve

svém úvodním příspěvku pan Karel Šimka měkčím a neefektivním přístupem k dluhům a k jejich vymáhání. Víceméně řečnickou otázkou je pak ve vztahu k prezentovaným číslům jejich souvislost s počty neobsazených míst exekutorů, jak je zmiňoval pan prezident Jan Mlynářčík na sněmu Soudcovské unie. Řečnickou otázkou je i problém výše exekutorského tarifu, neboť její kauzalita s počtem neukončených exekucí je dle mého mínění zřejmá.

Do jaké míry je současný stav výsledkem historického vychýlení vah ve prospěch dlužníků, jak bylo prezentováno v předchozích příspěvcích, nebo souvisí se specifickým vztahem lidí k vlastnictvím v postkomunistických státech, by mohlo být předmětem analýz. Ze své zkušenosti státního zástupce specializujícího se na hospodářskou a majetkovou trestnou činnost mám za to, že v postkomunistických státech je vlastnictví pojímáno specificky zejména ve vztahu k zásadě, že „vlastnictví zavazuje“, kdy český výklad se spíše blíží názoru, že majetek pouze osvobozuje.

V této souvislosti si tedy dovolím lehce oponovat na tomto fóru přijatému kánonu, že vymáhat dluh je dnes sprosté slovo, že je to něco, co se nedělá. Domnívám se totiž, že popsaný nezodpovědný vztah k vlastnictví mají nejen dlužníci, ale často i věřitelé.

V této souvislosti nelze nezmínit pasáž příspěvku Karla Šimky, v němž poukázal na fakt, jak levné je řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem. Zde tedy připomínám, že adhezní řízení o nároku na náhradu škody v rámci trestního řízení je zcela zdarma a orgány činné v trestním řízení se také vzhledem ke konstrukci některých skutkových podstat trestných činů stávají v některých případech de facto vymahači či obstaravateli důkazních prostředků pro civilní řízení.

Zde si vzpomínám ze své praxe na trestní řízení vedená pro podezření ze spáchání trestných činů pojistných a úvěrových podvodů, kdy pojišťovny a úvěrové společnosti podávaly trestní oznámení v době, kdy skončila skartační doba pojišťovacích či úvěrových spisů a tyto již nebyly k dispozici, avšak před promlčením trestní odpovědnosti. A můžeme se tedy pouze dohadovat, proč zástupci těchto společností takto postupovali.

To, co jsem vyslechl na kulatém stole, bych si dovolil převést do reality trestní justice. Současné analýzy naznačují, že přeplněnost českých věznic je paradoxně dána nezájmem ukládat kratší nepodmíněné tresty. Zní to absurdně, ale vše nasvědčuje tomu, že tzv. řetězení podmíněně odložených výkonů trestů odnětí svobody ve svých důsledcích vede k tomu, že pachatel, který opakuje v podstatě bagatelní trestnou činnost, nakonec nastupuje poprvé do věznice často k výkonu několikaletého trestu, který mu byl stanoven soudem při nařízení výkonu původně podmíněně odložených trestů odnětí svobody.

Jak to souvisí s počtem exekucí? Mám za to, že vztah k vlastnictví jako k odpovědnosti svého druhu je zapotřebí dlouhodobě kultivovat. Jsem přesvědčen o tom, že stejně jako stojí na počátku problému přeplněných věznic zastánci alternativních trestů, tak na počátku tzv. obchodu s chudobou stojí zastánci měkkého přístupu, jak ho popsal Tomáš Sokol. Tento měkký přístup vztah k vlastnictví ve smyslu odpovědnosti nekultivuje.

Na druhou stranu i úvěrové společnosti a věřitelé obecně mají přistupovat k poskytování úvěrů a půjček obezřetně a je-li tato činnost zdrojem jejich zisku, pak i lege artis. I zástupci těchto společností často stojí na počátku spirály dluhů u konkrétních již předlužených osob, kterým poskytují další a další úvěry třeba za účelem refinancování starších nesplacených závazků.

Odhalování mystéria bezvýsledných exekucí

„Aut viam inveniam aut faciam.“ (Hannibal)¹

Dne 10. ledna 2024 pořádala Exekutorská komora ČR workshop pro soudní exekutory, soudy a zástupce ministerstva spravedlnosti věnující se právní úpravě zastavování bezvýsledných exekucí (§ 55 odst. 7 až 13 EŘ) a její aplikaci v praxi. Obsahem tohoto článku je shrnutí, případně stručný komentář hlavních nosných myšlenek, které na tomto workshopu zazněly².

1. Úvod

Je notorií, že kvalita normativní úpravy regulující podmínky, proces a důsledky zastavování bezvýsledných exekucí podle § 55 odst. 7 až 13 EŘ je zoufale nízká. Jde zejména o důsledek pohnuté historie sněmovního tisku, který vyvrcholil přijetím zákona 286/2021 Sb. V oblasti exekuční legislativy konečně nejde o nic nového a je třeba danou skutečnost přijmout jako všeobecně přijímaný fakt, který neznamena v podstatě nic jiného než to, že aplikační a rozhodovací praxe soudních exekutorů, exekučních i odvolacích soudů bude opět rozkolísaná, což bude opět po řadu měsíců vyvolávat rozporuplné emoce na všech frontách velkého politického boje o snížení statisticky vykazovaného počtu běžících exekucí.

Lamentování nad nekvalitou legislativního textu v obecné rovině není k dnešnímu dni produktivní a už vůbec ne efektivní. Z legislativní bažiny (či labyrintu?) je třeba buď najít cestu, nebo ji udělat. To bylo cílem již zmíněného workshopu. Do jaké míry se to povedlo, by si měl, což je přání autora tohoto článku, posoudit

každý čtenář sám. K tomu konečně trefně Kasíková uvádí, že tato právní úprava má pouze jedinou jistotu, a ta se projevuje tak, že odvolací soudy budou rozhodovat naprosto rozdílně v řadě aspektů. Podle ní tedy budou vznikat jednotlivé „krajské judikatury“. Budiž i v návaznosti na to vytknuto před pomyslnou závorku, že prakticky ke každé části komentovaného článku v současné době stále existuje nejednotná a pestrá rozhodovací praxe. V některých otázkách jsou alternativy spíše okrajové, naproti tomu v jiných otázkách proti sobě stojí téměř stejně početné názorové proudy.

2. Identifikace exekucí, které jsou bezvýsledné

2.1. Doba posledních 6 let počítaných po vyznačení doložky provedení exekuce

Odhlédneme-li od možných technických problémů s „automatizovaným“ určením data doložky provedení exekuce, resp. usnesení o nařízení exekuce, nečiní tato dílčí podmínka výrazných problémů s výjimkou podmnožiny exekucí, které původně byly oprávněnými zahájeny jako výkony rozhodnutí, ale na základě čl. II bodů 2 až 8 zákona č. 396/2012 Sb. došlo k předání soudním exekutorům.

Molák k tomu uvádí, že většinovým názorem je určení rozhodného data ke dni uplynutí lhůty po doručení výzvy povinnému podle § 46 odst. 6 EŘ, které následovalo po předání věci soudnímu exekutorovi³. Kasíková k tomu dodává, že je to logické, neboť

¹ (par.) „Cestu si buď najdu, nebo si ji udělám.“

² V hlavní roli na workshopu vystoupili: soudci Martina Kasíková a Radek Pavlačka, soudní exekutoři Jan Krejsta a Stanislav Molák. Jejich výroky či myšlenky, které zazněly na workshopu, jsou s jejich souhlasem za účelem zjednodušení v tomto článku zaznamenány ve formě nepřímé citace bez odkazu.

³ K tomu vybízí gramatický výklad čl. II bodu 3. věty druhé zákona č. 396/2012 Sb., která zní: „*Dnem, kdy soud předá soudnímu exekutorovi soudní spis, řízení o výkonu rozhodnutí pokračuje dále u soudního exekutora jako exekuční řízení.*“ Povinnost zaslat výzvu podle § 46 odst. 6 EŘ byla stanovena v čl. II bodu 7, přičemž po marném uplynutí lhůty soudní exekutor exekuci **provedl**. Z toho lze poměrně plasticky dovodit, že nemohl-li exekutor provádět exekuci, nemůže být ze samé podstaty hodnocena prizmatem bezvýslednosti.

i u těchto spisů se vyznačuje „doložka provedení exekuce“, což plyne fakticky z přechodných ustanovení zákona č. 396/2012 Sb.⁴. Do přehledu o zastavené exekuci v takovém případě soudní exekutor jako „datum zahájení exekuce“ (viz čl. II bod 4. in fine zákona č. 255/2023 Sb.) uvede datum předání soudního spisu soudnímu exekutorovi.

Je třeba nicméně zmínit, že existuje i jiný (spíše okrajový) výklad, který za skutečnost obdobnou vyznačení doložky provedení exekuce (či právní moci usnesení o nařízení exekuce), považuje datum nabytí právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí (např. KS Brno ve věci sp.zn. 26 Co 243/2023 aj.).

2.2. Částečné uspokojení vymáhané povinnosti („poslední vymožené plnění“)

Ustanovení § 55 odst. 6 EŘ obsahuje jako podmínku pro kvalifikaci exekuce jako bezvýsledné, že nedošlo ani k částečnému uspokojení vymáhané povinnosti.

Exekuční řád slovo „uspokojení“ obsahuje i na dalších místech: § 44a odst. 1 (uspokojení vymáhané pohledávky), § 54 odst. 7 (uspokojení pohledávky vymáhané v exekuci), § 58 odst. 2 (uspokojení oprávněného), název Dílu 7 (uspokojení práv na nepeněžitě plnění). Slovní spojení „uspokojení vymáhané povinnosti“ se objevuje v přechodných ustanoveních zákona č. 286/2021 Sb. (bod 11.), zákona č. 214/2022 Sb. (§ 10 odst. 1) a zákona č. 255/2023 Sb. (bod 4.).

Naproti tomu terminologie exekučního řádu používá pojem vymožené plnění (§ 46 odst. 4). Tento termín zákonodárce nepoužil, z čehož by bylo lze dovozovat, že pojem „uspokojení vymáhané povinnosti“ je pojmem širším než vymožené plnění. Přednášející mají i tak za to, že tyto dva pojmy jsou (co do obsahu) nejen z důvodu praktičnosti totožné. Krejsta navíc poukazuje na to, že ust. § 55 odst. 11 EŘ hovoří o „vymoženém plnění“.

Vymoženým plněním v tomto kontextu je třeba rozumět také plnění vyplacené z rozvrhu prováděného jiným exekučním orgánem. Za „uspokojení vymáhané

povinnosti“ podle Kasíkové nelze považovat plnění oprávněnému nebo exekutorovi, které obdrží v rámci paralelně vedeného insolvenčního řízení, neboť samotná fakticita vedení exekuce nijak nepřispěla k takto vyplacenému plnění.

Kasíková v této souvislosti doplňuje, že v případech, kdy k vymožení plnění dojde až po uplynutí zákonem předpokládaných „dob bezvýslednosti“, nelze takovou exekuci již hodnotit jako bezvýslednou a důvod k zastavení takové exekuce tímto vymoženým plněním odpadl. Opačný výklad by dle Kasíkové byl proti duchu zákona, protože by muselo dojít k zastavení exekuce, kde povinný plní svoji povinnost stanovenou exekučním titulem. Jinými slovy soudní exekutor zkoumá splnění podmínek ke dni vydání (případného) usnesení o zastavení exekuce. V případě odvolacího řízení by odvolací soud v takovém případě měl změnu skutkových okolností (bude-li vymoženo plnění v průběhu řízení) ve svém rozhodnutí zohlednit.

V případě, že takto bude vymožena platba poté, kdy soudní exekutor již vydal usnesení o zastavení exekuce, kterým je vázán, je nezbytné, aby oprávněný podal odvolání. Nepodá-li ho, bude exekuce zastavena a vymožené plnění soudním exekutorem vyplaceno, přičemž oprávněnému nic nebrání, aby podal nový exekuční návrh⁵.

Molák dále uvádí, že datem vymoženého plnění je datum dojití peněžních prostředků soudnímu exekutorovi (na účet, předání hotovosti) anebo v případě přímých plateb oprávněnému, přičemž soudní exekutor vychází z obsahu spisu, popř. sdělení oprávněného k výzvě podle § 55 odst. 7, zda souhlasí se zastavením exekuce.

Tvrdí-li oprávněný, že mu povinný plnil přímo, měl by soudní exekutor v zásadě vycházet z tohoto tvrzení. Je následně na povinném, aby případně tato tvrzení rozporoval.

Nelze nicméně vyloučit, že tvrzení oprávněného vyhodnotí soudní exekutor jako nedůvěryhodná, čemuž bude zejména v případech, kdy oprávněný ve velkém objemu exekucí (po letech bezvýslednosti) začne

⁴ Tato řízení se po „doložce provedení exekuce“ konečně jako každá jiná zapisují např. do Centrální evidence exekucí (viz čl. II bod 2. vyhlášky č. 489/2012 Sb.).

⁵ Oprávněný v takovém případě bude muset nicméně zaplatit zálohu na náklady exekuce podle § 90 odst. 3 EŘ ve spojení s § 12 odst. 3 exekutorského tarifu.

tvrdit přímé (několika korunové) úhrady bez doložení bližších údajů či důkazů (zejména v případech, kdy z hlediska účetních předpisů by takovými doklady měl disponovat). V takovém případě bude na místě „otočit břemena tvrzení a důkazu“ a oprávněného vyzvat k doložení plateb a ultimativně exekuci zastavit s tím, že oprávněný může proti takovému závěru brojit odvoláním.

2.3. Postižena nemovitá věc

Postih nemovité věci se projevuje z hlediska posuzování bezvyslednosti exekuce ve dvojím režimu:

- a) absence postihu nemovité věci jako jeden z předpokladů kvalifikace exekuce jako bezvysledné (§ 55 odst. 1 věta první EŘ);
- b) postih nemovité věci jako tzv. vyloučená doba (čl. IV bod 11. zákona č. 286/2021 Sb., § 10 zákona č. 214/2022 Sb.) - platí pro exekuce, v nichž byla doložka provedení exekuce vyznačena před 1. 1. 2022.

V této části se budu zabývat pouze režimem ad a). Režim ad b) je blíže komentován v části 3.

Soudní exekutor ke dni vydání (hypotetického) rozhodnutí musí ověřit, zda (ne)probíhá prodej nemovité věci. To v praxi nebude činit obtížně v případě, kdy sám soudní exekutor ukončil exekuci prodejem nemovité věci, kterou dříve zahájil (zastavením, vydražením či jiným typem prodeje). Molák pouze v této souvislosti poukazuje na to, že technicky bude pro exekutory obtížné automatizovaně filtrovat řízení podle data ukončení a půjde o „ruční práci“.

V případě, že prodej nemovité věci probíhal podle pravidel stanovených v zákoně č. 119/2001 Sb. u jiného exekučního orgánu, je nutné určit rozhodné datum pro určení trvání postihu. Kasíková odkazuje na § 14 odst. 5 zákona č. 119/2001 Sb., který normuje, kdy zanikají (ex lege) účinky exekučních příkazů vydaných jinými soudními exekutory⁶, s tím, že datum ukončení takové exekuce prodeje nemovité věci je zjistitelné po součinnosti s exekučním orgánem, který danou

nemovitou věc vydražil, není-li to patrné již z údajů evidovaných v katastru nemovitostí.

K otázce, zda lze za postih nemovité věci označit také postih družstevního podílu, se kterým je spojeno právo nájmu bytu, Kasíková rezervovaně uvádí, že pokud zákonná úprava zpeněžování tohoto aktiva odkazuje na právní úpravu prodeje nemovité věci, je na místě postih takového družstevního podílu pro účely aplikace komentované právní úpravy považovat za postih nemovité věci.

Na druhou stranu Kasíková nepovažuje za postih nemovité věci „postižení“ nemovitosti zřízením tzv. starého exekutorského zástavního práva (podle § 69a EŘ do 30. 6. 2015), protože nejde o realizační způsob provedení exekuce, který by směřoval ke zpeněžení nemovité věci (tj. vymožení peněžitého plnění), proto tento typ postihu ve své podstatě také nemá (před zastavením exekuce) konec. Molák předkládá alternativní názor, že i tzv. „staré EZP“ lze mít za postih nemovité věci s argumentem, že vydání exekučního příkazu ke zřízení exekutorského zástavního práva bylo ve své době preferovaným způsobem vedení exekuce, který měl předcházet vydání exekučního příkazu k provedení exekuce prodejem zatížené nemovité věci, takže šlo fakticky o první krok (fázi) postihu nemovité věci (a např. v případě exekucí k vymožení menší peněžité povinnosti často i poslední).

2.4. Střet s insolvencí

V souvislosti se střetem s insolvenčí se v praxi objevuje přístup některých soudů, které aktuální absenci probíhajícího insolvenčního řízení považují za podmínku nutnou pro vydání usnesení o zastavení exekuce a nikoliv jen jako tzv. vyloučenou dobu (k tomu viz část 3.2.).

Zastavení exekuce je možné v případě, že oprávněný (běžný i privilegovaný podle 55 odst. 9) se zastavením k předchozí výzvě exekutora vyjádří souhlas, resp. se k výzvě vůbec nevyjádří (§ 55 odst. 7). Podle Kasíkové tam, kde probíhá insolvence, nemůže exekutor

⁶ Účinky dalších nařízení výkonů rozhodnutí a exekučních příkazů v rozsahu týkající se vydražené nemovitosti zanikají, nejde-li o rozhodnutí, kterým bylo zřízeno zástavní právo, jestliže
a) usnesení o přiklepu nebo usnesení o předražku nabylo právní moci a
b) vydražitel doplatil nejvyšší podání nebo doplatil částku nejvyššího předražku, a to ke dni skutečnosti, která nastala později.

vyzvat oprávněného ke složení zálohy na další vedení exekuce z důvodu, že je zřejmé, že exekuce za běhu insolvenčního řízení (až na zákonem definované výjimky) nebude provedena a účel skládání zálohy tak fakticky nemůže být naplněn (krytí výdajů spojených s dalším prováděním exekuce).

To jinými slovy znamená, že nemůže být exekuce zastavena pro bezvyslednost z důvodu nesložení zálohy (§ 55 odst. 8) pro překážku spočívající v probíhajícím insolvenčním řízení. Po uplynutí tzv. absolutní doby bezvyslednosti (12 let, popř. 6+3+3 let) se nicméně Kasíková kloní k závěru, že taková exekuce zastavena být může, neboť zastavení exekuce po uplynutí 12leté doby není dle přednášejících a převažující rozhodovací praxe podmíněno výzvou oprávněnému ke složení zálohy, resp. výzvou ke sdělení (ne)souhlasu se zastavením exekuce (pozn. tento závěr platí univerzálně, nikoliv pouze při střetu s insolvencí).

2.5. Exekuce není bezvysledná

Dojde-li soudní exekutor k závěru, že konkrétní exekuce není bezvysledná, tj. nejsou splněny všechny zákonem předvídané předpoklady, které fungují bezvyslednost, nevydává soudní exekutor žádné rozhodnutí, ale toto zjištění se projeví tak, že v exekuci běžným způsobem pokračuje (typicky pravidelnými lustracemi za účelem dohledání postižitelného majetku). Je-li povinný jiného názoru, musí jej kvalifikovaně uplatnit návrhem na zastavení exekuce podle § 55 odst. 7 EŘ.

2.6. Spojená řízení

Podle Moláka má ale každé dílčí řízení svoji vlastní doložku provedení exekuce, vymožené plnění ve spojeném řízení se přičítá do všech dílčích řízení a totéž platí i pro vyloučené doby.

Kasíková nesouhlasí s tím, že by se v případech, kdy není zjevné, že povinný plní sám „na konkrétní exekuční titul“, vymožené plnění mělo přičítat do všech dílčích řízení i s odkazem na § 46 odst. 3 EŘ, který stanovuje, že exekuce jsou vedeny (prováděny) chronologicky podle data dojití exekučního návrhu.

Krejsta tomu oponuje tím, že minimální náklady exekuce jsou společné pro všechny spisy, takže plnění na minimální náklady musí být z povahy věci přičteno

do všech dílčích řízení. Stejně tak v případě s ohledem na relativně nové pravidlo pro rozpad vymoženého plnění (§ 265a OSŘ) již neplatí, že plnění se započítává primárně do nejstaršího dílčího řízení, ale rozhodující je nejprve povaha pohledávky (jistina, příslušenství) a až poté chronologie.

2.7. Pluralita na straně povinných

Podle Moláka v exekucích, kde je více povinných, se vymožené plnění z hlediska posuzování bezvyslednosti připočítává všem povinným.

Kasíková k tomu oponuje, že exekuce s více povinnými je možné vést odděleně. To, že (na rozdíl od výkonu rozhodnutí) je v exekucích s více povinnými připuštěno neznamená, že by se plnění jednoho povinného mělo připočítávat také druhému povinnému. Jinými slovy to fakticky znamená, že exekuce s více povinnými je spojená exekuce sui generis, u které by se podmínky měly posuzovat zvlášť. To v konečném důsledku dle Kasíkové znamená, že exekuci pro bezvyslednost je možné zastavit pouze vůči jednomu povinnému. To by ale dle Moláka znamenalo, že by soudní exekutor měl od oprávněného požadovat za každého povinného zálohu zvlášť a ultimativně by za každého povinného zvlášť exekutorovi měla náležet náhrada za úkony spojené se zastavením exekuce.

Krejsta poukazuje na to, že ustanovení § 55 odst. 7 EŘ stanoví, že na řízení spojená ke společnému řízení se hledí, jako by ke spojení řízení ke společnému řízení nedošlo. V případě vícero povinných (spoludlužníků) nicméně nejde o spojené řízení, ale jde „pouze“ o společnou věc, tj. jde o věc zahájenou jedním exekučním návrhem.

2.8. Pluralita na straně oprávněných

V případě, kdy oprávněným není přiznáno právo společně a nerozdílně, může každý oprávněný vymáhat pouze „svoji“ část pohledávky. Podle Kasíkové souhlas jednoho oprávněného nemůže mít vliv na část exekuce týkající se samostatné pohledávky druhého oprávněného.

2.9. Bezvýsledné exekuce vs. bezvýsledné bagatelní exekuce

V případě, že v daném řízení existuje důvod pro zastavení exekuce pro bezvýslednost (§ 55 odst. 7 a násl. EŘ) a současně také důvod spočívající v marnosti vedené bagatelní exekuce (čl. IV bod 18. a násl. zákona č. 286/2021 Sb.), je nutné dát přednost při zastavení tomu důvodu, který nastal dříve. Ve většině případů nastala dříve marnost bagatelní exekuce, může tomu nicméně být v konkrétních případech jinak. Může se dokonce stát, že oba důvody nastanou ve stejný den – např. při skončení paralelně vedeného insolvenčního řízení jinak než osvobozením dlužníka od placení neuspokojených pohledávek. Krejsta navíc úpravu zastavování bagatelních exekucí z důvodu marnosti považuje za speciální oproti úpravě zastavování bezvýsledných exekucí. Pavlačka k tomu připomíná, že zastavení bagatelní exekuce z důvodu marnosti má za následek „kvaziosvobození“ povinného od placení pohledávky a částečně také zánik pohledávky (viz čl. IV bod 24. a násl. zákona č. 286/2021 Sb.), z čeho lze dovozovat prioritu tohoto způsobu zastavení exekuce.

V této souvislosti Kasíková zmiňuje, že tříměsíční lhůta k výzvě oprávněnému ke složení zálohy podle čl. IV bod 18. a násl. zákona č. 286/2021 Sb. není lhůtou propadnou.

Pavlačka k tomu ještě sděluje, že v případě, že soudní exekutor již obdržel 5 náhrad za zastavení marné bagatelní exekuce, tj. dosáhl zákonem předepsaného stropu, nemá obdržet náhradu za zastavení bagatelní exekuce v případě, že by tato bývala měla být zastavena jako marná bagatelní exekuce.

Krejsta se k tématu vrací s tím, že složil-li oprávněný zálohu k výzvě v rámci zastavování marných bagatelních exekucí, nemělo by se beneficium z toho plynoucí („soud po dobu 3 let od složení zálohy na náklady exekuce nerozhodne o zastavení exekuce pro nemajetnost“) promítat do rozhodování o bezvýslednosti exekuce, neboť se jedná o dvě samostatné úpravy. Soudní exekutor by tedy měl takového oprávněného vyzvat ke složení zálohy na další vedení exekuce. Kasíková i Molák se takovému závěru brání s tím, že takový přístup by ve vztahu k oprávněnému byl příliš tvrdý a z hlediska účelu zákona nelogický (je-li oprávněný chráněn před zastavením pro prokázanou nemajetnost, tím spíš

by měl být chráněn před fikcí nemajetnosti v podobě normované bezvýslednosti exekuce). Složení zálohy v rámci zastavování marných bagatelních exekucí tak fakticky vytváří svého druhu vyloučenou dobu (k tomu jinak část 3.).

2.10. Bezvýsledná exekuce vs. zastavení exekuce pro nemajetnost [§ 268 odst. 1 písm. e) OSŘ]

V praxi se objevují, spíše ojedinělá, rozhodnutí, podle kterých od 1. 1. 2022 nemohou s odvoláním na novou a speciální úpravu v § 55 odst. 7 až 13 EŘ již povinní podávat návrh na zastavení exekuce pro nemajetnost, resp. exekuci podle § 268 odst. 1 písm. e) OSŘ již nelze zastavit. Převažuje nicméně výklad stavící na tom, že bezvýslednost a nemajetnost jsou dva různé důvody pro zastavení exekuce.

Z opačného konce zase existují, spíše ojedinělá, rozhodnutí, že exekuci pro bezvýslednost zastavit nelze z důvodu, že exekuce již dříve měla být zastavena pro nemajetnost povinného. V důsledku tedy exekuce je zastavena (lhostejno z jakého důvodu), ale bez přiznané náhrady soudnímu exekutorovi.

K procesním aspektům odkazují na část 4.2.

2.11. Složení zálohy oprávněným po uplynutí více než 9 let bezvýslednosti

Kasíková má za to, že v případě, kdy oprávněný k výzvě uhradí zálohu (po uplynutí 9 let, ale před uplynutím 12 let) na další vedení exekuce má dobrodiní v podobě prodloužení doby (aprobované) bezvýslednosti o další 3 roky přednost před absolutní dobou bezvýslednosti (12 let, resp. 6+3+3 let).

3. Vyloučené doby – problematické okruhy

3.1. Obecně k 55 odst. 12 písm. b) EŘ

Podle tohoto ustanovení platí, že neběží lhůty podle odst. 7 a 11:

- po dobu, po kterou probíhalo (vyjmenované) řízení;
- či trval odklad exekuce části majetku, či trval odklad exekuce části majetku, během něhož nelze exekuci provést.

Toto ustanovení připouští dva výklady. Ten první je, že se kvalifikační dovětek „během něhož nelze exekuci provést“ týká pouze odkladu exekuce části majetku, anebo se týká také vyjmenovaných řízení. Jinými slovy, zda je třeba vyjmenovaná řízení (o návrhu na zastavení exekuce, námitce podjatosti, návrhu na odklad, odvolání nebo jiném podání účastníka řízení) považovat za vyloučenou dobu jen v případě, že mají za důsledek nemožnost provádění exekuce.

Kasíková uvádí, že podle jazykových konvencí by se v případě dvou přísudků měl dovětek vztahovat pouze k druhému přísudku, tj. k odkladu exekuce části majetku (srov. „během něhož“ a nikoliv „během nichž“). To by podle ní svědčilo tomu, že doby, po které probíhají vyjmenovaná řízení, jsou dobami vyloučenými bez dalšího. Důvodová zpráva k tomu nicméně uvádí, že za vyloučenou dobu se mají považovat ta řízení, kterými povinný může sledovat svého druhu obstrukční cíl, kterým se provedení exekuce prodlouží či zkomplikuje.

Výklad této části ustanovení je zejména podstatný také pro závěr, zda za vyloučenou dobu považovat také vyjmenované řízení, které vyvolal svým podáním jiný účastník řízení (např. oprávněný tím, že se zahájí řízení o procesním nástupnictví z důvodu cese, řízení o částečném zastavení exekuce), když takové řízení provedení exekuce vůbec nebrání.

Jsou tedy možné čtyři výklady:

- u každého řízení o podání účastníka řízení posuzovat, zda vyvolává překážku provedení exekuce;
- u žádného řízení o podání účastníka řízení neposuzovat důsledky a brát je bez dalšího jako vyloučenou dobu (vč. např. řízení o podání oprávněného);
- pouze u řízení zahájených podáním povinného (popř. manžela povinného) posuzovat, zda vyvolává překážku provedení exekuce;
- řízení zahájená podáním povinného (popř. manžela povinného) považovat bez dalšího za vyloučenou dobu a jiná nikoliv.

Kasíkové je (z hlediska účelu zákona a úmyslu zákonodárce) nejbližší výklad poslední s tím, že za vyloučenou dobu je třeba považovat (logicky) jen běh těch řízení, kde povinný (popř. manžel povinného)

se svým návrhem nebyl úspěšný (v opačném případě totiž jeho podání zjevně nesledovalo obstrukční cíl). Současně se dovolává v tomto ohledu také zásady, že exekuce má být primárně vedena a zastavena pouze tam, kde existuje „zlaté“ pravidlo, podle kterého se má zastavit. Z toho rezultuje, že v případě takto nejasné úpravy je v pochybnostech na místě exekuci spíše vést dál než zastavovat.

Krejsta v této souvislosti poukazuje na to, že dovětek „během něhož nelze exekuci provést“, vztahoval-li by se pouze k trvání odkladu exekuce části majetku, by byl zhola zbytečný, protože každý povolený odklad exekuce implicitně v sobě nese důsledek v podobě nemožnosti provedení exekuce. Proto si shora uvedené vykládá tak, že za vyloučenou dobu je třeba považovat bez dalšího běh těch řízení zahájených povinným explicitně v tomto ustanovení vyjmenovaných (o návrhu na zastavení exekuce, námitce podjatosti, návrhu na odklad, odvolání). Proto je třeba dovětek „během něhož nelze exekuci provést“ vztahovat pouze k ostatním podáním povinného (či manžela povinného). Tím fakticky předestírá pátý možný výklad zmíněného ustanovení. Za příklad uvádí řízení o námitce povinného proti příkazu k úhradě nákladů exekuce, který někdy vyloučenou dobou bude (např. v případě, kdy námitky směřují k finálnímu příkazu k úhradě nákladů exekuce v situaci, kdy je již vše vymoženo a pouze se čeká na to, až nabude právní moci tento příkaz k úhradě nákladů exekuce, bez které si exekutor nemůže náklady exekuce vyplatit) a někdy ne (např. v případě námitek do částečného příkazu k úhradě nákladů exekuce).

Kasíková i Krejsta jsou tedy ve svém důsledku ve shodě na tom, že řízení o podání oprávněného (např. odvolání, návrh na změnu exekutora) se za vyloučenou dobu zásadně nemají považovat.

3.2. Obecně k 55 odst. 12 písm. c) EŘ

Podle tohoto ustanovení platí, že neběží lhůty podle odst. 7 a 11: po dobu, po kterou byla jako celek exekuce odložena, po dobu, po kterou ji není možné podle zvláštního právního předpisu provést.

Jakkoliv poznámka pod čarou v případě nemožnosti provádět exekuci odkazuje na insolvenční zákon, je třeba pod tuto normu subsumovat dle Kasíkové také situace, kdy je:

- exekuce přerušena podle § 35 odst. 2 ZRŘ v souvislosti s podáním návrhu zastavení exekuce z důvodů uvedených v § 35 odst. 1 ZRŘ, přičemž vyloučená doba započíná právní mocí usnesení o přerušení exekuce a končí pravomocným ukončením řízení o zrušení rozhodčího nálezu, popř. marným uplynutím lhůty k podání žaloby na zrušení rozhodčího nálezu;
- je zjištěno úmrtí povinného, přičemž tímto okamžikem začíná vyloučená doba a končí právní mocí rozhodnutí soudního exekutora vydaného podle § 107 OSŘ.

Naopak úmrtí oprávněného nemá dle Kasíkové vliv na běh vyloučených dob, neboť taková skutečnost v obecné rovině nebrání provádění exekuce vč. vyplácení vymoženého plnění osobě vykonávající správu pozůstalosti (§ 1677 OZ). Nelze nicméně vyloučit v konkrétních okolnostech jiné posouzení (např. exekuci nelze provést, protože neexistuje osoba spravující pozůstalost, které by bylo možné doručit usnesení exekutora nutné pro následné provedení aj.).

3.3. Postih nemovité věci („staré exekuce“)

Jak bylo popsáno v bodu 2.3., projevuje se postih nemovité věci jako vyloučená doba (jen) v exekucích, v nichž byla doložka provedení exekuce vyznačena před 1. 1. 2022. V pozdějších exekucích je postih nemovitosti pouze relevantní pro posouzení, zda je exekuce k určitému okamžiku bezvýsledná či nikoliv.

K tomu je potřebné si definovat, kdy začíná a končí postih nemovité věci.

Kasíková k tomu uvádí, že datem rozhodným pro začátek běhu vyloučené doby spočívající v postihu nemovitosti, je datum doručení exekučního příkazu k provedení exekuce prodejem nemovité věci katastru nemovitostí.

V případě ukončení postihu nemovité věci lze opětovně (viz bod 2.3.) odkázat na ustanovení § 14 odst. 5 zákona č. 119/2001 Sb. v případech, kdy nemovitou věc prodává jiný exekuční orgán.

Dto ale platí i v případě, kdy sám soudní exekutor je tím exekučním orgánem, který nemovitou věc zpeněžuje. Dalšími možnými případy ukončení postihu jsou např.

zrušení exekučního příkazu exekutorem či částečné zastavení exekuce co do části prováděné prodejem nemovité věci (např. z důvodu nepřiměřenosti).

3.4. Konkrétně - střet s insolvenčí [§ 55 odst. 12 písm. c) EŘ]

Praktickým problémem pro soudní exekutory může být určení přesného data, kdy insolvenční řízení bylo zahájeno, neboť to může předcházet datu, se kterým většinou pracují informační systémy exekutorů – a to datum zveřejnění vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení (v případě ISIR). Zejména v případě věcí, které byly zaneseny v Evidenci úpadců (podle ZKV), exekutor bude muset často vycházet z obsahu spisu, popř. součinit s příslušným krajským soudem.

To stejné se týká také okamžiku ukončení insolvenčního řízení zejména v případech, kdy není insolvenčnímu návrhu vyhověno a dlužník požádá o vyškrtnutí (§ 425 IZ), protože takový záznam v insolvenčním rejstříku není dohledatelný.

Vyloučená doba spočívající ve vedení insolvenčního řízení končí: právní mocí usnesení o zrušení konkursu (IZ, ZKV), právní mocí usnesení, kterým vzal insolvenční soud na vědomí splnění podmínek oddlužení (IZ), právní mocí usnesení o potvrzení vyrovnání (ZKV).

V případě, že dojde k osvobození povinného od placení zbytku pohledávek, je to podle ustálené judikatury důvodem pro zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ. Podle Kasíkové je tento důvod zastavení exekuce prioritní před důvodem spočívajícím v bezvýslednosti exekuce.

3.5. Pluralita na straně povinných

Zde lze ideově odkázat na závěry prezentované v části 2.7. Zde bude primárně na jednotlivých povinných, aby se návrhem na zastavení exekuce domáhali přezkumu toho, zda se jim přičítá konkrétní vyloučená doba či nikoliv (např. insolvenční řízení vedené proti druhému povinnému). S pohledem na to, že právní úprava je v této oblasti ještě méně než kusá, jde o nejrozumnější přístup.

4. Exekuční soud a jeho postavení v procesu zastavování bezvýsledných exekucí

Pavlačka shrnuje, že exekuční soudy působí v tomto procesu (při vyplácení náhrad a podávání odvolání) jako organizační složka státu. Exekuční soudy se řídí zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, z čehož rezultuje, že nemají žádnou rozhodovací pravomoc. Touto optikou je třeba se dívat na rozsah a obsah „odvolací politiky“ jednotlivých exekučních soudů.

4.1. Aktivní legitimace exekučních soudů

Přednášející jsou za jedno, že exekuční soud nemá právo se odvolat do výroku o zastavení exekuce, neboť naráží na subjektivní meze v tom směru, že výrok o zastavení se nijak nedotýká jeho právní sféry (k tomu obdobně viz judikatura k zastavování tzv. marných bagatelních exekucí). Ad absurdum by to znamenalo, že by soud vnucoval účastníkům řízení jeho vedení exekuce, o které zjevně nemají zájem. Tento výklad současně znamená, že po rozhodnutí odvolacího soudu může dojít k situaci, že se exekuce zastaví bez náhrady soudnímu exekutorovi, pokud pro zastavení z důvodu bezvýslednosti nebyly splněny podmínky.

Z druhé strany existují ale i rozhodnutí odvolacích senátů (např. MS Praha), že proti výroku o náhradě se nelze odvolat samostatně, ale že se soud musí odvolat také do výroku o zastavení exekuce, neboť bez jeho změny nemůže soud změnit výrok o náhradě.

4.2. Funkční příslušnost k rozhodování

Podle Pavlačky je v procesu zastavování bezvýsledných exekucí dána výlučná funkční příslušnost soudních exekutorů. To se týká i řízení o návrzích na zastavení podaných povinnými z důvodu bezvýslednosti, takže soudní exekutor v tomto případě může a má návrh posuzovat věcně a v případě nevyhovění rozhodovat zamítavým výrokem, neboť úprava § 55 odst. 7 až 13 je komplexní.

Kasíková připomíná, že judikatura soudů je nicméně v této otázce různá (opačného názoru jsou rozhodnutí např. KS ČB).

Argumentuje např. tím, že pokud povinný namítá v návrhu uplynutí 6leté lhůty, tak by v důsledku použití obecné úpravy měla být věc předložena exekučnímu soudu po vyslovení nesouhlasu oprávněného. Došel-li by exekuční soud k závěru, že 6letá lhůta uplynula, dostává se do těžko řešitelné procesní pasti, protože sám nemůže zastavit exekuci pro bezvýslednost (zákon předpokládá výzvu oprávněnému k vyjádření souhlasu, výzvu ke složení zálohy, posuzování podmínek pro zproštění od povinnosti složit zálohu aj.) a musel by důvodný návrh povinného zamítnout, protože nejsou splněny podmínky pro zastavení exekuce pro bezvýslednost (absentující výzvy). Zatímco v případě, že návrh zamítne přímo soudní exekutor, může odvolací soud rozhodnout tak, že rozhodnutí exekutora zruší se závazným pokynem, jak má postupovat (vyzvat oprávněného).

Dále argumentuje tím, že v případě zastavování pro bezvýslednost vede nesouhlas oprávněného k povinnosti složit zálohu (není-li osvobozen), zatímco v obecné úpravě má nesouhlas oprávněného za důsledek, že soudní exekutor návrh předloží k rozhodnutí exekučnímu soudu.

Molák v této souvislosti poukazuje, že v praxi se soudní exekutoři setkávají s „hybridními“ podáními obsahujícími dva různé návrhy, jimiž se povinný dovolává bezvýslednosti po uplynutí 6leté lhůty a současně také svojí nemajetností. Podle Pavlačky a Kasíkové takový návrh má být řešen ve dvou větvích, kdy soudní exekutor rozhodne o jedné části návrhu a o druhé části po předložení exekutorem rozhodne exekuční soud.

Krejsta s Molákem v návaznosti předkládají ke zvážení postup, že soudní exekutor v takovém případě vyzve (dvěma výzvami) oprávněného k vyjádření. Pokud bude souhlasit se zastavením nebo se nevyjádří, rozhodne o zastavení exekuce z důvodu souhlasu s podaným návrhem. V opačném případě se rozjede proces ve dvou shora naznačených větvích (předložit soudu návrh týkající se nemajetnosti, v části bezvýslednosti vyzvat oprávněného ke složení zálohy). Alternativou, kterou prosazuje Krejsta, je nejprve plně vypořádání té části návrhu týkající se bezvýslednosti a až poté případně (nedojde-li k zastavení pro bezvýslednost) „zprocesování“ návrhu týkajícího se nemajetnosti s tím, že v takovém případě soudní exekutor důvodně

nedodrží lhůty stanovené v ust. § 55 odst. 3 EŘ.

4.3. Praxe na exekučních soudech

K tomu, aby soud mohl zodpovědně hájit majetková práva státu, za nějž vystupuje, musí mít dostatek informací ke kvalifikovanému rozhodnutí, zda vyplatit soudnímu exekutorovi náhradu a nebo podat odvolání. Pavlačka apeluje na soudní exekutory, aby to vzali na vědomí při vyřizování (více či méně formálních) dotazů exekučních soudů týkajících se průběhu zastavované exekuce v tom směru, že nejde o jejich plaisir, ale ochranu před případným zpochybňováním jejich postupu při nakládání s majetkem státu.

Tím se vymezuje proti vzoru „Přehledu údajů o zastavené exekuci“ zveřejněnému ministerstvem spravedlnosti, který v případě vyloučených dob nevyžaduje jejich rozpis, ale pouze nabízí výběr ze dvou variant „Vyloučené doby nebyly zjištěny“ anebo „Vyloučené doby zjištěny, ale celková doba bezvýslednosti i při jejich zohlednění překročila 6/9/12 let“. Nutno k tomu dodat, že na této podobě Přehledu již dříve panovala většinová shoda mezi soudními exekutory a krajskými soudy.

Kasíková k tomu dodává, že z čl. II bodu 4. zákona č. 255/2023 Sb. plyne, že v odůvodnění usnesení o zastavení exekuce (pozn. nikoliv ale Přehledu) soudní exekutor uvede „doby podle § 55 odst. 12 exekučního řádu“. To podle ní znamená, že soudní exekutor uvede „od-do - důvod“ anebo „x dnů - důvod“, neboť to plyne z definice slova „doba“.

Současně zmiňuje, že chybí-li určitá vyžadovaná náležitost v odůvodnění usnesení, ale současně je obsažena v Přehledu o zastavené exekuci, měl by exekuční soud vzít tuto informaci v potaz a již nevyzývat soudního exekutora k opravě odůvodnění (úprava § 165 OSŘ se nepoužije a žádat o doplnění informace přípisem, má-li soud informaci k dispozici v Přehledu, je zbytečné).

Na okraj Kasíková zmiňuje, že v případě exekucí zahájených do 31.10.2009 se podávaly návrhy na nařízení exekuce k soudům. V takových případech

soudní exekutoři nevědí přesné datum zahájení exekučního řízení, ale až datum, kdy jim soud doručil usnesení o nařízení exekuce⁷. S exekučními soudy má dle ní panovat neformální dohoda, že si sepíší úřední záznam, ve kterém uvedou správné datum zahájení exekučního řízení, čímž je to z pohledu soudu považováno za vyřízené, pokud změna rozhodného data nemá vliv na povinnost soudu vyplatit soudnímu exekutorovi náhradu.

5. Odvolací agenda – vybrané problémy

5.1. Vázanost soudního exekutora vydaným usnesením

V praxi se mohou objevit případy, kdy soudní exekutor na podkladu spisového materiálu vydá usnesení o zastavení exekuce, nicméně se ukáže, že podmínky pro vydání usnesení nebyly dány (typicky v případě, kdy se zjistí, že povinný zemřel, nicméně tato skutečnost ke dni vydání usnesení soudním exekutorem nebyla zapsána v základních registrech nebo dojde k prosté lidské chybě atp.).

V případě, že exekuční soud dojde k závěru, že usnesení nemělo být vydáno, musí podat odvolání, pokud si neformálně nejasnosti do uplynutí mu dané lhůty pro odvolání se soudním exekutorem nevyjasní. Kasíková zmiňuje, že je nesprávný postup soudních exekutorů, kteří po připomínkách exekučního soudu sami zrušují (bez odvolání) dříve vydané usnesení o zastavení (rozhodnutí ve věci samé).

5.2. Předkládání spisu odvolacího soudu

V případě, kdy soudní exekutor obdrží odvolání, postupuje podle § 210 odst. 3 OSŘ a věc předloží odvolacímu soudu až poté, kdy všem účastníkům (řízení o zastavení) uplyne lhůta k podání odvolání. Podle Kasíkové soudní exekutor musí, dojde-li mu odvolání od účastníků exekučního řízení, vyčkat uplynutí odvolací lhůty dané exekučnímu soudu (nevzdá-li se soud práva se odvolat), která činí v základu 3 měsíce (čl. II bod 5. zákona č. 255/2023 Sb.), případně i více (čl. II bod 7. zákona č. 255/2023 Sb.)⁸.

⁷ Proto Přehled údajů o zastavené exekuci podle čl. II bodu 4. věty poslední zákona č. 255/2023 Sb. zveřejněný ministerstvem spravedlnosti připouští, že soudní exekutor v tomto případě může uvést datum první doručené písemnosti.

⁸ V tomto kontextu je nutné připomenout, že s (u)plynutím lhůt je úzce spojeno také vyřešení problému, do kterých výroků má exekuční soud právo se odvolat (viz část 4.1. a 6.).

5.3. Autoremedura

Na proces rozhodování o návrhu na zastavení dopadají standardní ustanovení o autoremeduře (§ 210a OSŘ ve znění novely č. 396/2012 Sb. ve spojení s § 55c odst. 6 EŘ), takže soudní exekutor sám může svoje rozhodnutí změnit, pokud odvolání v celém rozsahu vyhoví, jde-li o řízení zahájená po 1. 1. 2013.

Výhodou takového postupu podle Kasíkové je, že se celý proces zastavení dané exekuce výrazně zkrátí. V záhlaví usnesení musí soudní exekutor uvést, že rozhoduje o konkrétním odvolání. V případě odvolání exekučního soudu do výroku o náhradě své rozhodnutí změní tak, že se exekutorovi náhrada nepřiznává, proti čemuž již není nikdo subjektivně legitimován se odvolávat, odvolací lhůta činí pro všechny (vč. exekučního soudu) 15 dnů a není nutné takové rozhodnutí doručovat účastníkům exekučního řízení. Obdobně lze napravit různá dílčí pochybení (např. chybné označení konkrétního soudu jako nositele povinnosti k vyplacení náhrady, namísto České republiky).

Kasíková upozorňuje v této souvislosti, že je to elegantnější než situace, kdy soudní exekutor vydá opravné usnesení (§ 55c odst. 4), jehož vydání otevírá nový běh odvolacích lhůt do původního usnesení.

5.4. Náklady mezi účastníky navzájem

Ustanovení § 55 odst. 7 až 13 neobsahuje normu týkající se rozhodování o nákladech řízení mezi účastníky navzájem⁹. V takovém případě by se měla použít obecná úprava podle § 89 věty první EŘ. V případě zahájení exekuce k vymození těchto nákladů účastníka řízení bude muset ten, komu náklady byly přiznány, uhradit zálohu podle § 90 odst. 3 EŘ ve spojení s § 12 odst. 3 exekutorského tarifu („k vymození nákladů řízení z exekuce, která byla zastavena“).

Kasíková v této souvislosti opět připomíná, že na rozdíl od Milostivého léta či zastavování marných bagatelních exekucí zastavení exekuce z důvodu bezvyslednosti nemá přímý dopad do hmotněprávních poměrů. Exekuci k vymození původní pohledávky, i pohledávky nákladů řízení, lze po zastavení (znovu) zahájit.

Molák závěrem doplňuje, že soudní exekutoři se budou

muset v případě starých exekucí vypořádat s tím, že tehdy většinově aplikovaná vyhláška č. 484/2000 Sb., byla zrušena Ústavním soudem.

6. Doložka právní moci na usnesení o zastavení exekuce

Rozdílný rozsah aktivní legitimace k podání odvolání a rozdílné odvolací lhůty (viz také část 5.2.) dané účastníkům exekučního řízení na straně jedné a exekučnímu soudu na straně druhé mají za následek, že jednotlivé výroky usnesení o zastavení exekuce budou nabývat právní moci k jinému okamžiku. Na straně exekutorů může vznikat technický problém s vyznačováním doložek, pokud jejich systémy neumožňují automatizaci vyznačování oddělených doložek právní moci.

Řešení této situace nabízí přímo kancelářský řád, který umožňuje v § 17a odst. 4 tři možnosti vyznačování doložky právní moci. Podle písm. c) tohoto ustanovení (a v trochu nejasné podobě také ustanovení § 3 odst. 2 vyhlášky č. 418/2001 Sb.) může exekutor vyhotovovat zvláštní vyrozumění (jako samostatnou písemnost). V takovém případě může soudní exekutor vyhotovit doložku právní moci automatizovaně po uplynutí lhůty účastníkům exekučního řízení jedním ze způsobů podle písm. a) nebo b). Pro výrok IV., který je středem zájmu pouze exekučního soudu, pak může vyhotovit exekutor separátní písemnost o právní moci výroku o náhradě nákladů vyplácených exekučním soudem, kterou doručí pouze exekučnímu soudu.

Molák v této souvislosti poukazuje, že za předpokladu, že výrok o zastavení exekuce nabývá právní mocí po marném uplynutí 15denní odvolací lhůty, měly by se k danému datu vztahovat ukončovací (administrativní) kroky, které soudní exekutor běžně činí – např. výmaz povinného z Centrální evidence exekucí, ukončení spisu v Rejstříku zahájených exekucí. Soudní exekutor by proto neměl čekat s vyznačením doložky všech výroků až na uplynutí lhůty odvolacímu soudu, jsou-li na toto datum v systému navázány ukončovací administrativní úkony.

⁹ V § 55 odst. 13 EŘ se stanoví jen pravidla pro rozhodování o nákladech exekuce (viz § 87 odst. 1 EŘ).

Text: Mgr. Olga Černá

Exekutorská komora spouští nový web

Dlouho očekávaná inovace webového portálu Exekutorské komory konečně nabyla konkrétní podobu. S jarem tak přichází nový, svěží a moderní web s intuitivním rozhraním jak pro veřejnost, tak pro exekutory.

Jedním z hlavních cílů nového webu je usnadnit přístup veřejnosti k informacím a soustředit na jednom místě informační zdroje, které poslouží jak dlužníkovi hledajícímu pomoc, tak věřiteli hájícímu svá práva. Díky snadnému přístupu k informacím se veřejnost může lépe orientovat v exekučních pojmech a postupech a získat větší důvěru v právní systém. Nový web Exekutorské komory tak není jen prostředkem k získání informací, ale také nástrojem k posílení vztahů mezi exekutory a veřejností.

Web je rozdělený na část veřejnou a část pro exekutory, do které je přístup pouze po přihlášení.

Exekutorská komora České republiky

Aktuality 07/01/2024

Oznámení výsledku výběrového řízení na uvolněný exekutorský úřad

Více informací

Centrální evidence exekucí
Veřejný seznam, ve kterém naleznete informace o konkrétních exekučních řízeních. Získejte výpis online.
Vstoupit do Centrální evidence exekucí

Portál dražeb
Oficiální dražební portál Exekutorské komory s online dražbami nemovitých i movitých věcí.
Otevřít Portál dražeb

Statistický web
Transparentní data o exekučních řízeních v České republice otevřená veřejnosti.
Otevřít Statistický web

Služby Exekutorské komory České republiky

Seznamy

Bezplatná právní poradna

Dohled nad činností exekutorů

Veřejná část kromě informačních článků, kontaktů na exekutorské kanceláře a bezplatné online právní poradny představuje i další užitečné weby provozované Exekutorskou komorou. Jsou jimi Portál dražeb – oficiální dražební portál Exekutorské komory s online dražbami; Centrální evidence exekucí – veřejný online seznam s informacemi o exekučních řízeních; Statistický web, na kterém naleznete transparentní data o exekučních řízeních otevřená veřejnosti. Zdarma jsou zde ke stažení i vydání Komorních listů.

Část po přihlášení slouží exekutorům, kandidátům a koncipientům pro přístup k důležitým informacím a nástrojům pro výkon jejich práce, ale například také pro přihlašování se k dalšímu vzdělávání, workshopům, přednáškám i zkouškám.

Exekutoři budou mít rovněž možnost prostřednictvím grafického rozhraní řídit přístupy podřízeným zaměstnancům (LDAP) k jednotlivým aplikacím a službám Exekutorské komory. Zřízením adresářového serveru (LDAP) odpadá uživatelům nutnost pamatovat si více přihlašovacích údajů. V současné době běží na jednotném přihlašování komorový web, Fórum, Centrální úřední deska a do budoucna budeme přidávat jak již existující služby (CEE, Portál dražeb), tak další plánované služby, kterými jsou například úložiště pro předávání spisů.

Nový web Komory stál dlouhou dobu ve frontě a předbílaly ho webové projekty s vyšší prioritou nebo v rámci plnění zákonných nařízení, ať už se jedná o výše zmíněné portály nebo o Centrální úřední desku, která exekutorům umožňuje přes dálkový online přístup vyvěšovat výzvy k vyzvednutí písemností. Věříme ale, že se čekání vyplatilo a veřejnost, média i exekutorské kanceláře ocení nové webové prostředí, ve kterém naleznou všechny žádané informace snadno, intuitivně a na jednom místě. Nový web spouští Komora v dubnu a naleznete ho na stále stejné adrese www.ekcr.cz.

Text: Mgr. Petr Pelikán
pověřený člen Mezinárodní komise EK ČR

Setkání zástupců EK ČR s Komorou soudních exekutorů a insolvenčních správců Estonska

Mezinárodní komise EK ČR absolvovala v roce 2023 projekty výměny praktických zkušeností z činnosti soudních exekutorů členských zemí UEHJ (European Union of Judicial Officers). Smyslem těchto setkání, která probíhají formou vzájemných návštěv konkrétních exekutorských úřadů v jednotlivých zemích, je komparace právních úprav, porovnání shod a odlišností, kdy lze načerpané odezvy argumentačně využít v normotvorném procesu.

První příležitostí pro setkání Mezinárodní komise v novém složení (Mgr. Michal Suchánek, LL.M., Mgr. Tereza Lungová, Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M., Mgr. Tomáš Tunkl, Mgr. Petr Pelikán) byla návštěva zástupců Komory soudních exekutorů a insolvenčních správců Estonska, která proběhla ve dnech 31. 5. 2023 – 1. 6. 2023 v Praze. Záštitu nad setkáním převzal prezident Komory Mgr. Jan Mlynarčík, organizace přípravy a průběh setkání byly v gesci Mezinárodní komise EK ČR s podporou tajemníka a sekretariátu Komory.

Estonsko je v této souvislosti vnímáno jako premiant v oblasti digitalizace a elektronické komunikace. Seznámení se s jeho systémem tak přineslo a přináší velká očekávání. Estonskou stranu reprezentovalo osm soudních exekutorů v čele s Reet Rosenthal, dále tři spolupracující insolvenční správci a právnička estonské komory paní Merike Vösotskaja. Program byl rozdělen do dvou jednodenních částí – teoretické a praktické.

Teoretická část

Účastníky konference, jež se skládala z prezentace české a estonské strany, nejprve uvítali prezident Komory Mgr. Jan Mlynarčík a JUDr. Juraj Podkonický, Ph.D., člen výboru UIHJ.

Konference a diskuze s účastníky byla podpořena aktivní účastí Mgr. Michaely Wenzlové, soudkyně Vrchního soudu v Praze a Mgr. Jiřího Šlapala, exekučního soudce Okresního soudu v Litoměřicích. Stěžejní část konferenčního dne obstaraly dvě prezentace české strany. První se týkala procesu exekučního řízení a systému soudních exekutorů z přípravy právníka Komory Mgr. Ing. Antonína Tomana, prezentoval ji soudní exekutor Mgr. Tomáš Tunkl. Druhou, doplňkovou prezentaci věnovanou českému insolvenčnímu řízení, zejména střetu s řízením exekučním, připravil a vedl soudní exekutor Mgr. Jaroslav Kocinec, LL.M. Obě prezentace měly charakter panelové diskuze, členové estonské skupiny velice živě vstupovali s doplňujícími dotazy a aktuálním porovnáním s estonskou úpravou. Právě možnost bezprostřední reakce a srovnání obou národních úprav, a tedy zvýraznění jejich rozdílnosti či podobnosti, výhod a nevýhod, bylo všemi účastníky velice oceněno. K úplnosti přispěla svou prezentací za estonskou stranu paní Tatjana Afanasieva, soudní exekutorka.

Praktická část

Druhý den pracovního setkání byly pro účastníky připraveny celkem tři návštěvy s praktickou ukázkou činnosti exekutorského úřadu, soudu a kanceláře insolvenčního správce. Program byl zahájen zhruba dvouhodinovou návštěvou Krajského soudu v Praze, kde se účastníkům věnoval soudce JUDr. Jiří Grygar, Ph. D., který je seznámil s chodem soudu, průběhem řízení, ukázkou soudního informačního systému a několika statistickými údaji. Po přesunu následovala návštěva Exekutorského úřadu pro Prahu 9, soudního exekutora Mgr. Michala Suchánka, LL.M. Vedle ukázky každodenního chodu úřadu, podatelny, call centra a informačního systému měli účastníci možnost v aktuálním čase shlédnout elektronickou dražbu nemovité věci a dražbu movité věci. Praktický

den byl završen návštěvou kanceláře insolvenčního správce, konkrétně I. Insolvenční společnosti v.o.s. na Praze 1, za účasti společníka kanceláře JUDr. Marcela Petráska, LL. M., MBA. Zde byla náplň zaměřená na tematiku insolvenčního řízení.

Estonská strana ocenila CEE

Uskutečněné pracovní setkání bylo z estonské strany hodnoceno vysoce pozitivně právě pro možnost reálného srovnání. Výslovného ocenění se dostalo českému exekučnímu procesu v oblasti IT, zvláště pak projektu Centrální evidence exekucí. Vysoce ceněná byla také kvalita připraveného programu po stránce odborné - zvláště vysoce praktické ve spojení s erudovaností přednášejících, včetně precizního výběru zázemí a samotné organizace akce.

Vybraná specifika a rozdílnosti

Estonsko má zhruba 1,4 milionu obyvatel, aktuálně v něm působí 38 soudních exekutorů. Systém soukromých soudních exekutorů funguje od roku 2001 obdobně jako v ČR. Postavení soudního exekutora je podobné jako v ČR, tj. soudní exekutor vykonává činnost pod vlastním jménem, na vlastní odpovědnost. Předpoklady pro výkon této funkce jsou srovnatelné i v nároku na dosažené vzdělání, bezúhonnost, dosažitelná praxe a složení profesní zkoušky, i zákaz další výdělečné činnosti. Významnou rozdílností je skutečnost, že funkci soudního exekutora lze vykonávat současně s funkcí insolvenčního správce a likvidátora.

Činnost soudního exekutora je rozdělena na úkony tzv. úřední a profesní. Mezi úřední úkony spadá především nucený výkon exekučních titulů na základě estonského exekučního řádu. Dále pak doručování soudních dokumentů, úřední soupis majetku, úřední dražby na návrh soudu nebo oprávněné úřední osoby, dále pak činnost mediátora ve věcech výživného přeshraničních účastníků. Ve věcech výkonu exekuční činnosti platí oblastní (krajská) místní příslušnost, kdy Estonsko tvoří čtyři samosprávné oblasti (kraje). Volba soudního exekutora v oblasti (kraji) je volná pro soukromoprávní věřitele. U veřejnoprávních věřitelů je aplikován výběr na základě přidělovacího systému, tzv. kolečko.

Do seznamu profesních činností (tzv. další činnost soudního exekutora v analogii české úpravy) pak jsou zahrnuty dražby na návrh soukromých osob, obecné doručování listin, právní poradenství, ověření sta-

vu, výkon funkce arbitra a smířčího mediátora. Další činnost soudního exekutora je tak v porovnání českou úpravou významně širší. Právě této problematice bude při návštěvě českých soudních exekutorů v Estonsku věnována silná pozornost.

Maximálně inspirativní pro potřeby nového moderního kodexu v Česku je z estonské úpravy absence exekučního soudu jako soudu prvoinstančního, v této fázi rozhoduje výhradně soudní exekutor.

Z jednotlivých způsobů provedení exekuce nutno uvést silné možnosti soudního exekutora při vymáhání výživného, jednak možnost postižení řidičského oprávnění, ale i cestovního dokladu. Dále pak z českého pohledu bezprecedentní zabavení vozu policíí, kdy vůz je soudním exekutorem v systému označen k zabavení. Vyšší vymahatelnost bezesporu zajišťuje nižší nezabavitelné minimum na bankovním účtu ve výši jedné poloviny minimální mzdy, zatímco u ostatních pohledávek nezabavitelné minimum na účtu činí výši minimální mzdy. U srážek ze mzdy je vymahatelnost výživného podpořena premisou skutečného dokázaného příjmu tam, kde je oficiální mzda příliš nízká.

V aktuálním kontextu projednávaných možných úprav podmínek srážek ze mzdy a jiných příjmů na české scéně není bez zajímavosti zakotvení garantované minimální srážky i u příjmů nižších, než je nezabavitelná výše, jejíž výše a výpočet jsou odvislé od určených údajů statistického úřadu. I této oblasti bude při estonské exkurzi věnována pozornost s následným informačním výstupem.

V oblasti úpravy nákladů exekuce lze zmínit existenci tzv. poplatku za zahájení řízení ve výši 15 až 30 EUR (k určení dle výše vymáhané peněžité povinnosti), který náleží soudnímu exekutorovi vždy v plné výši, tedy i v případě tzv. dobrovolného plnění, kdy stejně jako u české úpravy se soudnímu exekutorovi krátí odměna za provedení exekuce na polovinu. V části náhrady hotových výdajů, jejichž skladba je obdobná českému předpisu, však ční výše náhrady za ztrátu času za hodinu strávenou při výkonu exekuce mimo úřad, a sice 40 EUR, tj. zhruba pětinašobek náhrady českých soudních exekutorů.

Tolik jen nejzajímavější výběr z návštěvy estonské úpravy u nás. S obsáhlejší textem vás za Mezinárodní komisi rádi seznámíme po návštěvě českých soudních exekutorů v Estonsku. Ta je předběžně naplánována na druhou polovinu letošního roku.

Text: JUDr. Zdeněk Knaizl

Následky porušení zákazu cese a jejich dopady do exekučního řízení

Náplní tohoto článku je pojednání o následcích porušení zákazu cese. Pozornost bude věnována účinkům, které nastanou v rovině hmotného práva ve vazbě na důsledky v rovině práva procesního, konkrétně v oblasti exekučního řízení.

Jelikož aplikační praxe ukázala, že aktuální právní úprava není ve vztahu k následkům porušení zákazu cese zcela jednoznačná, klade si tento článek za cíl zmapovat a rozebrat základní východiska zkoumaného institutu, platnou právní úpravu a relevantní judikaturu, a to ve snaze potvrdit vymezené hypotézy. Za tímto účelem bude provedena analýza předchozí právní úpravy účinné do 31. prosince 2013, jakož i aktuální právní úpravy účinné po 1. lednu 2014. Konkrétně bude předmětem autorova zájmu právní úprava v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále též jako „ObchZ“), a to s ohledem na vybrané aplikační nejasnosti, jakož i z důvodu její podobnosti s občanským zákoníkem (zákon č. 89/2012 Sb, dále též „ObčZ“). Naproti tomu následky porušení zákazu cese podle předchozí právní úpravy obsažené v zákoně č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, podobné pochybnosti nevyvolávaly, z tohoto důvodu nebude tedy této oblasti věnována výraznější pozornost.

Institut zákazu cese je upraven v § 1881 odst. 1 ObčZ, přičemž zákon výslovně stanoví, že strany mohou ujednáním zakázat postupování určité pohledávky. Sjednání zákazu cese je potom vnímáno jako výjimka z obecné postupitelnosti peněžitých pohledávek. Zákon však nestanoví, jaký následek bude mít porušení takto sjednaného zákazu. Shoda ohledně následků nepanuje ani v odborných kruzích. Cílem tohoto článku je na základě výše popsanych metod najít řešení této otázky, anebo

alespoň přinést relevantní argumenty do přetrvávající odborné disputace.

Zákaz cese podle právní úpravy účinné do 31. prosince 2013

Obchodní závazkové vztahy byly za účinnosti předchozí právní úpravy upraveny v ObchZ, a to s odkazem na ust. §1 odst. 2 citovaného zákona. Podle citovaného ustanovení však dále platilo, že není-li možné některé otázky řešit podle ustanovení ObchZ, řeší se podle předpisů práva občanského. Nastíněná dvojkolejnost soukromého práva v oblasti závazkových vztahů tak v řadě případů vyvolávala aplikační nejasnosti ohledně použitelnosti konkrétního předpisu. Právě takové nejasnosti mohly za určitých okolností panovat v rámci posuzování platnosti či neplatnosti takových právních jednání (pozn. dříve právních úkonů), která sice byla uzavřena mezi podnikateli, ale jejich právní režim byl podřízen toliko právu občanskému.

Obchodní zákoník neupravoval speciální institut postoupení pohledávek a s odkazem na ust. § 1 odst. 2 ObchZ tak bylo nutné použít při cesi pohledávek právní úpravu obsaženou v zákoně č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále též jako „OZ“). Podle ust. § 524 OZ platilo, že věřitel je oprávněn postoupit pohledávku na třetí osobu i bez souhlasu dlužníka. Postoupení pohledávky tedy ve svém důsledku představuje změnu závazkového vztahu v subjektech, ke které může v zásadě docházet i bez souhlasu dlužníka jakožto postoupené strany. OZ ve svém § 525 odst. 1, 2 upravoval případy, ve kterých se postoupení zakazovalo. Právě jedním z těchto případů byl zákaz cese pohledávky, jestliže by postoupení odporovalo dohodě mezi dlužníkem a věřitelem. Zákaz cese bylo možné sjednat na

dobu určitou či neurčitou, anebo postoupení pohledávky podmínit souhlasem dlužníka. Porušení zákazu cese mělo za následek absolutní neplatnost smlouvy o postoupení pohledávky podle ust. § 39 OZ. O tomto závěru neměla pochybnost právní teorie ani soudní praxe.¹ V ostatních případech se z pohledu dlužníka prosazovala spíše platnost postoupení před její neplatností. Soudy dokonce v některých případech dovodily, že ani samotná neplatnost smlouvy o postoupení pohledávky nemá vliv na platnost cese jako takové, pokud byla řádně oznámena dlužníkovi.²

Jakkoliv nepanovaly za účinnosti OZ jakékoliv pochybnosti o následcích porušení zákazu cese mezi subjekty občanského práva, v obchodních závazkových vztazích se objevil názor, který určité pochybnosti vyvolává dodnes. Konkrétně je možné se s ním setkat v rozsudku Nejvyššího soudu z 22. 9. 2009, sp. zn. 23 Cdo 1888/2007, ve kterém Nejvyšší soud připustil možnost aplikace ust. § 267 odst. 1 ObchZ, když v textu odůvodnění poukázal na skutečnost, že dlužník, na jehož ochranu byl zákaz cese sjednán, namítl neplatnost postupní smlouvy nejpozději při soudním jednání. Nejvyšší soud v citovaném rozhodnutí nikterak blíže nevyvětlil, jaké pohnutky ho vedly k závěru aplikace § 267 odst. 1 ObchZ. Závěrem o aplikaci citovaného ustanovení, který se promítl v odůvodnění rozhodnutí, založil polemiku a určitou nejasnost nad následky porušení zákazu cese v obchodních závazkových vztazích. V obchodních vztazích totiž neplatilo obecné pravidlo uvedené v ust. § 39 OZ bezvýhradně, ale bylo jej nutné vykládat ve spojení právě s ust. § 267 odst. 1 ObchZ, podle kterého nastávala v případě neplatnosti stanovené na ochranu jen jednoho účastníka pouze neplatnost relativní, nikoliv neplatnost absolutní. Nejvyšší soud tedy v citovaném rozhodnutí byl zřejmě veden myšlenkou, že neplatnost v důsledku porušení zákazu cese je stanovena na ochranu dlužníka a je tedy nutné, aby se dlužník této neplatnosti dovolal. V daném případě tak učinil a Nejvyšší soud to tedy pouze konstatoval v odůvodnění bez jakékoliv další úvahy či vysvětlení, proč se odchýlil

od dosavadního trendu absolutní neplatnosti aplikované v případě porušení zákazu cese i v obchodních vztazích.

K citovanému rozhodnutí se vyjadřovala postupně odborná veřejnost a lze zmínit například názor M. Zváry, podle kterého by se nemělo významově uvedené rozhodnutí příliš přeceňovat. Tento autor považuje dané rozhodnutí za ojedinělé, které netvoří ustálenou soudní praxi a akcentuje, že podle konstantní judikatury za účinnosti OZ byla jako následek porušení zákazu cese dovozována neplatnost absolutní.³

Závěr o absolutní neplatnosti v případě porušení zákazu cese byl dále judikaturou opakovaně potvrzen. Pro ilustraci lze poukázat například na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2018, sp. zn. 20 Cdo 3298/2018, ve kterém se Nejvyšší soud opětovně přiklonil k závěru o absolutní neplatnosti. V posuzované věci se dokonce jednalo o pohledávku ze smlouvy o převodu akcií, což byl smluvní typ považovaný podle ust. § 261 odst. 3 ObchZ za tzv. absolutní obchod. K obdobným závěrům dále došel i Vrchní soud v Praze v rozsudku ve věci sp. zn. 102 VSPH 827/2016. Tato věc byla zajímavá skutečností, že zákaz cese byl sjednán ve formulářové trojstranné smlouvě o podřízení pohledávek. Smluvními stranami této smlouvy byla banka, dlužník a věřitel. Zákaz cese byl v této smlouvě sjednán de facto ve prospěch banky, neboť ve smlouvě bylo explicitně ujednáno, že postoupit pohledávku nelze bez předchozího souhlasu banky. Nepochybně se rovněž jednalo o obchodní závazkový vztah, neboť práva a povinnosti ze smlouvy o podřízení pohledávek se řídily právě ObchZ. Rovněž v tomto případě dovodil Vrchní soud absolutní neplatnost smlouvy o postoupení pohledávky, kterou se věřitel v rozporu s ujednaným zákazem cese pokusil cedovat pohledávku na třetí osobu. Z poslední doby lze zmínit také rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 8. 6. 2022, č. j. 25 Co 32/2022 -279.

Na druhé straně ke zcela opačnému závěru do-

¹ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2006, sp. zn. 29 Odo 882/2005

² Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 31 Cdo 1328/2007

³ viz ZVÁRA, Michael. Účinky smluvního zákazu postoupení pohledávky. Právní rozhledy, 2015, č. 9, s. 316-323

spěl Vrchní soud v Olomouci v usnesení ze dne 2. 11. 2021, č. j. 8 Cmo 163/2021-21. Vrchní soud v této věci vyšel ze zásady *lex specialis derogat legi generali*, když poukázal na skutečnost, že s ohledem na ustanovení § 1 odst. 2 ObchZ má přednost zvláštní právní úprava ObchZ před obecnou právní úpravou obsaženou v OZ, přičemž podle ust. § 267 odst. 1 ObchZ je koncipována neplatnost jen jako relativní. Obdobně rozhodl například okresní soud v Mělníku v rozsudku vydaném ve věci pod sp. zn. 12 C 221/2019.

Po provedení podrobné analýzy související judikatury lze konstatovat, že shora citované rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci lze považovat za jediné rozhodnutí vyšších soudů, které se od roku 2009 výslovně přiklonilo k závěru o relativní neplatnosti. Toto rozhodnutí v podstatě navazuje na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 9. 2009, sp. zn. 23 Cdo 1888/2007, ale na rozdíl od dříve vydaného rozsudku Nejvyššího soudu obsahuje usnesení Vrchního soudu v Olomouci závěr o relativní neplatnosti přímo v právní větě a ve svém odůvodnění popisuje úvahy, kterými se soud při svém rozhodování řídil. Vrchní soud v Olomouci staví svůj závěr o relativní neplatnosti na aplikaci § 1 odst. 2 ObchZ ve spojení s § 267 odst. 1 ObchZ, tedy dochází k závěru, že je nezbytné použít zvláštní právní úpravu ve vztahu k následkům porušení zákazu cese.

Podle § 1 odst. 2 ObchZ platilo, že právní vztahy uvedené v odstavci 1 se řídí ustanoveními tohoto zákona. Nelze-li některé otázky řešit podle těchto ustanovení, řeší se podle předpisů práva občanského. Podle právní teorie a komentářové literatury existovaly v zásadě dva případy aplikace občanského zákoníku na obchodněprávní vztahy. V první řadě se jedná o případy, kdy určitá otázka sice ObchZ upravena je, ale její úprava není úplná a má povahu jistých odchylek (např. smluvní pokuta). V rámci řešení konkrétních otázek bude v těchto případech aplikován občanský zákoník spolu s obchodním zákoníkem. Ve druhé řadě se jedná o případy, kdy určité otázky nejsou obchodním zákoní-

kem upraveny vůbec a musejí být řešeny výlučně podle občanského zákoníku.⁴ Institut postoupení pohledávky patří právě do druhé kategorie shora popsaných případů, neboť právní úprava tohoto institutu v ObchZ zcela absentovala. V ObchZ lze nalézt zmínku o postupování pohledávek např. v § 477 odst. 2, podle kterého platilo, že přechod pohledávek se jinak řídí ustanoveními o postoupení pohledávek. Z komentářové literatury potom výslovně vyplývá, že otázka postupování pohledávek se při absenci zvláštní právní úpravy bude řídit výlučně ust. § 524-530 OZ.

V kontextu výše uvedeného je tedy třeba položit si otázku, zda by se v případě aplikace občanského zákoníku měla použít zvláštní úprava ObchZ ve vztahu k relativní neplatnosti. Na jedné straně se nabízí možnost postupovat též v otázkách posuzování platnosti takového právního úkonu (nyní právního jednání) výlučně podle OZ, neboť na cesi pohledávek se aplikuje výlučně právní úprava v tomto předpise uvedená. V takovém případě by bylo možné uvažovat o posouzení následků rovněž v rovině OZ. Současně však lze připustit, že je možné dojít k závěru o použití ObchZ, neboť použití ucelené právní úpravy institutu postoupení pohledávky nebude překážkou pro aplikaci ostatních institutů upravených obchodním zákoníkem, pokud je vztah mezi dlužníkem a věřitelem vztahem obchodním. Nejvyšší soud takto již v případě otázky délky promlčecí doby dospěl k závěru, že je-li posuzovaný závazkový vztah vztahem obchodněprávním, potom je nutné vycházet ze čtyřleté promlčecí doby stanovené ObchZ, a to právě s ohledem na zásadu speciality.⁵

Analyzované rozhodnutí Vrchního soudu se tedy přiklání k závěru o relativní neplatnosti smlouvy v případě porušení zákazu cese. Na první pohled se tento závěr může jevit jako správný. Při bližším zkoumání je však nezbytné vyzdvihnout skutečnost, že Vrchní soud v Olomouci zcela rezignoval na hodnocení povahy zákazu cese sjednaného podle ust. § 525 odst. 2 OZ. Závěr o absolutní neplatnosti je v tomto případě postaven totiž na

⁴ Viz PLÍVA, Stanislav. § 1 [Rozsah působnosti]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, PLÍVA, Stanislav, HAVEL, Bohumil, MACEK, Josef, TOMSA, Miloš, PEKÁREK, Milan, ZUNT, Vlastislav, BARTOŠÍKOVÁ, Miroslava, MUNKOVÁ, Jindřiška. Obchodní zákoník. 13. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2010, s. 1.

⁵ Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2012, sp. zn. 33 Cdo 3376/2011

tzv. teorii zákonného zákazu. Dohodou dlužníka a věřitele je předmětná pohledávka vyloučena z jakékoliv cese. Postoupení pohledávky v rozporu s tímto zákazem je považováno nejenom za porušení soukromoprávní dohody, ale rovněž za porušení zákona jako takového.⁶ Předmětné rozhodnutí se tedy zcela odchyluje nejen od dosavadní ustálené soudní praxe, ale rovněž od právní teorie, která měla ohledně následků porušení zákazu cese za účinnosti staré právní úpravy shodu. Uvedené rozhodnutí lze tedy v tomto směru shledávat spíše jako nesprávné.

Zákaz cese podle právní úpravy účinné od 1. ledna 2014

S účinností od 1. ledna 2014 byla ObčZ odstraněna dvojkolejnost závazkového práva a na závazkové vztahy mezi podnikateli a rovněž nepodnikateli dopadá jednotná právní úprava. Na rozdíly mezi B2B a B2C vztahy reflektuje úprava spotřebitelského práva a případná nerovnost mezi subjekty je vyvažována ochrannými ustanoveními o slabší straně apod. Institut postoupení pohledávky je v ObčZ upraven v ust. § 1879 a násl. Pohledávka je primárně koncipována jako postupitelná s vybranými výjimkami z tohoto pravidla. Ujednání o zákazu cese se nachází v ust. § 1881 odst. 1 ObčZ, podle kterého lze postoupit pohledávku, kterou lze zcizit, pokud to ujednání dlužníka a věřitele nevyklučuje. Nová právní úprava tedy stejně jako ta předchozí dává smluvním stranám možnost dohodnout zákaz cese. Oproti předchozí právní úpravě však ta nová vyvolává zásadní nejasnosti ohledně následků porušení takto sjednaného zákazu. Tyto nejasnosti jsou zapříčiněny zejména změnou koncepce neplatnosti jako takové, zavedením širšího pojetí věci v právním smyslu, jakož i posílením ochrany dobré víry při nabývání vlastnictví a s tím spojené možnosti nabytí věci od nevlastníka. Působením všech těchto faktorů došlo k tomu, že právní teorie aktuálně připouští tři možné způsoby řešení následků porušení zákazu cese, a to (1) absolutní neplatnost; (2) relativní

neplatnost; (3) platnost a vznik odpovědnostního vztahu mezi postupníkem a postoupeným.

K možným následkům ve formě absolutní neplatnosti je na prvním místě zapotřebí uvést, že ObčZ změnil dosavadní pojetí neplatnosti jako takové. Zatímco předchozí právní úprava preferovala neplatnost absolutní, nová právní úprava se vydala po vzoru evropských právních úprav (např. ABGB či BGB) cestou silné preference neplatnosti relativní. Absolutně neplatná jsou podle § 588 ObčZ pouze taková právní jednání, která se zjevně přiči dobrým mravům, odporují zákonu a zjevně narušují veřejný pořádek, anebo zavazují-li od počátku k nemožnému plnění. Absolutní neplatnost je nutné vykládat též v režimu § 580 ObčZ, podle kterého je právní jednání v rozporu se zákonem neplatné, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje. Z uvedených ustanovení lze tedy dovodit, že k následku ve formě absolutní neplatnosti nepostačí pouze samotný rozpor právního jednání se zákonem, ale současně musí takové porušení bránit v naplnění jeho účelu a smyslu a představovat zjevné narušení veřejného pořádku. Naproti tomu je relativní neplatnost upravena v § 586 ObčZ tak, že je-li neplatnost stanovena jen na ochranu jedné strany, může námitku neplatnosti vznést pouze tato osoba. Koncepce pojetí relativní neplatnosti tedy odpovídá právní úpravě dříve obsažené v ObchZ. Vzhledem k takto zásadní změně v pojetí neplatnosti vzniká otázka udržitelosti dosud obecně přijímaného následku absolutní neplatnosti v případě porušení zákazu cese. Budeme-li nadále nahlížet na zákaz cese optikou zákonného zákazu (nikoliv jen smluvního), můžeme sice dojít k závěru o absolutní neplatnosti, ovšem za současného přijetí premisy, že to účel a smysl zákona v daném případě vyžaduje a současně že porušení zákazu cese představuje zjevné narušení veřejného pořádku nebo zjevný rozpor s dobrými mravy, případně že zavazuje k plnění od počátku nemožnému. Veřejný pořádek lze chápat jako „systém norem a pravidel upravujících chování dodržovaných v zájmu zachování stability hlavních společenských a právních poměrů státu

⁶ Viz BEDNÁŘ, V., BEZOUŠKA, P., DAVID, O., DÁVID, R., FIALA, J., HANDLAR, J., HOCHMANN, V., HURDÍK, J., KINDL, M., KINDL, T., KOVÁŘ, O., KOZÁK, L., LASÁK, J., LAVICKÝ, P. a kol. [Zrušeno] Občanský zákoník: Komentář. [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-10-29]. ASPI ID KO40_1964CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

a na jejichž dodržování je zapotřebí bezvýjimečně trvat“⁷. S ohledem na pojetí veřejného pořádku si lze jen stěží představit, že by právě porušení zákazu cese mohlo představovat jeho zjevné narušení. O absolutní neplatnost se tedy zřejmě bude moci v ojedinělých případech jednat tehdy, kdy porušení zákazu cese bude představovat zjevné porušení dobrých mravů. Takové posouzení však bude nutné činit výhradně s přihlédnutím ke konkrétním skutkovým okolnostem dané věci a rozhodně nebude možné jej paušalizovat. Z důvodu zjevného porušení dobrých mravů tak účinky absolutní neplatnosti budou moci nastoupit spíše výjimečně.

Zastáncem závěrů o absolutní neplatnosti v případě porušení zákazu cese je např. M. Zvára, který tento svůj závěr odůvodňuje tím, že sjednáním zákazu cese podle § 1885 odeberou smluvní strany předmětné pohledávce její postupitelnost jakožto vlastnost. Pohledávka tedy v takovém případě vzniká jako nepostupitelná, resp. nepřevoditelná a jako takovou ji nelze převést. M. Zvára dochází k závěru o absolutní neplatnosti na základě počáteční nemožnosti plnění.⁸ Měl přitom na mysli právní nemožnost plnění. Samotný institut počáteční právní nemožnosti plnění je však problematický sám o sobě. Tento institut se totiž prakticky stírá s tzv. právní nedovoleností, která však v režimu nového občanského zákoníku působí většinou jen neplatnost relativní. Podle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 13. 9. 2007, sp. zn. 28 Cdo 2789/2007, má navíc přednost právní úprava nedovolenosti, resp. protiprávnosti, před počáteční právní nedovoleností. Závěr o absolutní neplatnosti z titulu počáteční právní nemožnosti se tak ve světle shora uvedeného jeví jako obtížně udržitelný.

Ve prospěch relativní neplatnosti se vyslovil např. K. Eliáš, který svůj závěr o relativní neplatnosti

odůvodňuje právě výše popsanou změnou koncepce neplatnosti jako takové. Pro závěr o absolutní neplatnosti by totiž musel nastat extrémní rozpor s dobrými mravy, anebo jiné skutkové okolnosti, které dle § 580 a § 588 zakládají absolutní neplatnost. Skutečnost, že by takové okolnosti mohly hypoteticky nastat, považuje jmenovaný autor spíše za akademickou spekulaci.⁹ Ve vztahu k závěru o relativní neplatnosti je však na místě poukázat na to, že judikatura Nejvyššího soudu skutečně tenduje v případě porušení zákona k závěrům k neplatnosti relativní. Jako příklad lze uvést rozsudek ze dne 22. 10. 2019, sp. zn. 21 Cdo 1961/2019, ve kterém Nejvyšší soud dovedl, že porušení zákazu libovolného zpeněžení zástavy zakotveného v § 1315 odst. 2 písm. b) ObčZ je stíženo následkem ve formě neplatnosti relativní. Nejvyšší soud v tomto případě dospěl k závěru, že posuzované ustanovení není právní normou obecně chránící veřejný pořádek, ale normou chránící zájmy zástavního dlužníka. Vzhledem k tomu, že soud neshledal ani jiné důvody pro absolutní neplatnost (např. nemožnost plnění či zjevné porušení dobrých mravů), dospěl k závěru o neplatnosti relativní podle § 586 ObčZ. Zřejmě nebude panovat žádná pochybnost o tom, že stejně jako v tomto případě je rovněž zákaz cese stanoven na ochranu dlužníka. Pravděpodobně nelze ani v případě zákazu cese podle § 1881 odst. 1 ObčZ dospět k závěru, že dané ustanovení je právní normou obecně chránící veřejný pořádek. Vzhledem k určité podobnosti mezi zákazem cese a zákazem podle § 1315 odst. 2 písm. b) ObčZ si lze představit, že by Nejvyšší soud mohl obdobnou úvahou dojít k závěru o relativní neplatnosti též v případě porušení zákazu cese.

Za představitele třetího řešení v podobě platnosti postoupení a vzniku odpovědnostního vztahu mezi dlužníkem a věřitelem lze označit B. Dvořá-

⁷ Viz DAVID, O., DEVEROVÁ, L., DOLANSKÁ BÁNYAIOVÁ, L., DVOŘÁK, J., DVOŘÁK, T., FIALA, J., FRINTA, O., HOLČAPEK, T., HURDÍK, J., KINDL, T., MACKOVÁ, A., PAULY, J., PAVLÍK, P., PELIKÁN, R. a kol. Občanský zákoník: Komentář, Svazek I, (§ 1-654). [Systém ASPI]. Wolters Kluwer [cit. 2023-11-19]. ASPI_ID KO89_a2012CZ. Dostupné z: www.aspi.cz. ISSN 2336-517X.

⁸ ZVÁRA, Michael. Účinky smluvního zákazu postoupení pohledávky. Právní rozhledy, 2015, č. 9, s. 316-323

⁹ Viz ELIÁŠ, Karel. Některé otázky související s postoupením pohledávky. Sborník Karlovarské právnické dny, 2014, č. 22, s. 17-36

ka a nebo P. Bezoušku¹⁰. Oba tito autoři dochází k závěru, že zákaz cese je podle svojí povahy ujednáním smluvním. Obecně potom platí, že smluvní ujednání účastníků mají pouze relativní účinky působící tzv. *inter partes*. Porušení smluvních ujednání potom v obecné rovině nezakládá neplatnost, ale může založit odpovědnostní vztah mezi stranami, když porušení povinnosti je prvním předpokladem jeho vzniku. B. Dvořák dochází k závěru, že porušení zákazu cese nemá vliv na platnost samotného postoupení. Jmenovaný autor má za to, že zájmy postoupeného dlužníka jsou dostatečně chráněny případným nárokem na náhradu škody. Současně uvádí, že spatřuje podobnost mezi zákazem cese a smluvním ujednáním o zákazu prodeje zřízeného jako relativní právo.¹¹ P. Bezouška zase přichází s tím, že je zapotřebí pečlivě posuzovat okolnosti všech případů, podle kterých by měl být aplikován patřičný následek porušení zákazu cese. Nebudou-li však dány zvláštní okolnosti ve vztahu mezi postupitelem a postoupeným, dochází tento autor k závěru o platnosti právního jednání stejně tak jako B. Dvořák.¹²

Ve vztahu k třetímu možnému řešení je na místě připomenout, že z dikce právní normy v § 1881 odst. 1 ObčZ výslovně plyne, že postoupit lze pohledávku, ledaže to vylučuje dohoda dlužníka a věřitele. Jinými slovy zákon zakazuje postoupení pohledávek, u kterých byl sjednán zákaz cese. Porušení zákazu cese tak není zřejmě pouhé porušení smluvního ujednání stran, ale jedná se o porušení právní normy. Svým obsahem je tato právní norma obdobná právní normě dle staré právní úpravy, u které se dovozoval tzv. zákonný zákaz. Zákonodárce obsahem posuzovaného ujednání měl zjevně v úmyslu stanovit právní normou zákaz cese pohledávek, u kterých to vylučuje dohoda dlužníka a věřitele. Pokud by se mělo na porušení zákazu cese nahlížet optikou pouhého smluvního porušení povinnosti platné *inter partes*, pak nedává obsah § 1881 odst. 1 ObčZ žádný smysl. Zákon by přece nemusel stranám dávat možnost sjednat zákaz cese. Smluvní strany by si mohly ujednat

v rámci smluvní volnosti zákaz cese i bez existence předmětného ustanovení. Stejně tak jako si strany mohou sjednat v mezích smluvní volnosti též jiná vzájemná subjektivní práva a povinnosti, jejichž porušení zcela určitě nebude mít za následek absolutní ani relativní neplatnost. S ohledem na tyto skutečnosti nelze dle mého názoru považovat závěr o platnosti postoupení za správný.

Po provedení analýzy tří základních přístupů k řešení následků porušení zákazu cese se jako nejvíce pravděpodobný jeví závěr o relativní neplatnosti. Správnost tohoto závěru je podporována zejména samotnou koncepcí neplatnosti v ObčZ, který od 1. ledna 2014 významně preferuje neplatnost relativní před neplatností absolutní. Neplatnost absolutní je možné dovodit skutečně jen v ojedinělých či extrémních případech. Závěru o relativní neplatnosti se patrně nejvíce přibližuje též dosavadní judikatura Nejvyššího soudu. Jakkoliv nebyl doposud řešen případ porušení zákazu cese sjednaného za účinnosti ObčZ, nelze nevidět, že v ostatních případech se soudní praxe uchyluje k závěrům o neplatnosti relativní. Dalším argumentem svědčícím ve prospěch relativní neplatnosti je teorie tzv. zákonného zákazu, který může být sjednán v režimu § 1881 odst. 1 ObčZ. Porušení zákazu cese lze zřejmě vnímat stejnou optikou jako za účinnosti staré právní úpravy s tím rozdílem, že došlo k zásadní změně v koncepci neplatnosti jako takové. Pokud tedy bude na porušení zákazu cese nahlíženo jako na porušení zákona, je nutné dovodit neplatnost. Provedeme-li následně podrobný test neplatnosti, potom s největší pravděpodobností nebudou naplněny předpoklady neplatnosti absolutní a bude tak nutné dojít k závěru o neplatnosti relativní. Tento závěr samozřejmě platí s výhradou specifických okolností dané věci, když se nevylučuje, že v konkrétních ospravedlnitelných případech by mohlo porušení zákazu cese představovat též zjevné porušení dobrých mravů, čímž lze dovodit neplatnost absolutní.

¹⁰ Viz DVOŘÁK, Bohumil. § 1881 [Zákaz postoupení pohledávky]. In: HULMÁK, Milan a kol. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 739, marg. č. 7–8.

¹¹ viz. poznámka 10

¹² Viz BEZOUŠKA, Petr. Smluvní zákaz postoupení pohledávky (*pactum de non cedendo*). Právní rozhledy, 2015, č. 11, s. 381–390

Dopady porušení zákazu cese do exekučního řízení

Institut postoupení pohledávky má v exekučním řízení zásadní význam. Tento institut zejména slouží k prokázání aktivní legitimace oprávněného v případě, že dojde před zahájením exekučního řízení či v jeho průběhu ke změně vymáhaného závazku v osobě věřitele. Současně může tento institut významně zasáhnout do exekučního řízení v případě vedení exekuce příkázáním pohledávky podle § 303 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále též jako „OSŘ“). Výše v tomto článku byly řešeny následky porušení zákazu cese z pohledu práva hmotného. Nyní bude přistoupeno k posouzení těchto následků z pohledu práva procesního, a to konkrétně v rámci exekučního řízení.

K provedení náležitého posouzení dopadů porušení zákazu cese do exekučního řízení je nezbytné nejprve definovat hmotněprávní důsledky. Procesní následky totiž budou závislé na hmotněprávních následcích porušení zákazu cese. Pro účely této kapitoly bude učiněn pokus o provedení analýzy a popis dopadů v exekučním řízení při zohlednění všech předchozích závěrů v oblasti hmotného práva.

V terminologii práva procesního má postoupení vymáhané pohledávky za následek procesní nástupnictví, které se jak v řízení nalézacím, tak v řízení exekučním realizuje postupem podle § 107a odst. 1 OSŘ. Dojde-li k procesnímu nástupnictví v průběhu exekučního řízení, je nutné doložit přechod práva podle § 256 OSŘ. Oprávněný je povinen prokázat cesi pohledávky listinou vydanou či ověřenou státním orgánem nebo notářem. Významnou skutečností potom je, že soudy v rámci rozhodování o procesním nástupnictví neposuzují platnost postupní smlouvy, ale omezují se v podstatě na formální posouzení existence právní skutečnosti, která zakládá změnu v osobě věřitele.¹³

Případné porušení zákazu cese tedy nebude mít žádný význam v rámci záměny účastníků řízení,

a to bez ohledu na to, jaké následky působí v hmotném právu. V podstatě shodně se k dané problematice postavil Nejvyšší soud v usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 18. 10. 2017, sp. zn. 31 Cdo 4427/2016. Ze závěrů tohoto rozhodnutí se podává, že při srovnání § 107a odst. 1 OSŘ na straně jedné a § 256 odst. 1 OSŘ na straně druhé je významné, že podkladem pro rozhodnutí podle § 256 odst. 1 OSŘ jsou výhradně listiny vydané nebo ověřené státním orgánem nebo notářem (§ 256 odst. 2 OSŘ), zatímco základna pro rozhodování o změně účastníků po zahájení řízení o výkon rozhodnutí podle § 107a OSŘ s takto formalizovaným požadavkem spjata není. Soud je sice vázán rozhodnutím podle § 107a OSŘ potud, že je jím napříště jinak vymezeno procesní účastenství na straně oprávněného, nikoliv však v tom smyslu, že by již tímto usnesením bylo s konečným důsledkem předurčeno posouzení otázky, zda ve prospěch takto určeného oprávněného bude (pozitivně) rozhodnuto o nařízení výkonu rozhodnutí v režimu § 256 odst. 1 a 2 OSŘ.

Totéž se uplatní i v situaci nástupnictví, ke kterému dochází až poté, co již byl výkon rozhodnutí nařízen, a v němž se rozhodování podle § 107a a § 256 odst. 1 a 2 OSŘ uplatňuje specificky „přiměřeně“; podmínky nástupnictví na straně oprávněného v rámci dovolávaného § 107a OSŘ nemohou být jiné (natožpak přísnější) než ty, které pro samotné nařízení výkonu rozhodnutí zakotvuje § 256 odst. 2 OSŘ. I zde se prosazuje zásada formalizace předpokladů pro takové rozhodnutí a soud vychází z obsahu spisu, resp. z listin předložených oprávněným a rozhoduje zpravidla bez slyšení povinného. K míře prokazování věcné legitimace v případě cese pohledávky se pak vyjadřuje vcelku podrobně též odborná literatura¹⁴, která se dotýká i věcného hodnocení existence postupované pohledávky, a to z pohledu temporálního určení, kdy se bude soud zabývat věcnou stránkou dané pohledávky.

K. Svoboda uvádí, že platí, že soud (soudní exekutor) zkoumá, zda právní skutečnost označená dosavadním oprávněným je obecně vzato (podle

¹³ Viz Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 6. 2003, sp. zn. 21 Cdo 306/2003 nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2003, sp. zn. 29 Odo 708/2002

¹⁴ SVOBODA, Karel. K procesnímu nástupnictví v exekuci. Právní rozhledy, 2017, č. 4, s. 136-138

hmotného práva) skutečností, která má za následek přechod práva z exekučního titulu na nového oprávněného (nebo převod či přechod povinnosti na nového povinného)¹⁵. Zároveň soud v rámci vykonávacího řízení (na rozdíl od řízení nalézacího, v němž se o záměně účastníka rozhoduje výhradně podle § 107a OSŘ) zkoumá, zda je prokázáno, že právo z exekučního titulu skutečně přešlo nebo bylo převedeno na osobu, která se má stát novým oprávněným (povinným), a zda toto právo (povinnost) nadále existuje¹⁶. Tento přezkum však soud činí jen pro účely rozhodování o návrhu na změnu účastníka řízení podle § 256 OSŘ nebo § 36 EŘ a není jím vázán pro případ, že rozhoduje o zastavení soudního výkonu (exekuce). Proto se zjišťování provádí v „obecné rovině“ (soud zjistí, že exekučním titulem byla skutečně uložena vykonávaná povinnost a že z listin, které přiložil dosavadní oprávněný, plyne přechod práva nebo povinnosti z exekučního titulu na nového účastníka). Předmětem zjišťování soudu však nejsou vedlejší skutečnosti (pozn. autora: zjevně tedy ani skutečnosti týkající se oprávněnosti cese), jež přímo neplynou z exekučního titulu nebo z listin prokazujících převod práva z exekučního titulu na nového oprávněného a které (pro případ, že budou prokázány) jsou důvodem pro zastavení soudního výkonu (exekuce) podle § 268 odst. 1 písm. g), h) OSŘ. K. Svoboda tak vcelku logicky argumentačně brojí proti usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 4973/2015. Má za to, že toto usnesení v části, v níž se uzavírá, že k rozhodnutí o změně účastníka podle § 36 EŘ má dojít až po jednání, v němž se bude komplexně dokazovat jak to, že došlo k právnímu jednání, které má za následek převod nebo přechod práva nebo povinnosti z exekučního titulu, tak to, že právo nebo povinnost z exekučního titulu v době postoupení skutečně trvaly, je excesem z dosavadní rozhodovací praxe Nejvyššího soudu. Jím kritizované usnesení je rovněž v rozporu s podstatou jednotlivých fází jak řízení o soudní výkon rozhodnutí, tak exekuce.

Je vcelku jasno, v jakém procesním stádiu bude

exekuční soud (exekutor) rozhodovat o otázce následků cese v rozporu s ujednaným zákazem cese. Je třeba uvažovat o tom, jak je možné tuto otázku věcně posoudit. Jak bylo již vyloženo v předchozí kapitole, v režimu ObčZ existují aktuálně tři základní možné přístupy k řešení následků porušení zákazu cese. Z hlediska posouzení dopadů porušení zmiňovaného zákazu do oblasti práva procesního je potom naprosto zásadní, jaké následky nastanou v oblasti práva hmotného. Uvážíme-li jako první následek absolutní neplatnost, bude na místě připomenout její základní aspekty. Smlouva o postoupení pohledávky, která by byla stížena absolutní neplatností, nebude vyvolávat jakékoliv následky. K absolutní neplatnosti přihlíží soudy z úřední povinnosti a kdykoliv v průběhu řízení. Tedy nejsou stanoveny žádné lhůty, které by omezovaly možnost posouzení absolutní neplatnosti.¹⁷ Pokud by důsledkem porušení zákazu cese byla absolutní neplatnost, je dopad do exekučního řízení jednoznačný. Dojde-li k porušení zákazu cese až po vydání exekučního titulu, bude na exekučním soudu, aby exekuci zastavil postupem podle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ. K tomuto důsledku dojde z toho důvodu, že předmětem posouzení procesního nástupnictví nebude platnost postupní smlouvy. Domnělý nabyvatel vymáhané pohledávky tedy postupem podle § 107a OSŘ nejprve vstoupí do řízení jakožto oprávněný. Vzhledem k tomu, že se nabyvatel takové pohledávky z důvodu porušení zákazu cese nestane oprávněným věřitelem vymáhané pohledávky, bude následně muset exekuční soud exekuci zastavit z důvodu nedostatku aktivní legitimace. O nákladech řízení bude rozhodováno v souladu s § 271 OSŘ, a to podle zásad procesního zavinění.¹⁸

Oproti absolutní neplatnosti se relativně neplatné právní jednání považuje za platně vzniklé až do doby, než oprávněná osoba (dlužník) vznese námitku. Právě podání námítky a procesní iniciativa na straně dlužníka determinuje též postup exekučního soudu. V opačném případě soudní exekutor ani exekuční soud nebudou k relativní neplat-

¹⁵ Usnesení NS z 21. 10. 2003, sp. zn. 21 Cdo 306/2003.

¹⁶ Usnesení NS z 23. 1. 2014, sp. zn. 29 Cdo 943/2012.

¹⁷ viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2001, sp. zn. 26 Cdo 1668/2000

¹⁸ Zpráva Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 18. 2. 1981, sp. zn. Cpj 159/79

nosti právního jednání vůbec přihlížet. Dlužník je oprávněn vznést námitku relativní neplatnosti v obecné promlčecí době, která činí 3 roky.¹⁹

Z hlediska procesní iniciativy bude dlužník povinen podat návrh na zastavení exekuce podle 269 OSŘ. Dlužník (povinný) je podle § 55 exekučního řádu oprávněn podat návrh na zastavení kdykoliv v průběhu exekučního řízení, nejpozději však v subjektivní lhůtě 15 dnů ode dne, kdy se o důvodech pro zastavení exekuce dozvěděl. Budou-li splněny všechny tyto předpoklady, tj. řádné vznesení námitky relativní neplatnosti a včasné podání návrhu na zastavení exekuce, nastanou obdobné důsledky jako v případě neplatnosti absolutní. V opačném případě bude exekuce provedena.

Jako třetí možné řešení následků porušení zákazu cese v rovině hmotného práva je platnost postupní smlouvy a vznik odpovědnostního vztahu mezi dlužníkem a věřitelem. Z pohledu exekučního práva je tento následek nejpříznivější, neboť s ním nebudou spojovány žádné procesní důsledky. V případě aplikace tohoto řešení by porušení zákazu cese nemělo z procesního pohledu žádný význam.

Výše uvedené závěry budou platit v případě, pokud bude v režimu hmotného práva na cesi pohledávky aplikována aktuální právní úprava ObčZ. V případě aplikace předchozí právní úpravy zakotvené v OZ bude nutné pro účely exekučního řízení posoudit následky porušení cese v režimu předchozí právní úpravy. K takovému závěru lze dojít výkladem přechodného ustanovení v § 3028 odst. 3 OZ, podle kterého se práva a povinnosti z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona řídí dosavadními právními předpisy.²⁰ Rozhodujícím okamžikem pro určení příslušného právního předpisu tak bude datum uzavření dohody o zákazu cese. Ve světle tohoto závěru tak bude zcela nerozhodné, k jakému okamžiku dojde k postoupení předmětné pohledávky, tj. k porušení zákazu cese. Stejně nebude relevantní, k jakému okamžiku bude zahájeno

exekuční řízení. Soudní exekutor tak bude muset v případě procesního nástupnictví určit okamžik uzavření dohody o zákazu cese. Dojde-li k závěru, že tento zákaz byl sjednán přede dnem 1. 1. 2014, bude nutné posoudit následky porušení zákazu cese podle předchozí právní úpravy. Vzhledem k tomu, že v režimu předchozí právní úpravy byl závěr o následcích porušení zákazu cese poměrně jednoznačný, bude rozhodovací činnost soudního exekutora a případného exekučního soudu jednodušší. Posoudíme-li předmětnou cesi jako absolutně neplatný právní úkon, bude na místě již zahájenou exekuci zastavit podle § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ.

Jako další příklad, v rámci kterého se mohou projevit následky porušení zákazu v exekučním řízení, je výkon exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky podle § 312 a násl. OSŘ. Tento způsob exekuce je veden proti dlužníkovi povinného, resp. proti subjektu vůči kterému eviduje povinný peněžitou pohledávku. Exekuční soud zašle v takovém případě dlužníkovi povinného postupem podle § 314 OSŘ vyrozumění. Tento procesní úkon má však charakter opatření a z tohoto důvodu proti němu není přípustný žádný opravný prostředek. Dlužník povinného se v takovém případě není oprávněn domáhat zastavení exekuce vůči pohledávce povinného ani podáním vylučovací žaloby podle § 267 OSŘ. Soudní judikatura však dovodila, že provedení exekuce zákon svěřuje do rukou dlužníka povinného, který má povinnost sám posoudit, zda je povinen cokoli k rukám povinného plnit. Pokud dospěje dlužník povinného (tzv. poddlužník) k závěru, že exekuce nemůže být provedena, je povinen tuto skutečnost oznámit přímo oprávněnému. Poddlužník je povinen současně uvést důvody, pro které se domnívá, že exekuce nemůže být provedena.²¹ Takovým důvodem by mohlo být např. porušení zákazu cese. Pokud byla postižená pohledávka na povinného cedována v rozporu se zákazem cese, bude se moci poddlužník bránit proti výkonu exekuce sdělením této skutečnosti oprávněnému. V poměrech výkonu rozhodnutí příkázáním jiné peněžité pohledáv-

¹⁹ Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2021, sp. zn. 33 Cdo 2478/2019

²⁰ Viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2018, sp. zn. 20 Cdo 3298/2018

²¹ Viz rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 2414/2012, ze dne 12.12.2012

ky to tedy bude in fine dlužník, který bude muset dle shora uvedených pravidel vyhodnotit, jaký následek porušením zákazu cese nastal a podle toho se rozhodnout, zda vyhoví výkonu rozhodnutí či nikoliv. V případě, že poddlužník odmítne výkon rozhodnutí a nesplní postiženou peněžitou pohledávku k rukám oprávněného, je oprávněný podle § 315 OSŘ aktivně legitimován k podání tzv. poddlužnické žaloby vůči dlužníkovi povinného. Dojde-li k podání poddlužnické žaloby, bude to nakonec nalézací soud, který bude muset dle výše uvedených pravidel pečlivě vyhodnotit následky porušení zákazu cese.

Jak nahlížet na porušení zákazu cese

Tento článek představil tři možná východiska při posuzování následků porušení zákazu cese, která jsou předmětem odborné polemiky. Provedením celkové analýzy výše nastíněné problematiky se pokusil přinést odpovědi na položené otázky. Nejasnosti ohledně následků porušení zákazu cese panují zejména vlivem změny koncepce neplatnosti jako takové po 1. lednu 2014. Vzhledem k této změně je zřejmě neudržitelný dosavadní obecně uznávaný následek ve formě absolutní neplatnosti, neboť ten v režimu nové právní úpravy nastává velmi zřídka a při splnění přesně stanovených podmínek. O naplnění těchto podmínek za obvyklého chodu věcí v případě porušení zákazu cese nelze uvažovat. Teorie stavící na počáteční právní nemožnosti plnění naráží na zásadní nejasnosti ohledně tohoto institutu jako takového a současně potom primárního uplatnění nedovolenosti, resp. protiprávnosti, což opět nemůže ve většině případů vést k neplatnosti absolutní. K prosazení třetího řešení v podobě platnosti cese a vzniku odpovědnostního vztahu mezi dlužníkem a věřitelem lze postrádat významnější změnu zákazu cese definovaného v § 1881 odst. 1 ObčZ v kontrastu s předchozí právní úpravou obsaženou v § 525 OZ. Autor tedy nespatřuje v koncepci nového občanského zákoníku žádný zřejmý důvod, pro který by mělo dojít k tak zásadnímu odklonu od dosavadního pojetí v předchozí právní úpravě. Na porušení zákazu cese dle ObčZ lze pravděpodobně nadále nahlížet optikou porušení zákonného zákazu. Jak však bylo vyloženo výše

v tomto článku, ne každé porušení zákona musí nutně představovat následek ve formě absolutní neplatnosti. Vzhledem k tomu, že v tomto článku byl učiněn závěr, že podmínky pro absolutní neplatnost nebudou v případě porušení zákazu cese naplněny, je na místě učinit závěr o aplikaci relativní neplatnosti. Právě relativní neplatnost je dle názoru autora následek, který by měl být v režimu ObčZ uplatněn, neboť to odpovídá povaze změny koncepce neplatnosti jako takové za současného zachování pojetí zákazu cese jako zákonného zákazu.

Nejasnosti ohledně hmotněprávních důsledků potom mohou vyvolávat negativní důsledky v režimu práva procesního. Jak bylo totiž vyloženo v poslední kapitole tohoto článku, každá z analyzovaných variant působí jiné důsledky v řízení exekucím. Vzhledem k tomu, že se při posuzování procesního nástupnictví neposuzuje platnost postupní smlouvy, bude v případě všech tří variant docházet k situacím, že nabyvatel pohledávky vstoupí jako účastník exekučního řízení na stranu oprávněného. Následný osud exekučního řízení však bude závislý na hmotněprávních důsledcích porušení zákazu cese. Pokud se však bude vycházet ze závěrů prezentovaných v tomto článku, pak bude možné exekuci vykonávat až do doby, než povinný uplatní námitku relativní neplatnosti a současně podá návrh na zastavení exekuce. Definitivní řešení však bude muset přinést až judikatura.

Text: Mgr. David Hozman

Judikatura v exekučních věcech

1. Exekuční titul

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1318/2023 ze dne 18. 7. 2023
k ustanovení § 40 exekučního řádu*

Exekuční titul není materiálně vykonatelný, jestliže neobsahuje při vymezení ručitelského závazku, v jakém rozsahu zaniká povinnost k plnění po splatnosti dluhu ručiteli při plnění (i částečném) dluhu dlužníkem a naopak. Je tomu tak proto, že na vztah ručitele a dlužníka nelze aplikovat obecné pravidlo, podle něhož pro materiální vykonatelnost exekučního titulu není třeba, aby notářský zápis stanovil, zda dlužníci mají povinnost k dělitelnému plnění plnit solidárně či děleně (pak se totiž uplatní zásada, že povinní mají plnit stejným dílem).

Protože ručitelský závazek není závazkem solidárním ani děleným plněním, je v notářském zápise nutné vyjádřit povinnost ručitele splnit dluh takovým způsobem, aby to odpovídalo akcesorickému vztahu dlužníka a ručitele, stejně jako vztahu těchto dvou osob vůči věřiteli. Jako příklad se pravidelně uvádí formulace, že „plněním jednoho zaniká v rozsahu jeho plnění povinnost druhého“.

V projednávané věci je exekučním titulem notářský zápis. Podle něj povinný jako ručitel a současně jako osoba zmocněná jednat za dlužníka uzavřel s oprávněným dohodu o narovnání. Účastníci se dohodli, že práva a povinnosti stran z uvedené smlouvy zanikají a nahrazují se novým závazkem dlužníka. Dále povinný přistoupil jako ručitel ve smyslu ustanovení § 2018 občanského zákoníku k peněžitému závazkům dlužníka uvedeným v dohodě o narovnání a prohlásil, že oprávněného uspokojí, jestliže dlužník svůj dluh nesplní. Oprávněný ručitele přijal s tím, že ručení ručitele zaniká zánikem dluhu, který zajišťuje. Ručení však nezaniká, pokud dluh zanikl pro nemožnost plnění

dlužníka a ručitel jej splnit může nebo pro úmrtí dlužníka. V případě, že by ručitel svoji povinnost z důvodu dohody o narovnání nesplnil, výslovně svolil k přímé vykonatelnosti notářského zápisu, tj. k tomu, aby oprávněný vůči němu vedl výkon rozhodnutí či exekuci jakýmkoliv způsobem, který zákon umožňuje.

Oprávněným namítané ujednání o tom, že ručení zaniká zánikem dluhu, který zajišťuje, vypovídá o trvání ručitelského závazku (nikoli již o trvání zajištěného dluhu) a nemůže shora uvedený judikaturou formulovaný požadavek na obsah notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti naplnit.

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1737/2023 ze dne 9. 8. 2023
k ustanovení § 40 exekučního řádu*

Smlouva o půjčce má reálnou (nikoli jen konsensuální) povahu a vznik půjčky předpokládá nejen dohodu stran, ale i skutečné odevzdání předmětu půjčky, přičemž při peněžité půjčce může dojít k předání půjčené částky i bezhotovostním převodem na účet dlužníka. Podle povinného je rozhodnutí odvolacího soudu v rozporu s uvedeným závěrem.

Ve skutečnosti se však odvolací soud od citované judikatury nijak neodchýlil, když s odkazem na podrobné odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně uvedl, že pokud právní předchůdce oprávněného předal povinnému v pěti částkách celkem 1 300 000 Kč v hotovosti před sepisem notářského zápisu, neodporuje takové jednání zákonu, reálná forma smlouvy o půjčce byla naplněna a lze souhlasit s argumentací oprávněného, že na postup při předávání jednotlivých částek je možno aplikovat ustanovení § 498 starého občanského zákoníku upravující poskytnutí zálohy před uzavřením smlouvy.

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 590/2023 ze dne 11. 10. 2023
k ustanovení § 40 exekučního řádu*

Rozpor s veřejným pořádkem není dán proto, že české právo nezná institut cizího práva, na kterém je cizí rozhodnutí, které má být uznáno, založeno, ale pouze tehdy, pokud by se uznání cizího rozhodnutí přičilo takovým zásadám společenského a státního zřízení České republiky a jejího právního řádu, na nichž je nutno bez výhrady trvat. Účinky rozhodnutí by tedy musely být v rozporu s některou ze základních zásad, na nichž je český právní řád založen. Musí jít přitom o konkrétní a existující zásadu.

Výhradu veřejného pořádku jako důvod pro neuznání rozhodnutí lze použít jen ve výjimečných případech, v nichž by uznání účinků cizího rozhodnutí – nikoli tedy uznání rozhodnutí jako takového – bylo ve zjevném rozporu s veřejným pořádkem státu, ve kterém má k uznání dojít. Má-li být účinkem posuzovaného cizího rozhodnutí (coby exekučního titulu) zaplacení jím přisouzené (a aktuálně vymáhané nebo potenciálně vymahatelné) pohledávky, jedná se o účinek v právním řádu České republiky zcela standardní, ba dokonce nejběžnější, neboť představuje způsob uspokojení oprávněné osoby. Již pouze z tohoto hlediska nelze zásadně dovozovat, že by uznání takového rozhodnutí (či odepření jeho vykonatelnosti na území České republiky) bylo v rozporu s tuzemským veřejným pořádkem.

Zároveň je nutné mít na paměti, že pojem veřejného pořádku zahrnuje jen základní normy procesního práva zaručující stranám právo na spravedlivý proces, zejména právo být slyšen; jelikož i náprava procesních vad je záležitostí soudů státu, v němž bylo rozhodnutí vydáno, lze ve státě uznání zohlednit jen zcela principiální procesní vady, spočívající zejména v tom, že ve státě původu nebyla účastníku vůbec dána příležitost svá procesní práva uplatnit. V tomto kontextu lze jednoznačně dovozovat, že cizí rozhodnutí, u něhož se zvažuje uznání vykonatelnosti či naopak odepření takového uznání, není možné (až na výjimky, které posuzovaný případ nepředstavuje) přezkoumávat po věcné stránce (a v tomto rámci dokonce modifikovat právní kvalifikaci jím přiznaných nároků),

avšak nelze jej revidovat ani hlediskem standardních procesních postupů přeshraničního soudu. S tím ostatně koresponduje požadavek, podle něhož nesmí být uznání cizozemského rozhodnutí zjevně v rozporu s veřejným pořádkem dožádaného členského státu.

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 26 Cdo 1411/2023 ze dne 9. 8. 2023
k ustanovení § 43 exekučního řádu*

Z ustanovení § 251 odst. 1 občanského soudního řádu plyne, že exekuční řízení je ovládáno dispoziční zásadou, která vyjadřuje, že vymáhání splnění povinnosti uložené rozhodnutím soudu nebo jiným titulem může být zahájeno jen na návrh oprávněného, nesmí v něm být pokračováno proti jeho vůli a na jeho návrh musí být skončeno. Pramenem věcné legitimace účastníků exekučního řízení (řízení o výkon rozhodnutí), která je jedním z předpokladů nařízení výkonu rozhodnutí, je v první řadě samotné rozhodnutí nebo jiný titul, jehož výkon se navrhuje.

V projednávané věci byla exekučním titulem žalovanému (který se označil za oprávněného) mimo jiné uložena povinnost vyklidit jednotku a vyklizenou ji předat žalobci do 15 dnů od zajištění přístřeší. Žalovaný je tedy podle exekučního titulu ve vztahu k vyklizení jednotky v pozici povinného (nikoliv oprávněného), a tudíž nemůže (není oprávněn) podat návrh na zahájení exekučního řízení. Podmínka zajištění přístřeší není samostatnou vykonatelnou povinností a její splnění bylo zkoumáno v rámci exekučního řízení na vyklizení jednotky.

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 3022/2023 ze dne 11. 10. 2023
k ustanovení § 43 exekučního řádu*

V projednávané věci je exekučním titulem notářský zápis, jehož vykonatelnost závisí na splnění odkládací podmínky spočívající v poskytnutí peněžních prostředků oprávněným, resp. jeho právním předchůdcem, v budoucnu. Oprávněný splnění této podmínky při podání exekučního návrhu neprokázal kvalifikovaným způsobem uvedeným v ustanovení § 43 odst. 1 exekučního řádu, a proto byl odvolacím soudem poučen a vyzván k předlo-

žení kvalifikované listiny do 15 dnů od doručení výzvy.

Oprávněný soudu předložil dokumenty, které měl k dispozici a uvedl, že pokud je soud neshledá za dostatečné k prokázání odkládací podmínky, nechť oprávněného vyzve k dalšímu vyjádření a předložení listin, přičemž soud požádal o poskytnutí dostatečné lhůty pro vyžádání podkladů od původního oprávněného. Soud žádosti oprávněného vyhověl a lhůtu prodloužil.

Oprávněný v průběhu stanovené lhůty požádal soud o přerušování řízení do doby, než bude rozhodnuto o jeho návrhu na vydání určovacího rozsudku, že právní předchůdce oprávněného splnil svou povinnost vyplývající ze smlouvy o úvěru, načež mu rozsudkem okresního soudu bylo vyhověno.

Povinný ve svém dovolání namítal, že odvolací soud narušil rovnost účastníků řízení opětovnou výzvou oprávněnému, nicméně takový závěr z obsahu spisu neplyne. Pokud odvolací soud prodloužil lhůtu oprávněnému k opatření kvalifikované listiny, která měla na probíhající exekuční řízení zásadní vliv (bez ní by došlo k zastavení exekuce), nelze v tomto procesním postupu odvolacího soudu spatřovat jakýkoliv rozpor s judikaturou Nejvyššího soudu.

2. Společné jmění manželů

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2843/2023 ze dne 4. 10. 2023
k ustanovení § 42 exekučního řádu*

Právní úprava rozlišuje jednání v běžných a neběžných záležitostech – v běžných záležitostech může jednat každý z manželů, v neběžných záležitostech musí jednat oba manželé společně (ustanovení § 714 odst. 1 občanského zákoníku), a to pod sankcí relativní neplatnosti, již je třeba se dovolat (ustanovení § 714 odst. 2 a § 586 odst. 2 občanského zákoníku).

Občanský zákoník pojem běžných záležitostí nijak nedefinuje. Judikatura za úkony přesahující běžné záležitosti (obvyklou správu) považovala např. prodej nemovité věci, darování nemovité věci či

výzvu k vrácení nemovité věci. Avšak vzhledem k tomu, že občanský zákoník nestanoví jednoznačná kritéria pro určení, která jednání lze považovat za běžná a která již nikoli, je třeba vycházet z okolností konkrétního případu a přihlídnout k majetkovým poměrům a zvyklostem daného manželství.

V této souvislosti považuje dovolací soud za podstatné, že ze skutkových zjištění soudu prvního stupně vyplynulo, že povinný a jeho bývalý manžel považovali za obvyklé samostatně nakládat s částkami do 100 USD, což odpovídá částkám ve výši několika tisíc Kč, přičemž o výdajích přesahujících uvedenou částku jednali účastníci v průběhu svého manželství společně. Uvedené zjištění je samo o sobě v přímém rozporu s tvrzením oprávněného, že uznání dluhu ve výši 450 000 Kč bylo pro povinného a jeho bývalého manžela běžnou záležitostí, k níž nebylo zapotřebí souhlasu druhého z manželů.

Samotné vyjádření či konstatování, že právní jednání bylo učiněno bez souhlasu jednoho z manželů, však ještě nic nevypovídá o tom, zda se manžel povinného dovolává jeho relativní neplatnosti či nikoliv. I při konstatování, že souhlas s takovým právním jednáním udělen nebyl, se jedná o právní jednání platné do doby, než se manžel povinného jeho neplatnosti dovolá. V projednávané věci však bývalý manžel povinného vznesl námitku neplatnosti právního jednání, představovaného uznáním dluhu v notářském zápise, a to v odvolání proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí.

Z uvedeného vyplývá, že předmětný notářský zápis nelze považovat za způsobilý exekuční titul a odvolací soud se neodchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, když řízení o výkonu rozhodnutí zastavil.

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2015/2023 ze dne 22. 8. 2023
k ustanovení § 262b odst. 1 občanského soudního řádu*

Podle ustanovení § 262b odst. 1 občanského soudního řádu, ve znění účinném ode dne 1. 7. 2015, je-li výkonem rozhodnutí (exekucí) postižen majetek ve společném jmění manželů nebo maje-

tek manžela povinného ve větším rozsahu, než připouští zvláštní právní předpis, nebo nelze-li ho výkonem rozhodnutí (exekučně) postihnout, může se manžel povinného domáhat v této části zastavení výkonu rozhodnutí (exekuce). „Zvláštním právním předpisem“ ve smyslu ustanovení § 262b odst. 1 občanského soudního řádu, na jehož základě soud posoudí, zda je majetek ve společném jmění nebo majetek manžela povinného postižen ve větším rozsahu, je právní předpis, který byl účinný v době, kdy vznikl závazek povinného, který je předmětem výkonu rozhodnutí či exekuce. Podle přechodných ustanovení § 3028 občanského zákoníku, ve znění účinném ode dne 1. 1. 2014, se vznik dluhu včetně práv a povinností z něho vyplývajících řídí dosavadními právními předpisy. V tomto případě dluh povinného vznikl dle exekučního titulu v rozmezí let 2010 až 2013, proto se řídí ustanoveními § 143 a násl. starého občanského zákoníku, ve znění účinném ode dne 1. 8. 1998 do dne 31. 12. 2013.

Podle právního stavu v době vzniku dluhu ze strany povinného je pro účely posouzení, zda výlučný dluh povinného lze uspokojit ze společného jmění manželů, podstatné, zda vymáhaný závazek vznikl za trvání manželství či nikoliv a zda (ne)byl předmětem vypořádání společného jmění manželů. Z hlediska vyloučení majetku patřícího do společného jmění manželů z exekuce však není rozhodné, zda má vymáhaný závazek smluvní či jiný právní důvod, např. z titulu odpovědnosti za škodu způsobenou deliktním jednáním jednoho z manželů. Nelze dovozovat, že by následek uspokojení výlučného dluhu povinného vzniklého za trvání manželství v důsledku jeho deliktního jednání byl pro manželku povinného nepředvídatelný nebo nepřiměřeně přísný. Témuž následku je vystaveno jakékoliv společné jmění manželů za účelem uspokojení závazku jen jednoho z nich vzniklého za trvání manželství v režimu do dne 31. 12. 2013.

V případě exekučního vymáhání odpovědnostního závazku povinného, který vznikl v době trvání manželství, je z hlediska rozsahu postiženého majetku v rámci ke dni zahájení exekučního řízení dosud nevypořádaného společného jmění manželů nerozhodné, zda závazek přesahoval míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů ve smyslu § 143 odst. 1 písm. b) starého občan-

ského zákoníku, tj. zda jde o závazek představující výjimku z masы společného jmění manželů.

3. Zastavení exekuce

usnesení Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 19 Co 163/2023-273 ze dne 22. 9. 2023 k ustanovení § 55 odst. 7 a 11 exekučního řádu

Jestliže nejsou splněny podmínky pro zastavení exekuce podle § 55 odst. 7 exekučního řádu, návrh povinného na zastavení exekuce podle citovaného ustanovení soudní exekutor nezamítne, nýbrž věc postoupí k rozhodnutí exekučnímu soudu.

Pokud se jedná o zastavení exekuce, rozsah oprávnění soudního exekutora je vymezen odstavci ustanovení § 55 exekučního řádu. Z nich podle přesvědčení odvolacího soudu nade vší pochybnost vyplývá, že soudní exekutor může exekuci zastavit pouze v těchto případech: a) na návrh nebo se souhlasem oprávněného (ustanovení § 55 odst. 3 a 4 exekučního řádu), b) při nesložení zálohy na náklady exekuce (ustanovení § 55 odst. 6 až 8 exekučního řádu) a c) v případě vedení tzv. „marné exekuce“ po dobu 12 let (ustanovení § 55 odst. 11 exekučního řádu).

V případě, že nejsou dány podmínky pro vyhovění návrhu na zastavení exekuce z jednoho ze shora taxativně vyjmenovaných důvodů, je soudní exekutor povinen takový návrh předložit exekučnímu soudu, aby o něm sám rozhodl. Znění odstavce 7 a 8 ustanovení § 55 exekučního řádu totiž nelze vykládat odtrženě od znění předchozích odstavců tohoto ustanovení, neboť jednotlivé odstavce na sebe navazují, přičemž je zřejmé, že úprava možnosti soudního exekutora zastavit exekuci za souhlasu oprávněného obsažená ve třetím a čtvrtém odstavci je úpravou *lex generalis*, zatímco úprava jeho možností zastavit exekuci v případě nesložení zálohy a v případě vedení marné exekuce po dobu 12 let je úpravou *lex specialis*.

Tento výklad zaujatý odvolacím soudem je podporován i vývojem právní úpravy zastavení exekuce, podle níž soudnímu exekutorovi původně oprávnění rozhodovat o návrzích na zastavení exekuce nepřislušelo v žádném případě

a až novela exekučního řádu provedená zákonem č. 286/2009 Sb. zavedla možnost, aby soudní exekutor sám exekuci zastavil. Jedině exekučnímu soudu však stále přísluší rozhodování o tzv. sporných návrzích na zastavení exekuce, neboť v tomto směru nedošlo novelou exekučního řádu provedenou zákonem č. 289/2021 Sb. k žádné změně.

Soudní exekutor je tudíž v případě, že dospěje k závěru o nesplnění podmínky dlouhodobé bezvýslednosti exekuce, povinen postupovat podle ustanovení § 55 odst. 3 exekučního řádu, a nesouhlasí-li oprávněný se zastavením exekuce, podle ustanovení § 55 odst. 3 věty třetí exekučního řádu postoupit návrh společně s exekučním spisem k rozhodnutí exekučnímu soudu. Až exekuční soud se tedy může věcně zabývat tvrzeným důvodem, pro který povinný navrhuje zastavení exekuce, a ve věci rozhodnout, a to ať již kladně či negativně.

usnesení Krajského soudu v Praze sp. zn. 17 Co 203/2023 ze dne 25. 10. 2023
k ustanovení § 55 odst. 7 a 11 exekučního řádu

I v případě, že soudní exekutor neshledává podmínky pro postup podle ustanovení § 55 odst. 7 a násl. exekučního řádu, je funkčně příslušný k rozhodnutí o návrhu povinného na zastavení exekuce odkazujícím na uvedenou právní úpravu. Uplynutí maximální doby 12 let nepřerušného trvání exekuce podle ustanovení § 55 odst. 11 exekučního řádu je důvodem pro zastavení exekuce bez ohledu na případný nesouhlas oprávněného nebo na složení zálohy na další vedení exekuce. Při zastavení exekuce z důvodů uvedených v ustanovení § 55 odst. 7 a násl. exekučního řádu rozhodne soudní exekutor též o náhradě nákladů řízení mezi účastníky podle zásad stanovených v ustanovení § 89 exekučního řádu.

Obecně o návrhu na zastavení exekuce rozhoduje soudní exekutor za podmínek daných ustanovením § 55 odst. 3 exekučního řádu, a pokud oprávněný s návrhem na zastavení exekuce nesouhlasí, předloží soudní exekutor návrh soudu, který o něm rozhodne. Avšak v případě, kdy se návrhem povinný domáhá zastavení exekuce pro dlouhodobou bezvýslednost dle ustanovení § 55 odst. 7

a násl. exekučního řádu, se odvolací soud domnívá, že takový postup na místě není, neboť (nově přijatá) úprava v ustanovení § 55 odst. 7 a násl. exekučního řádu je tzv. lex specialis ve vztahu k obecné úpravě procesního postupu při zastavení exekuce dle ustanovení § 55 odst. 3 a 4 exekučního řádu.

Jedná se o úpravou komplexní co do důvodu zastavení exekuce i procesního postupu soudního exekutora při posuzování nastalých podmínek zastavení, a proto vylučuje (obecný) postup při rozhodování o návrzích na zastavení exekuce podaných z jiného důvodu. Aplikace obecné úpravy v ustanovení § 55 odst. 3 exekučního řádu je podle názoru odvolacího soudu jednoznačně vyloučena už tím, že nová úprava spojuje s nesouhlasem oprávněného se zastavením exekuce to, že soudní exekutor vyzve oprávněného ke složení zálohy a nikoliv to, že o zastavení rozhoduje exekuční soud.

Z ustanovení § 55 odst. 7 a násl. exekučního řádu navíc plyne, že jednotlivé úkony při posuzování podmínek dlouhodobé bezvýslednosti činí výhradně jen soudní exekutor. Ten také (na rozdíl od soudu) může návrhu povinného vyhovět tím, že zahájí postup podle ustanovení § 55 odst. 7 exekučního řádu a zašle oprávněnému příslušné výzvy (zda souhlasí se zastavením a ke složení zálohy) a pak podle reakce oprávněného může exekuci zastavit či v ní dále pokračovat, bude-li záloha zaplácena, případně může posuzovat návrh oprávněného na zproštění od složení zálohy.

Podle ustanovení § 52 odst. 2 exekučního řádu a z něho plynoucí teorie, kterou bezvýhradně přejala praxe, exekuční soud rozhoduje v exekuci vždy jen tehdy, když to zákon výslovně upravuje. Exekučnímu soudu (soud I. stupně) kompetence k posuzování podmínek a provádění úkonů dle ustanovení § 55 odst. 7 a násl. exekučního řádu svěřena výslovně není. Ostatně z přijaté úpravy se ani nenabízí řešení, jak by měl exekuční soud postupovat v případech, kdy dá za pravdu povinnému a dojde k závěru, že příslušná (6letá) doba bezvýslednosti již uplynula. Sám totiž úkony vůči oprávněnému spojené se zaplacením zálohy učinit nemůže a dříve, než oprávněnému marně uplyne lhůta k zaplacení zálohy na základě soudním exe-

kutorem zaslané výzvy, nenastanou podmínky pro zastavení exekuce.

Exekuční soud I. stupně pak (podle ustanovení § 2 odst. 1 věta druhá exekučního řádu a contrario) v exekučním řízení nemůže soudnímu exekutorovi ukládat závaznými pokyny, jak má v exekuci postupovat (s výjimkou závazného pokynu k vyřízení exekučního návrhu dle ustanovení § 43a odst. 6 exekučního řádu) a nemůže mu tedy uložit, aby oprávněného vyzval k zaplacení zálohy. Exekuční soud by tedy musel návrh povinného, který se dovolává uplynutí doby dle ustanovení § 55 odst. 7 exekučního řádu, v zásadě vždy zamítnout, a to buď proto, že 6letá doba ještě neuplynula nebo proto, že sice již uplynula, ale oprávněný nebyl vyzván k zaplacení zálohy.

To vše svědčí pro to, že o návrhu povinného, který se dovolává aplikace ustanovení § 55 odst. 7 a násl. exekučního řádu rozhoduje soudní exekutor (i zamítavým výrokem, když dojde k závěru, že podmínky nenastaly). Ochrana účastníků řízení je pak dána v rámci odvolacího řízení, když odvolací soud může (na rozdíl od exekučního soudu I. stupně) v rámci závazného pokynu ve zrušovacím rozhodnutí uložit soudnímu exekutorovi provedení určitých procesních úkonů (vyzvat oprávněného).

Zákon zastavení exekuce po uplynutí maximální doby 12 let jejího nepřerušného trvání nepodmiňuje souhlasem oprávněného nebo nesložením zálohy. Věta čtvrtá ustanovení § 55 odst. 11 exekučního řádu stanoví maximální možnou dobu trvání bezvýsledné exekuce, když vymezuje časové období, po jehož uplynutí již není další vedení exekuce možné. Na tomto závěru se pak většinou shoduje i komentářová odborná literatura. Navíc dvanáctiletá doba marného vedení exekuce je dostatečnou, aby naplnila legitimní očekávání oprávněného, který při zahájení exekuce nemohl předpokládat, že bude vedena do nekonečna. Již podle předcházející úpravy musela počítat se zastavením exekuce pro nemajetnost povinného, bude-li dlouhodobě vedena neúspěšně bez perspektivy změny majetkových poměrů povinného.

Podle ustanovení § 89 exekučního řádu, dojde-li k zastavení exekuce, hradí náklady exekuce a náklady účastníků ten, který zastavení zavínil.

Oprávněnému, který vedl exekuci důvodně a jejíž zastavení zavínil povinný svou nemajetností, která vedla k dlouhodobé bezvýslednosti exekuce, náleží náhrada účelně vynaložených nákladů za právní zastoupení. V úpravě ustanovení § 55 odst. 7 až 13 exekučního řádu neshledal odvolací soud žádnou výjimku, která by odůvodňovala odchylku od ustálené praxe, že náklady při zastavení exekuce hradí ten z účastníků, který zastavení zavínil. Oprávněný, který zastavení exekuce nezavínil, má tak vůči povinnému nárok na přiznání nákladů řízení, které mu vznikly při zahájení exekuce, neboť tu zahájil důvodně.

Podle ustanovení § 55 odst. 13 exekučního řádu zastavením exekuce nejsou dotčeny účinky již provedených úkonů a již vymožená plnění. Náklady bezvýsledné exekuce se určí ve výši minimální odměny a paušální náhrady hotových výdajů podle zvláštního předpisu; je-li soudní exekutor plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady exekuce o daň z přidané hodnoty. Tyto náklady exekuce podle věty druhé se uspokojují ze zálohy na náklady exekuce nebo ze zálohy na další vedení exekuce. Přesahuje-li výše nákladů exekuce podle věty druhé výši složené zálohy na náklady exekuce nebo výši složené zálohy na další vedení exekuce, právo soudního exekutora na náklady exekuce v části přesahující výši složené zálohy zaniká.

Náklady exekuce byly určeny v základní výši a vzhledem k tomu, že ve věci nebyla složena záloha, nemá soudní exekutor vůči účastníkům řízení právo na jejich náhradu, protože toto právo soudnímu exekutorovi zaniklo.

Podle čl. II – Přejícná ustanovení – bod 1. a 2. zákona č. 255/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), má soudní exekutor za úkony spojené se zastavením exekuce podle ustanovení § 55 odst. 7, 8, 10 nebo 11 exekučního řádu právo na paušální náhradu nákladů ve výši 750 Kč, bylo-li exekuční řízení zahájeno před dnem 1. 1. 2022 a byla-li v exekučním řízení před dnem 1. 1. 2022 vyznačena doložka provedení exekuce, případně usnesení o nařizení exekuce před dnem 1. 1. 2022 nabylo právní moci. Je-li soudní exekutor plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se paušální náhrada nákladů o daň z přidané hod-

noty. Paušální náhradu nákladů podle bodu 1 vyplátí soudnímu exekutorovi stát prostřednictvím exekučního soudu.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 29 Cdo 1927/2022 ze dne 30. 8. 2023

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Osvobozením od placení zbytku pohledávek, přiznaným (insolvenčnímu) dlužníku rozhodnutím insolvenčního soudu vydaným podle ustanovení § 414 insolvenčního zákona, se nezbavuje povinnosti k úhradě těchto pohledávek dlužníkovým věřitelům jiná osoba než právě (insolvenční) dlužník.

Osvobození se nevztahuje (v poměru k věřiteli neuspokojené části pohledávky) na ručitele, ani na jiné osoby, které měly vůči dlužníku pro tyto pohledávky právo postihu, ani na manžela (insolvenčního) dlužníka, byť by šlo o osobu, která v souladu s ustanovením § 392 odst. 3 insolvenčního zákona ve znění účinném do 31. 12. 2013 opatřila dlužníkům návrh na povolení oddlužení úředně ověřeným podpisem stvrzujícím její výslovné prohlášení, že s povolením oddlužení souhlasí.

V posuzované věci ze skutkových zjištění soudů plyne, že dovolatelé se stali dlužníky pohledávky oprávněného jako dědicové původního povinného dříve, než bylo splněno oddlužení. Povinný ztratil dnem své smrti právní osobnost i způsobilost být účastníkem (insolvenčního) řízení, což se projevilo zastavením insolvenčního řízení vůči povinnému.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 2027/2023 ze dne 31. 8. 2023

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu bude výkon rozhodnutí (a tedy i exekuce) zastaven, jestliže je nepřípustný, protože tu je jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat. Ze srovnání znění tohoto ustanovení s ustanoveními § 268 odst. 1 písm. a) až g) občanského soudního řádu plyne, že zatímco důvody zastavení exekuce uvedené pod písmeny a) – g)

jsou definovány konkrétně, je důvod pod písmenem h) formulován obecně, jelikož jeho účelem je umožnit, aby exekuce byla zastavena i v jiných závažných případech, které pro jejich možnou rozmanitost nelze s úplností předjímat resp. podrobit konkrétnímu popisu.

Nauka i soudní praxe jsou jednotné potud, že důvody, pro které je namístež exekuci mít za (z jiných důvodů) nepřípustnou, se typicky spojují A) s vadami exekučního titulu [pokud nezpůsobují jeho /materiální/ nevykonatelnost zakládající důvod zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu], B) s pochybeními při nařízení exekuce, C) s rušivými okolnostmi při provádění exekuce, případně D) se specifickým jednáním povinného (způsobí-li například započtením zánik vymáhané pohledávky před vydáním vykonávaného rozhodnutí).

Z povahy věci (včetně logického požadavku srovnatelnosti jednotlivých důvodů zastavení exekuce) musí jít o takové okolnosti, pro které je další provádění exekuce způsobilé založit kolizi s procesními zásadami (byť mohou mít podklad v právu hmotném), na nichž je exekuce jakožto procesní institut vybudována, anebo je protichůdné účelu, který se jím sleduje, totiž zajistit efektivní splnění povinnosti vyplývající z vykonávaného titulu. Z toho, že se žádá, aby exekuce byla nepřípustná, plyne, že musí jít o okolnosti, které se v uvedených směrech vyznačují odpovídající relevancí, resp. působí intenzivně a v podstatné míře; přirozeným smyslem exekuce totiž je, aby byla provedena, nikoli zastavena. Tomu odpovídá i míra ochrany, poskytované povinnému, která je (osobně) limitována též tím, že dobrovolně nesplnil to, co mu bylo autoritativním výrokem uloženo.

Ústavní soud ve své judikatuře připustil, že výjimečně se lze i v exekučním řízení zabývat zásadními vadami exekučního titulu a na jejich základě zastavit výkon rozhodnutí (exekuce) podle § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu, a to v případě, že ve věci jsou dány takové okolnosti, pro které je další provádění výkonu rozhodnutí způsobilé založit kolizi s procesními zásadami (byť mohou mít podklad v právu hmotném), a výkonem rozhodnutí dochází k popření základních principů právního státu a ke

zcela zjevné nespravedlnosti. Při zkoumání, zda exekuční titul netrpí zásadními vadami, přitom není relevantní, zda a jak efektivně hájil povinný svá práva v nalézacím řízení. Zastavení řízení z důvodu zásadních vad exekučního titulu tak není podmíněno ani vyčerpáním řádných opravných prostředků v předcházejícím nalézacím řízení.

V této věci se posuzuje realizace zástavního práva zástavním věřitelem proti zástavci (zástavnímu dlužníku). V teorii i praxi není (a nikdy nebylo) pochyb o tom, že zástavní právo vždy (i podle minulé právní úpravy) bylo považováno za právo subsidiární (jako podpůrný zdroj uspokojení pohledávky zástavního věřitele) a akcesorické (zástavní právo nemá vlastní hospodářský účel a je bezprostředně navázáno na pohledávku, již zajišťuje). Stejně jako nyní byla rozlišována zajišťovací funkce zástavního práva a uhrazovací funkce zástavního práva.

V průběhu času se pouze měnily způsoby a právní (procesní) prostředky realizace uhrazovací funkce zástavního práva; vždy však princip zástavního práva (tedy možnost uspokojení pohledávky zástavního věřitele z výtěžku zpeněžení zástavy) zůstal stejný [ať již formou přisudku odsuzujícího k zaplacení zajištěné pohledávky (popřípadě též jejího příslušenství) s tím, že uspokojení této pohledávky se oprávněný zástavní věřitel může domáhat jen z výtěžku prodeje zástavy nebo formou rozhodnutí o nařízení soudního prodeje zástavy, popř. nově dokonce mimo jiné i formou přímého prodeje ve veřejné dražbě.

Je tak nesprávný závěr soudů, že „...soud v daném konkrétním případě vůbec neměl pravomoc takovýmto způsobem (myšleno rozhodnout o nařízení soudního prodeje zástavy – pozn. dovolacího soudu) rozhodovat...“, neboť pravomoc soudu rozhodovat (v roce 2012, kdy bylo vydáno rozhodnutí, které je v tomto případě titulem pro nařízení exekuce) podle návrhu zástavního věřitele o nařízení soudního prodeje zástavy vyplývala přímo ze zákona; skutečnost, že o návrhu na nařízení soudního prodeje zástavy rozhodující soud mohl nesprávně posoudit přechodná ustanovení jednotlivých (v úvahu připadajících) předpisů, na jeho pravomoci věc rozhodnout nic nemění.

Z uvedeného je dále nepochybné, že případný

(hmotněprávní) omyl nalézacího soudu při volbě té které formy realizace uhrazovací funkce zástavního práva nemůže mít za následek popření základních (ústavních) principů právního řádu, neboť vždy jde o realizaci hmotněprávní podstaty zástavního práva; ochrana práv zástavního dlužníka zůstává ve všech případech stejná či obdobná, tudíž ani nemohlo být zasaženo do jeho ústavně zaručených práv.

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2804/2023 ze dne 25. 10. 2023
k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu*

Rušivou okolností při provádění exekuce, a tedy důvodem k jejímu zastavení podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu, je nejen dohoda účastníků, že oprávněný svou titulem přisouzenou pohledávku nebude vymáhat exekucí, případně že se takového práva vzdává, nýbrž rovněž i dohoda, jíž si účastníci nově sjednají splatnost určenou exekučním titulem jako jednorázovou tak, že dluh bude napříště plněn ve splátkách. Obsahem dohody je totiž – logicky – závazek oprávněného, že svou pohledávku nebude exekučně vymáhat ihned poté, co původní titul nabyl vykonatelnosti.

Při úvaze, zda dohoda účastníků představuje rušivou okolnost při provádění výkonu rozhodnutí (exekuce), je třeba předně vyjít z toho, že vykonávací (exekuční) řízení je ovládáno dispoziční zásadou, tedy že výkon rozhodnutí (exekuci) lze nařídit jen na návrh oprávněného, a dále ze závěru, že podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) je využitím možnosti poskytnuté oprávněnému procesním předpisem pro případ, že povinný povinnost uloženou exekučním titulem vydaným v nalézacím řízení nesplní dobrovolně.

Z toho vyplývá obecné pravidlo, že v případě, kdy povinný povinnost uloženou exekučním titulem dobrovolně nesplní, je (toliko) na oprávněném, zda návrh na nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) podá a kdy tak eventuálně učiní; uzavřeli však oprávněný s povinným dohodu ohledně plnění uloženého exekučním titulem, je takovou dohodou vázán a je povinen jednat v souladu s jejím obsahem. Ze stejných zásad je třeba vycházet

i ohledně dohody účastníků, v níž se oprávněný zavázal před podáním návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí tento svůj záměr povinnému „prokazatelně“ oznámit a projednat s ním důvody tohoto záměru, neboť i takovým ujednáním je oprávněný vázán. Dodatečná ujednání uvedeného typu totiž nejsou nikterak v kolizi s exekučním titulem, neboť jimi oprávněný „pouze“ dobrovolně omezuje právo přiznané mu exekučním titulem dočasně či trvale (ne)vykonat podle dohodnutých podmínek.

Dohodu je třeba fakticky uzavřít (povinný musí tuto skutečnost v řízení o zastavení exekuce prokázat), jelikož pouhé „jednání o dohodě“ či „téměř uzavřená dohoda“ mezi oprávněným a povinným důvodem pro zastavení exekuce být nemůže.

Oprávněný (v zastoupení své matky) a povinný uzavřeli dohodu, ve které oprávněný vyjádřil vůli přijmout na plnění přiznané jí exekučním titulem částky poukázané povinným na účet oprávněného zřízení u stavební spořitelny. Z pohledu znamenání rozhodovací praxe dovolacího soudu přitom není pochyb, že oprávněný a povinnému nic nebránilo dohodu o odlišném určení způsobu či doby splatnosti vykonatelného dluhu po vydání exekučního titulu uzavřít a tím předurčit povinnost uzavřenou dohodu vzájemně respektovat.

Jelikož konkrétní podoba a další podmínky dohody záleží výhradně na osobách oprávněného a povinného, není vyloučeno ani takové ujednání, podle kterého povinný splní svoji peněžitou povinnost zasláním na účet vedený na jméno oprávněného u stavební spořitelny, tj. že zřídí pohledávku oprávněného za touto stavební spořitelnou. Při respektu k zásadě volnosti a závaznosti smluvního jednání není na překážku ani skutečnost, že pro předčasné ukončení smlouvy o stavebním spoření ze strany nezletilé osoby je nezbytné přivolení soudu, či že k takovému ukončení nedošlo.

Jinak řečeno, nedodržení dohody ohledně způsobu plnění v jakékoli podobě – ať již šlo o odvolacím soudem preferovanou změnu místa plnění, anebo povinným „podpůrně uváděné“ poskytnutí možnosti plnit dluh několika způsoby – představuje právě onen rušivý předpoklad na straně oprávněného, v jehož důsledku je namísto exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanské-

ho soudního řádu zastavit v rozsahu podle dohody řádně uhrazených plateb.

4. Prodej nemovitých věcí

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1853/2023 ze dne 7. 9. 2023
k ustanovení § 336a občanského soudního řádu*

Právní úpravu rozděluje průběh exekuce prodejem nemovitých věcí do několika relativně samostatných fází. V důsledku toho, že každá z fází je zpravidla završena usnesením, jehož účinky vylučují možnost v další fázi znovu řešit otázky, o kterých již bylo (pravomocně) rozhodnuto, se nemůže jednat o ryze formální rozčlenění, nýbrž o obligatorně následovanou a zákonem předpokládanou posloupnost na sebe navázaných kroků, jejichž případné nedostatky zásadně nemohou být v pozdějších exekučních etapách přezkoumávány.

Tak tomu je i ohledně určení výsledné ceny (stanovené ve smyslu ustanovení § 336a odst. 1 písm. c) občanského soudního řádu podle výsledků ocenění a ohledání) a u dražební vyhlášky, v níž je soud rovněž povinen výslednou cenu uvést (ustanovení § 336b odst. 2 písm. d) občanského soudního řádu). Pravomocným usnesením určujícím výslednou cenu nemovitých věcí i usnesením o dražební vyhlášce je soud (soudní exekutor) při rozhodování o příklepu vázán. Ve fázi nařízení dražebního jednání ovšem lze dříve vydané pravomocné rozhodnutí o ceně změnit, avšak pouze výjimečně a za předpokladu, že došlo k podstatné změně poměrů, pro které by původní určená cena nemohla obstát, nebo vyjdou-li teprve po vydání tohoto usnesení najevo závady vážnoucí na nemovité věci nebo práva (výhody) spojené s nemovitou věcí, které mají vliv na určení odhadní ceny.

Povinnost soudního exekutora změnit usnesení o ceně oceňované nemovité věci je dána vždy, nastanou-li pro takový postup zákonem předpokládané podmínky podle ustanovení § 336a odst. 4 občanského soudního řádu. Z téhož závěru plyne povinnost soudního exekutora respektovat pravomocné usnesení o ceně v pozdějších fázích exekuce a vycházet z něj rovněž při nařizování dražebního jednání (ustanovení § 336b odst. 2 písm.

d/ občanského soudního řádu).

Jestliže soudní exekutor vydává (je povinen vydat) dražební vyhlášku až po právní moci usnesení o ceně (ustanovení § 336b odst. 1 občanského soudního řádu), tedy v okamžiku, kdy žádný z účastníků řízení již nemůže toto usnesení napadnout řádným opravným prostředkem, je nepřipustné, aby vycházel z ocenění nemovité věci, které nebylo završené postupem podle ustanovení § 336 a § 336a občanského soudního řádu. Zneemožnil by tím účastníkům řízení (povinnému), aby ve fázi ocenění nemovité věci mohli uplatnit řádnou procesní obranu, neboť následkem krácení uvedených práv by případná obrana proti stanovené ceně nebyla v pozdějších etapách exekuce úspěšná.

V dané souvislosti je nutno připomenout, že fáze určení ceny nemovité věci není definována jen výrokem o vlastní (výsledné) ceně věci, ale rovněž případným oznámením závad a práv s věcí spjatých, která prodejem v dražbě nezaniknou (ustanovení § 336a odst. 1 písm. d/ občanského soudního řádu), či fakultativním rozhodováním o zániku nájemního či pachtovního práva k věci, výměnku nebo práva odpovídajícího věcnému břemeni (ustanovení § 336a odst. 2 občanského soudního řádu). Význam ukončení zmíněné fáze exekuce vydáním pravomocného usnesení je tak pro účely dalšího exekučního postupu zcela nezastupitelný.

Nevycházel-li tudíž soudní exekutor při stanovení výsledné ceny exekučně postižených nemovitých věcí v dražební vyhlášce a posléze při samotné dražbě z ceny odpovídající ceně uvedené v usnesení podle ustanovení § 336a občanského soudního řádu, nemohl tím v souladu se zákonem určit ani nejnižší podání v dražbě (ustanovení § 336e odst. 1 občanského soudního řádu). Pro posuzovanou věc tudíž platí, že příklep byl vydražiteli udělen za situace, kdy ve fázi nařízení dražebního jednání došlo k porušení zákona, což je kvalifikovaným důvodem pro neudělení příklepu (ustanovení § 336k odst. 4 věta první občanského soudního řádu).

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1657/2023 ze dne 25. 9. 2023
k ustanovení § 336k občanského soudního řádu

Návrh na zastavení exekuce není sám o sobě vždy důvodem k odročení dražebního jednání; k jeho odročení je však třeba přistoupit vždy, jestliže je pravděpodobné, že soud návrhu vyhoví. Z uvedeného vyplývá, že ne vždy musí soudní exekutor o návrhu na odklad či zastavení exekuce rozhodnout dříve, než přistoupí k dražbě.

Je-li před nařízeným dražebním jednáním podán návrh na zastavení exekuce, který soud vyhodnotí jako zjevně nedůvodný, a přistoupí k dražbě, spočívá obrana povinného v podání odvolání proti usnesení o příklepu s námitkou, že za situace, kdy soud dražil přes důvodně podaný návrh na zastavení exekuce, byl příklep udělen proto, že při dražebním jednání došlo k porušení zákona. Odvolací soud pak musí v rámci přezkumu usnesení o příklepu posoudit dříve podaný návrh na zastavení a v případě závěru o jeho důvodnosti změnit napadené usnesení tak, že se příklep neuděluje z důvodu, že při dražbě byl porušen zákon (neboť bylo draženo za situace, kdy měla být exekuce zastavena). Tímto způsobem je ochrana povinného zajištěna.

Nutno zdůraznit skutečnost, že v nyní projednávané věci o předmětných návrzích povinného bylo rozhodováno samostatnými rozhodnutími a nikoli v řízení o odvolání proti usnesení o příklepu. To však nijak nezkrátilo práva povinného.

V souzené věci soudní exekutor k dotčené dražbě a k udělení příklepu přistoupil poté, co vyhodnotil, že návrhům povinného nebude možno vyhovět, neboť se opírají o důvody, které již byly v minulosti projednány a shledány nedůvodnými. Tento názor soudního exekutora se následně ukázal i v řízeních o návrhu na odklad exekuce a o návrhu na zastavení exekuce jako zcela správný a podložený.

Jak již bylo vyloženo výše, soudní exekutor či exekuční soud nemusí vždy před udělením příklepu rozhodnout o návrhu na odklad či zastavení exekuce, je však povinností odvolacího soudu v rámci rozhodování o odvolání proti usnesení o příklepu zkoumat, zda při nařízení či provádění dražby nedošlo k porušení zákona. Této povinnosti odvolací soud v napadeném rozhodnutí dostal. Předně v souvislosti s návrhem (návrhy) na odklad exekuce uvedl, že v době, kdy sám rozhodoval, bylo

o těchto návrzích rozhodnuto odvolacím soudem, který potvrdil jak usnesení o odmítnutí návrhu na odklad exekuce, tak usnesení o zamítnutí návrhu na odklad exekuce. Jinými slovy, z tohoto důvodu k porušení zákona nedošlo.

V projednávané věci návrhy povinného na zastavení exekuce a na odklad exekuce za daných okolností skutečně nezavdávaly důvod pro další odročení dražebního jednání a že vytýkaný postup soudního exekutora a odvolacího soudu byl v tomto ohledu v souladu s ustálenou praxí dovolacího soudu.

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2930/2023 ze dne 11. 10. 2023

k ustanovení § 336m odst. 2 občanského soudního řádu

Podle ustanovení § 336m odst. 2 občanského soudního řádu, ve znění účinném do dne 31. 12. 2012, nezapltil-li vydražitel nejvyšší podání ani v dodatečné lhůtě, kterou mu určil soud a která nesmí být delší než jeden měsíc, usnesení o příklepu se marným uplynutím dodatečné lhůty zrušuje a soud nařídí další dražební jednání.

Obmeškaný vydražitel se mýlí, domnívá-li se, že dodatečná lhůta k zaplacení nejvyššího podání je lhůtou zákonnou. Z citovaného ustanovení je zcela zjevné, že jde o lhůtu, jíž určuje soud (resp. soudní exekutor), zákon pouze stanovuje maximální hranici, kterou při určení lhůty není soud (soudní exekutor) oprávněn překročit. V zásadě však nic nebrání tomu, aby byla stanovena lhůta kratší.

Zákon neupravuje počátek běhu dodatečné lhůty. Stanovení okamžiku, od kterého dodatečná lhůta počíná běžet, je ponechán na soudu (soudním exekutorovi). Nelze přisvědčit argumentaci obmeškaného vydražitele, že v nyní řešeném případě je usnesení soudního exekutora, jímž byla dodatečná lhůta určena, vnitřně rozporuplné a neurčité. Z první části použité formulace „lhůta stanovená v usnesení o příklepu se prodlužuje o 1 měsíc, lhůta k zaplacení nejvyššího podání trvá do 4. května 2022“ jednoznačně vyplývá, že počátek běhu dodatečné lhůty navazuje na konec (původní) lhůty stanovené v usnesení o příklepu, tj. posledním dnem dodatečné lhůty byl 4. květen 2022, což od-

povídá i druhé části citované formulace, v níž je tento den výslovně označen. Nejvyšší soud proto souhlasí se závěrem soudu prvního stupně (potvrzeným i odvolacím soudem), že zřetelnější vyjádření konce poskytnuté dodatečné lhůty již není možné.

Obmeškanému vydražiteli lze přisvědčit v tom, že by bylo vhodnější, kdyby soudní exekutor navázal počátek běhu dodatečné lhůty na okamžik doručení usnesení stanovujícího tuto lhůtu vydražiteli. V opačném případě by totiž mohla nastat situace, kdy by v době doručení takového usnesení vydražiteli již z dodatečné lhůty zbývalo tak málo času, že by prakticky bylo velmi obtížné nejvyšší podání včas zaplatit, popř. kdy by dokonce dodatečně poskytnutá lhůta uplynula ještě před samotným doručením usnesení vydražiteli. O takový případ se však v nyní řešené věci nejedná, neboť v době doručení usnesení soudního exekutora měl vydražitel na zaplacení nejvyššího podání ještě téměř 5 pracovních dní. Nadto mu nic nebránilo nejvyšší podání uhradit ani v době před doručením daného usnesení. Skutečnost, že vydražitel za této situace bez dalšího spoléhal na to, že dodatečná lhůta počala plynout až od okamžiku doručení usnesení soudního exekutora, jde k jeho tíži.

5. Prodej zástavy

usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 631/2023 ze dne 9. 8. 2023

k ustanovení § 55 a § 59 odst. 3 exekučního řádu

Soudní prodej zástavy se uskutečňuje ve dvou fázích. V první fázi jde o řízení o soudním prodeji zástavy, které je zahájeno podáním návrhu, jímž se zástavní věřitel domáhá nařízení soudního prodeje zástavy, a které končí usnesením soudu, jímž bylo o tomto návrhu rozhodnuto. Nařídí-li soud usnesením prodej zástavy, přechází soudní prodej zástavy do druhé fáze, podá-li zástavní věřitel návrh na nařízení výkonu rozhodnutí prodejem zástavy.

V řízení o soudním prodeji zástavy jako první fázi soudního prodeje zástavy soud zkoumá pouze to, zda zástavní věřitel doložil zajištěnou pohledávku, zástavní právo k zástavě, jejíž prodej navrhuje,

a kdo je zástavním dlužníkem. Jiné (další) skutečnosti nejsou – jak vyplývá z ustanovení § 358 odst. 1 věty první zákona o zvláštních řízeních soudních – v tomto řízení významné.

Řízení o soudním prodeji zástavy je tedy charakterizováno tím, že se v něm neprovádí dokazování ke sporným tvrzením účastníků; nedoloží-li zástavní věřitel některou z okolností uvedených v ustanovení § 358 odst. 1 větě první zákona o zvláštních řízeních soudních, nemůže být jeho návrhu na nařízení soudního prodeje zástavy vyhověno, i kdyby ji zástavní věřitel hodlal prokazovat dokazováním, a naopak, budou-li tyto okolnosti řádně osvědčeny, nemůže zástavní dlužník zabránit vyhovění návrhu zástavního věřitele, i kdyby rozhodné skutečnosti popíral a i kdyby o nich požadoval dokazování.

To, že soud v řízení o soudním prodeji zástavy zkoumá pouze skutečnosti uvedené v ustanovení § 358 odst. 1 větě první zákona o zvláštních řízeních soudních a že pro nařízení prodeje zástavy postačuje jen jejich osvědčení, samozřejmě neznamená, že by při soudním prodeji zástavy nemohly být uplatněny jiné (další) skutečnosti nebo že by jejich osvědčení nemohlo být zpochybněno. Nemůže k tomu ovšem důvodně dojít v řízení o soudním prodeji zástavy, ale až ve druhé fázi soudního prodeje zástavy, tedy v rámci řízení o výkon rozhodnutí (exekučního řízení) prodejem zástavy [bude-li návrh na nařízení tohoto výkonu rozhodnutí (exekuce) zástavním věřitelem podán], a to zejména prostřednictvím návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce (srov. například § 268 odst. 3 občanského soudního řádu a § 55 exekučního řádu) nebo vylučovací (excindační) žaloby podané po nařízení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 267 občanského soudního řádu; právem, které nepřipouští výkon rozhodnutí prodejem zástavy, se rozumí jakékoliv právo, v důsledku kterého k prodávané zástavě nevzniklo (nemohlo platně vzniknout) zástavní právo.

Dovolací námitky zástavní dlužnice přehlížíjí meze zjišťování rozhodných skutečností („dokazování“); pakliže totiž zástavní dlužnice namítá rozsah zajištění (která pohledávka zástavní věřitelky a v jaké výši je zajištěna), který je dohodnut v zástavních smlouvách, je toto zjiřitelné pouze

cestou interpretace právního jednání, tedy zjištění vůle jednajících. Vůle jednajících lze přitom zjišťovat výhradně cestou (mnohdy rozsáhlého) dokazování, což ovšem je „odloženo“ do druhé fáze řízení o soudní prodej zástavy.

6. Nepeněžitě plnění

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 2086/2023 ze dne 23. 8. 2023
k ustanovení § 72 exekučního řádu*

V souladu s ustanovením § 257 občanského soudního řádu je exekuční titul ukládající povinnost jinou než zaplacení peněžitě částky materiálně vykonatelný, jen je-li možné nařídít jeho výkon některým ze způsobů uvedených v ustanovení § 258 odst. 2 občanského soudního řádu. O jaký způsob výkonu se bude jednat, rozhoduje povaha uložené povinnosti. Při zkoumání této povahy soud vychází z obsahu exekučního titulu, především z jeho výrokové části, lze ale přihlídnout i k odůvodnění za účelem odstranění případných pochybností o obsahu a rozsahu výrokem uložené povinnosti.

Přípustné způsoby exekuce navazují na možné způsoby plnění (*dare, facere, omittere, pati*). Způsobem uvedeným v ustanovení § 351 odst. 1 občanského soudního řádu se vykonávají tituly ukládající povinnost k nezastupitelnému jednání nebo povinnost něco strpět či něčeho se zdržet. Jestliže výrokem nalézacího soud bylo povinnému nařízeno zdržet se všech zásahů do držby oprávněného ke stavebnímu vybavení, není pochyb o tom, že takto formulovanou povinnost lze vykonat provedením prací a výkonu ve smyslu ustanovení § 351 občanského soudního řádu, jak správně rozhodl odvolací soud.

Skutečnost, že předmětný výrok v sobě nezahrnuje i povinnost předat oprávněnému stavební vybavení, není pro jeho vymahatelnost podstatná. V tomto případě je třeba pro správné pochopení obsahu ukládané povinnosti vycházet i z povahy řízení, z něhož vzešel exekuční titul. Podstatou bylo obnovit původní stav, než došlo k rušení držby oprávněného, jinými slovy povinný musí oprávněnému umožnit přístup na předmětné pozemky a stavbu za účelem převzetí stavebního vybavení

specifikovaného v pověření soudního exekutora.

*usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 20 Cdo 1708/2023 ze dne 18. 7. 2023
k ustanovení § 347 odst. 1 občanského soudního řádu*

Jednou ze základních náležitostí materiální vykonatelnosti rozhodnutí je, aby v něm byl vymezen rozsah a obsah povinností, k jejichž splnění byl výkon rozhodnutí nařízen. Je tomu tak proto, aby vykonávací orgán věděl, co vlastně má být vynuceno, a aby nemusel teprve v průběhu vykonávacího řízení zjišťovat, co je obsahem uložené povinnosti.

Exekučnímu soudu tedy přísluší posoudit, zda rozhodnutí k výkonu navržené ukládá povinnému povinnosti, jež lze vskutku vykonat, tedy např. zda uložená povinnost odpovídá možným způsobům exekuce, zda tato povinnost je konkretizována dostatečně určitě apod.

Při zkoumání materiální vykonatelnosti rozhodnutí vychází soud z obsahu rozhodnutí, především z jeho výroku, případně i z odůvodnění, avšak pouze za účelem výkladu výroku, tedy k odstranění případných pochybností o obsahu a rozsahu výrokem uložené povinnosti; výrok titulu nelze jakkoli doplňovat či opravovat. V dané věci sice výrok exekučního titulu neobsahuje žádnou bližší specifikaci jednotlivých vyjmenovaných věcí, které měl povinný oprávněnému vydat (např. výrobní čísla jednotlivých přístrojů), z odůvodnění rozsudku je však zřejmé, že se jedná o věci nabyté povinným na základě konkrétní kupní smlouvy, jejichž specifikace byla provedena v kupní smlouvě.

Spojuje-li povinný přípustnost dovolání s otázkou (ne)možnosti vedení exekuce odebráním věci v případě, že tyto movité věci byly odevzdány jinému soudnímu exekutorovi, který vydal exekuční příkaz jejich prodejem, lze odkázat na ustanovení § 347 odst. 1 občanského soudního řádu, který taktéž pamatuje na situaci, kdy se odebrání věci nepodaří provést.

Pokud jde o námitku týkající se zadržovacího práva povinného k movitým věcem, exekuční soudy převzaly závěr nalézacího soudu, který v odvolacím řízení konstatoval, že se zde zadržovací právo

neuplatní, neboť soud rozhodoval o vzájemném plnění podle ustanovení § 2993 občanského zákoníku. Z odůvodnění rozsudku přitom vyplývá, že ačkoliv soud prvního stupně uvedl, že žalovaný je povinen vrátit žalobci z titulu neplatné kupní smlouvy částku 2 600 000 Kč s příslušenstvím, „a to oproti vydání přístrojů, které má nyní ve své dispozici“, ve výroku I rozsudku žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobci částku 2 600 000 Kč s příslušenstvím bez dalšího „do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku“ a nevázal tak povinnost žalovaného na splnění vzájemné povinnosti žalobci k vydání přístrojů a zařízení získaných žalobcem podle kupní smlouvy.

Skutečnost, že ve výroku II naopak zavázal žalobce k vydání kupní smlouvou získaných přístrojů a zařízení (a dalšího přístroje, který nebyl předmětem kupní smlouvy, ale měla jej žalobkyně v držení) bez dalšího též „do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku“, není vyjádřením vzájemnosti protiplnění, neboť tímto výrokem bylo pouze rozhodnuto o vyhovění vzájemné žalobě žalovaného. Výrok I, jak byl formulován, znamenal exekuční titul pro žalobce jako oprávněnou (stejně jako výrok II znamenal exekuční titul pro žalovaného) a podle jeho znění by žalobce nemusel při výkonu rozhodnutí prokazovat připravenost cokoli žalovanému (povinnému) vydat, neboť povinnost vzájemného plnění takto formulovaným výrokem nebyla stanovena.

Závěry exekučního soudu vycházely z nesprávného předpokladu vylučujícího možnost uplatnění zadržovacího práva v dané věci z důvodu vzájemnosti vymáhaného plnění. V dalším řízení se soud bude zabývat otázkou, zda povinný uplatnil zadržovací právo, a zda jeho případná existence nebyla důvodem k zastavení exekuce. Pro úplnost se dodává, že ani existence zadržovacího práva nezabývá povinného vydat věci insolvenčnímu správci, sepíše-li je do majetkové podstaty, k čemuž došlo.

Text: JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

Recenze: Gajdošová Martina – Košičiarová Soňa: Záujmová samospráva

Praha: Leges, 2023. 200 s. ISBN 978-80-7502-671-2.

Spoluautorky Martina Gajdošová a Soňa Košičiarová se dlouhodobě věnují historii profesních komor, teorii zájmové samosprávy i její platné právní úpravě. Anotovaná monografie je nejen přehledným shrnutím jejich dosavadního bádání, ale klade si ve vztahu ke stavovským a profesním organizacím za cíl „analyzovat právní povahu ich úkonov, zovšeobecniť právne štandardy regulácie ich postavenia a fungovania tak, ako sú upravené v osobitných zákonoch, a to aj z pohľadu námetov de lege ferenda, ktorých cieľom je odhaliť rezervy v procese decentralizácie verejnej správy na Slovensku“.

Kniha je rozdělena do tří částí, z nichž prvá je věnována samosprávě jako specifickému způsobu výkonu správy veřejných věcí, druhá konceptu zájmové samosprávy a jejímu významu pro demokratický právní stát a třetí profesní samosprávě jako součásti zájmové samosprávy.

Lze říci, že spoluautorky trefně zvolily jako motto monografie sentenci Hanse Kelsena z roku 1926: „Zápas o samosprávu je možno chápat jen jako boj o demokracii.“ Tato myšlenka se pak prolíná textem celé monografie.

Není bez zajímavosti, že názvy některých subkapitol jsou formulovány jako otázky, s nimiž se čtenář zcela jistě v diskuzích setkal. Jedná se o téměř obvyklé otázky, zda jsou stavovské organizace a profesní organizace veřejnoprávní nebo soukromoprávní subjekty, zda jsou tyto subjekty nositeli veřejné správy, zda je lze považovat za subjekty veřejné správy, zda vykonávají státní správu, zda jsou orgány veřejné moci. V odpovědích je argumentace spoluautorek přesvědčivá a pochopitelná i pro neprávnicka, což lze použít např. ve stále se opakujícím tvrzeném omylu o „členství“ v profesních komorách. I když publikace reflektuje především slovenskou právní úpravu a judikaturu, na druhém místě mezi zdroji stojí česká právní úprava, judikatura a odborná literatura. Není bez zajímavosti, že spoluautorky analyzují například nálezy Ústavního soudu ze dne 28. února 2017, sp. zn. IV. ÚS 3638/15, týkající se (ne)odpovědnosti České advokátní komory za škodu způsobenou kárným řízením proti advokátovi podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným

úředním postupem. Dovožují, že by se poškozený mohl domoci náhrady škody podle obecné právní úpravy odpovědnosti za škodu podle občanského zákoníku, konstatují však, že by byl v nevýhodě potud, že odpovědnost dle zákona č. 82/1989 Sb. je odpovědností objektivní.

V části de lege lata je instruktivně pojednáno o administrativní, normotvorné, kontrolní a disciplinární pravomoci stavovské a profesní organizace, a to s přihlédnutím nejen k problematice právnických profesních komor, ale též např. o Slovenské lesnické komoře či Komoře restaurátorů. Za pozornost stojí výklad o zákone č. 391/2020 Z. z., o teste proporcionality v oblasti regulácie povolání. Spoluautorky jej uvádějí úvahou, že „legitímnym dôvodom na úpravu predbežnej či následnej kontroly kvality vnútorného predpisu komory je aj verejný záujem na ochrane pravidiel pre výkon povolania“.

Pokud jde o Slovenskou exekutorskou komoru, prezidium komory předkládá podle slovenské právní úpravy návrh kancelářského řádu ministru spravedlnosti ke schválení a vnitřní předpis o průběhu kontroly exekuční činnosti vydává komora po dohodě s Ministerstvem spravedlnosti SR.

Závěrečná část knihy je věnována mimo jiné též správě regulovaných povolání na vnitřním trhu Evropské unie a ochraně osob při zásahu stavovské či profesní organizace podle Dohody o ochraně lidských práv a základních svobod. Pojednávána judikatura Evropského soudu pro lidská práva se sice zabývá především rozhodnutími o stížnostech advokátů, nicméně nelze zde nepřipomenout rozhodnutí ve věci Mateescu proti Rumunsku ze dne 14. ledna 2014 (stížnost č. 1944/10), dle něhož byl pro Rumunsko shledán slučitelným souběžný výkon advokátní a lékařské praxe.

Recenzovaná publikace se tak nabízí jako vítaný přírůstek do právnické knihovny, protože - řečeno slovy recenzenta, emeritního soudce Ústavního soudu Ladislava Orosze - „komplexne vyznievajúca výpoveď autoriek o problematike záujmovej samosprávy obsiahnutá v ich monografii predstavuje podľa môjho názoru významný posun vpred pri jej odbornom spracovaní“.

Text: JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

děkan Fakulty právnické Západočeské univerzity v Plzni, člen redakční rady Komorních listů

Stalo se...

■ Mezinárodní unie soudních exekutorů

Mezinárodní unie soudních exekutorů (*Union internationale des huissiers de justice*) byla založena v roce 1952 na kongresu v Paříži z iniciativy prezidenta Národní komory soudních exekutorů Francie (*Chambre nationale des huissiers de justice de France*) Jeana Soularada. Zakládajícími členy byly komory z Francie, Belgie, Nizozemí, Lucemburska a Řecka. Ve funkci prezidentů Unie se dále vystřídali mj. Jean Balwir (1967), F. Aribaut (1985), Baudouin Gielen (1991) či Jacques Isnard (1994–2009), který je též nositelem stříbrné Randovy medaile. Stručnou historii UIHJ přináší Magazine UIHJ č. 1/1995, s. 5-6 (dostupné z: [uihj_magazine_no1_page01-08.pdf](#)).

■ Bolestný úděl

Pod názvem *Bolestný úděl* napsal Jan Drda soudničku z prostředí berní exekuce. Ta začíná následovně: „Staré přísloví praví: Těžký je úděl kanadského dřevorubce. Pokud můžeme soudit z případu, projednávaného před trestním senátem vrchního soudního rady dr. Šmilíka, a pokud můžeme z jednoho toho pádu generalizovat, řekli bychom, že i život exekutorův je těžký.“ Podle skutečné události pak Drda popisuje, jak Ladislav Janura napadl exekutora, který prováděl mobilární exekuci u Janurovy tchýně Alžběty Strunecké, čemuž asistovala i Janurova manželka Marie. Exekutor si zprvu na pomoc přivedl strážníka, ale i toho Janurovi napadli, takže exekuce mohla být provedena až za četnické asistence. Za zločin veřejného násilí proti úřední osobě a přestupek urážky osoby úřední ve službě byl Ladislav Janura odsouzen k trestu osm měsíců těžkého žaláře, Marie Janurová ke čtyřem měsícům těžkého žaláře. „Protože jsou oba zachovalí, sklidili svůj trest zatím podmíněně,“ uzavírá Jan Drda. Soudnička je datována dnem 26. února 1940 a původně vyšla v Lidových novinách, znovu byla publikována v roce 1995 v knize *Milostenky nemilostivé (soudničky 1939–1940)*.

■ Kapesní zájem

Rozhodnutí c. k. nejvyššího soudu ze dne 21. září 1887, č. 10627, týkající se exekuce k zajištění sporné pohledávky v průběhu nalézacího řízení, přinesl časopis *Právník* v roce 1889. V souzené věci po vydání námitek proti platebnímu rozkazu „žádal žalobce za exekuci ku zjištění a za „kapesní zájem““. Soud prvního stupně povolil exekuční zájem svršku žalovaného, ale „odepřel „právo kapesné“ s odůvodněním, že by tím došlo k nepřijatelnému omezení osobní svobody. Ke stížnosti žalobce c. k. vrchní soud zemský v Praze rozhodnutím ze dne 21. června 1887 č. 15991 prvoinstanční rozhodnutí změnil a kapesní zájem „povolil, poněvadž zákon nikde jej výslovně nezapovídá“. Následná „dovolací stížnost žalovaného byla zavržena“. Podle právního názoru c. k. nejvyššího soudu „má se zájem vykonati na všech věcech, které v držení dlužníka se nalézají, a zákon nevyjímá věci, kteréž exekut při sobě nosí. Výkon exekuce soudní nedotýká se osobní svobody dlužníka a soudnímu vykonavatelé náleží, aby kapesní zájem vykonal způsobem příhodným (§. 345, s, r.), Konečně není při exekuci ku zjištění žádné ustanovení zvláštní, kterým by se zájem omezoval“.

Text: Mgr. Petr Prokop Ustohal
tajemník Exekutorské komory ČR

Zjednání prezidia EK ČR

Začátek roku byl ve znamení pokračujících jednání o variantách návratu relevantní srážky ze mzdy, která probíhala v poslanecké sněmovně i na půdě Ministerstva spravedlnosti. V návaznosti na spuštění elektronické formy předávání spisů soudů přes aplikaci Budník zaznamenala Komora neochotu některých soudů aplikaci využívat, na což navázalo nesčetně jednání na úrovni krajských i okresních soudů, jakož i jednání s Ministerstvem spravedlnosti, které absolvovali členové prezidia společně s předsedou IT komise. Výsledkem dvouměsíčních jednání bylo přijetí aplikace k obecnému využití na úrovni většiny krajských soudům, ke kterému došlo na kolegiu předsedů KS na začátku března tohoto roku. Jednání i nadále pokračují a souběžně Komora připravuje vlastní centrální úložiště pro širší využití soudními exekutory.

Řádná zasedání prezidia proběhla dne 25. 1. 2024 a dále dne 19. 3. 2024, kdy proběhlo regionální zasedání prezidia v Olomouci, na které navázalo setkání členů prezidia se soudními exekutory z Moravy a Slezska.

Podrobnosti z jednání prezidia (včetně plného znění přijatých usnesení) jsou všem soudním exekutorům k dispozici na www.ekcr.cz, v části „Pro exekutory. Výběr usnesení z posledních zasedání naleznete rovněž zde (text usnesení je redakčně krácen, případně upraven):

■ 8. 1. 2024 – PR/04/2024

Prezidium EK ČR **j m e n u j e** Mgr. Andreu Říhovou, LL.M., soudní exekutorku EÚ Kladno, členkou Redakční rady časopisu Komorní listy. Prezidium EK ČR **j m e n u j e** Mgr. Libora Vaculíka, právníka Komory, členem Redakční rady časopisu Komorní listy.

■ 25. 1. 2024 – 1/24/P18

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný exekutorský úřad Náchod, po soudním exekutorovi JUDr. Kamilu Součkovi, kterému zanikl výkon exekutorského úřadu k datu 30. 9. 2022.

■ 25. 1. 2024 – 2/24/P18

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný exekutorský úřad Praha-západ, po soudním exekutorovi JUDr. Milanu Makáriovi, kterému zanikl výkon exekutorského úřadu k datu 30. 9. 2021.

■ 25. 1. 2024 – 3/24/P18

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný exekutorský úřad Hodonín, po soudním exekutorovi JUDr. Lubomíru Zálešákovi, kterému zanikl výkon exekutorského úřadu k datu 31. 10. 2022.

■ 25. 1. 2024 – 4/24/P18

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný exekutorský úřad Mladá Boleslav, po soudním exekutorovi Mgr. Martinu Slavatovi, kterému zanikl výkon exekutorského úřadu k datu 31. 8. 2022.

■ 25. 1. 2024 – 5/24/P18

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný exekutorský úřad Jablonec nad Nisou, po soudním exekutorovi JUDr. Jiřím Štrinclovi (Ph.D.), kterému zanikne výkon exekutorského úřadu k datu 31. 3. 2024.

■ 25. 1. 2024 – 6/24/P18

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný exekutorský úřad Brno-město, po soudním exekutorovi Mgr. Ing. Josefu Cingrošovi, kterému zanikne výkon exekutorského úřadu k datu 30. 6. 2024.

■ 19. 3. 2024 – 2/24/P19

Prezidium EK ČR **s v o l á v á** v souladu s ustanovením § 110, odstavec 3, zákona č. 120/2001 Sb., Exekuční řád, v platném znění, 44. Sněm soudních exekutorů, který se bude konat dne 23. dubna 2024, od 10 h v Brně (hotel International, Husova 16, Brno). Návrh programu 44. sněmu je následující:

1. Volba orgánů sněmu
2. Schválení programu sněmu
3. Volby členů orgánů Komory (prezidium)
4. Povinnosti Komory plynoucí ze zákona o účetnictví
5. Stavovské předpisy
6. Diskuze (ICT projekty, zprávy komisí a další)

Text: Mgr. Tereza Lungová

Zpráva ze stálé rady UIHJ – listopad 2023

Ve dnech 22.–24. listopadu 2023 se v Paříži v prostorách Espace Niemeyer uskutečnila pravidelná každoroční Stálá rada UIHJ (Mezinárodní unie soudních exekutorů). Před zahájením zasedání proběhlo každoroční pravidelné zasedání UEHJ (součásti UIHJ, která od roku 2016 sdružuje evropské členy UIHJ).

V rámci zasedání, kterému předsedal prezident UIHJ Marc Schmitz, byly shrnuty akce a aktivity uplynulého roku, které jsou přirozeně provázány s Evropskou unií. Marc Schmitz konstatoval, že se z UEHJ již stal spolehlivý partner v projektech spolufinancovaných EU, zejména na projektech:

- Projekt PACE (Privacy Awareness in Civil Enforcement): po zasedání UEHJ proběhla prezentace projektu, který se soustředí na ochranu osobních údajů při výkonu profese soudního exekutora, školení a zvyšování povědomí o této problematice;

- Systém e-Codex: spoluzaložen Evropskou komisí v r. 2010 (v současné době je zaveden v některých nařízeních EU, jako je evropský platební rozkaz, řízení o drobných nárocích a nařízení 2020/1784 o doručování písemností), který poskytuje evropskou digitální infrastrukturu pro bezpečnou přeshraniční komunikaci v oblasti justice. Používání e-Codexu se v budoucnu stane povinným pro soudní exekutory pověřené doručováním písemností;

- Nový e-Filit: projekt začne v lednu 2024 a bude poskytovat e-learningové moduly o nástrojích EU v oblasti justiční spolupráce, osobní školení právníké angličtiny, online vzdělávací semináře

pro školitele, mezioborové konference a závěrečnou konferenci s cílem podpořit lepší uplatňování a pochopení právních nástrojů EU;

- JODES (“Judicial Officers Data Exchange System”) - pokračování projektu „Find a Bailiff“;

- ERA (Academy of European Law) - největší evropská organizace v oblasti justičního vzdělávání;

- DIGIJUST, BESP, European Enforcement Atlas (Evropský atlas pro výkon rozhodnutí).

Byl shrnut nedávný vývoj v EU (změny předpisů – např. směrnice 2018/958 o přiměřenosti, Úmluva o rozsudcích vypracovaná Haagskou konferencí mezinárodního práva soukromého, která bude podrobně představena na zasedání Stálé rady UIHJ v roce 2024), padla i zmínka o článku 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/1783 z 25. listopadu 2020 o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech.

Poté některé členské země podaly krátká sdělení o vývoji situace v oblasti vymáhání soudních rozhodnutí na svém území, který probíhá zejména v oblasti elektronizace a umělé inteligence.

Závěrem prezident Schmitz všechny přítomné důrazně požádal o spolupráci při poskytování statistik a údajů, které Evropská komise každoročně požaduje, a to zejména pokud jde o vzdělávání. Upozornil, že některé členské státy reagují se zpožděním a někdy data

nedodají vůbec, načež UEHJ může působit jako nespolehlivý partner. Objem projektů financovaných Evropskou komisí, do kterých se může UEHJ zapojit, činí 1 milion eur, což představuje významnou finanční injekci a je nutné, aby disciplína členských zemí při poskytování zpětné vazby v dotazníkových šetřeních vytvářela pozitivní obraz UEHJ.

Na následném zasedání Stálé rady UIHJ pak hned v úvodu prezident Marc Schmitz konstatoval, že v některých zemích je aktuálně profese exekutora vystavena mimořádné zkoušce; někde vlády hodlají omezit činnost exekutorů nebo, což je rovněž velmi znepokojivé, snižovat tarif. Takový postup označil za výrazně krátkozraký, velice nebezpečný pro vymahatelnost práva a proto nepřijatelný.

V průběhu zasedání byla rovněž podána zpráva o průběhu příprav 25. kongresu soudních exekutorů, který proběhne v květnu 2024 v brazilském Rio de Janeiru; jako nosné bylo pro kongres zvoleno téma "Soudní exekutor: důvěryhodná třetí strana", které se zaměří na hlavní roli soudního exekutora jako garanta právní jistoty. Přípravy na kongres jsou v plném proudu a blíží se naplnění hotelů, které si pro kongres rezervovaly kapacitu, všichni jsou proto vyzýváni k co nejdřívější registraci.

S krátkou řečí vystoupil i Benoît Santoire, nový prezident National Chamber of Commissioners of Justice of France (Národní komory soudních exekutorů Francie), a Rose Mutombo Kiese, státní ministryně,

strážkyně pečeti, ministryně spravedlnosti Demokratické republiky Kongo.

Dále byly podány zprávy k financování UIHJ, změnám členských zemí, vývoji individuálního členství v UIHJ, činnost výboru UIHJ v jednotlivých členských zemích, proběhlé konference a byla zrekapitulována i úspěšnost aktivit UIHJ na sociálních sítích. Velký prostor byl věnován i jednotlivým projektům UIHJ a vzdělávání nebo také digitálním technologiím a vývoji v této oblasti, zejména v Africe, kde je vývoj ve srovnání s jinými členskými zeměmi UIHJ pomalejší.

V odpoledních hodinách konference proběhl workshop "Soudní exekutor a média: Síla komunikace", s cílem přimět soudní exekutory k zamyšlení a provedení opatření, která by právě využila účinku médií a zlepšila přetrvávající a falešný obraz naší profese. Tento seminář by měl dát profesi soudního exekutora příležitost zamyslet se nad tím, jak využít komunikační sílu médií ve svůj prospěch.

Závěrem byl uveden i záměr UIHJ uspořádat v prosinci 2024 třetí celosvětové fórum o vymáhání práva; první Globální fórum o vymáhání se konalo v roce 2014 v sídle Rady Evropy, pět let po přijetí pokynů CEPEJ o vymáhání. Druhý ročník se konal v roce 2019 ve Štrasburku u příležitosti 10. výročí vydání těchto pokynů. UIHJ bude s CEPEJ jednat o možnosti uspořádat společně 3. ročník ve Štrasburku v prosinci 2024 u příležitosti 15. výročí vydání pokynů.

Abstract

Mgr. Libor Vaculík, Mgr. Pavel Tintěra, JUDr. PhDr. Karel Šimka, LL.M., Ph.D.

The National Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic has hosted a Round Table with the participation of other legal professions

The Round Table with a topic “Judicial Officers – responsibility not only professional but also social and institutional safeguards of their independence” represents the continuation of the Memorandum of Cooperation between legal professions. Signatories of the Memorandum have committed to meet regularly and discuss all-legal topics as well as problems of each individual legal profession. We present to you two main contributions that have been made at the Round Table by Pavel Tintěra, member of the Presidium of the National Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic, and Karel Šimka, President of the Supreme Administrative Court, along with the commentaries from other participating chambers and unions.

p 12

Mgr. Ing. Antonín Toman

Revealing the mystery of inconclusive executions

On 10th January 2024 the National Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic held a workshop for Judicial Officers, judges and court employees and the representatives of the Ministry of Justice about the legal regulation of discontinuance of inconclusive executions [paragraph 55(7 to 13) of the Code of Execution] and its application in practice. The content of this article is a summary or a brief commentary of the main ideas presented at the workshop.

p 30

JUDr. Zdeněk Knaizl

Consequences of violation of the prohibition of cession and its impact on the execution proceedings

This article is about the consequences of the violation of cession. Attention will be paid to the effects in terms of substantive law while reflecting the consequences in terms of procedural law, specifically in the field of execution proceedings. The application practice has shown that the current legislation is not entirely clear regarding the consequences of the violation of cession. Therefore this article aims to map and analyze the fundamental principles of the examined institute, relevant legislation and jurisprudence all in and attempt to confirm the defined hypothesis.

p 43

Table of contents

1	EDITORIAL	3
2	ABSTRACTS	6
3	RETROSPECTIVE	7
	The past term of office is defined by achievements, search for solutions and also discussion and transparent approach	
	Members of the presidium of the National Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic	
4	ARTICLES	
	The National Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic has hosted a Round Table with the participation of other legal professions	12
	Mgr. Libor Vaculík, Mgr. Pavel Tintěra, JUDr. PhDr. Karel Šimka, LL.M., Ph.D.	
	Revealing the mystery of inconclusive executions	30
	Mgr. Ing. Antonín Toman	
	The National Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic launches a new webpage	40
	Mgr. Olga Černá	
	Meeting of the representatives of the National Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic with the Chamber of Judicial Officers and Insolvency Administrators of Estonia	41
	Mgr. Petr Pelikán	
	Consequences of violation of the prohibition of cession and its impact on the execution proceedings	43
	JUDr. Zdeněk Knajzl	
5	JURISPRUDENCE	
	Court rulings on executions	53
	Mgr. David Hozman	
6	REVIEW	
	Gajdošová Martina – Košičiarová Soňa: Interest Self-government	66
	JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	
7	FROM HISTORY	
	It happened...	67
	JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	
8	NEWS FROM THE CHAMBER	
	From the meetings of the presidium of the National Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic	68
	Mgr. Petr Prokop Ustohal	
	Report from the Permanent Council of the UIHJ, November 2023	70
	Mgr. Tereza Lungová	
9	ABSTRACT	72
10	TIRAGE	74

Tiráž

Padesáté sedmé číslo

www.ekcr.cz

vzor citace

PŘÍJMENÍ J. Název článku. Komorní listy. 01/2024. Praha: Exekutorská komora ČR, 2017, s. xxx. MK ČR E 19153

redakční rada

prof. dr. Armanas Abramavičius (Litevská republika)
JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
JUDr. Stanislava Kolesárová (Slovenská republika)
prof. JUDr. Alena Macková, Ph.D.
Mgr. Jan Mlynarčík
Mgr. Petr Sprinz, Ph.D., LL.M.
Mgr. Pavel Tintěra
Mgr. Ing. Antonín Toman
Mgr. Petr Prokop Ustohal
Mgr. Andrea Říhová, LL.M.
Mgr. Libor Vaculík

redakce

Silvie Kratochvílová
Dana Chalupová
Mgr. Olga Černá

MK ČR E 19153

Registrace Ministerstva kultury ČR

ISSN 1805-1081 (print), ISSN 1805-109X (on line)

Komorní listy (print i on-line) jsou zapsány na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice.

Publikování, pořizování kopií tohoto časopisu a jejich šíření třetí osobou je bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů či vydavatele zakázáno. Zakázáno je též publikování, pořizování kopií jednotlivých článků a jejich šíření třetí osobou bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů a autora příslušného textu. Uvedené se vztahuje na tištěnou i elektronickou verzi časopisu.

**Komorní listy produkuje, vydává a distribuuje Exekutorská komora České republiky
Časopis je dostupný také v ASPI.**

adresa redakce

Exekutorská komora České republiky
IČ: 709 40 517
Komorní listy, Anglická 20, 120 00
Praha 2

kontakt

Tel.: + 420 210 311 000
e-mail: redakce@ekcr.cz

překlad

Mgr. Libor Vaculík

tisk

dhMedia, s.r.o.
Zdarma
Náklad 800 ks
Vychází čtvrtletně
Datum vydání – 31. 3. 2024

CENTRÁLNÍ DESKA ŠETŘÍ PENÍZE EXEKUTORŮ

Už jste ji vyzkoušeli?

Ověřte si u svého dodavatele softwaru, zda vám zpřístupnil **Centrální desku**.

Její užíváním **ušetříte náklady svého úřadu**.

Je pro vás **ZCELA ZDARMA!**

Centrální deska představuje jednotné, jednoduché a moderní řešení pro automatizované vyvěšování písemností jak na Centrální úřední desce (§ 125a ex.ř.), tak na Lokální desce soudního exekutora, která je veřejnosti k nahlížení v sídle vašeho úřadu.

VÝHODY CENTRÁLNÍ DESKY

VŠE NA JEDNOM MÍSTĚ Centrální deska plně nahrazuje jednotlivé úřední desky soudních exekutorů. Centrální deska navíc slouží i k povinnému vyvěšování výzev podle § 56a a § 56b ex.ř. Pokud má exekutor povinnost podle zákona vyvěšovat výzvy podle § 56a a § 56b ex.ř., je nasnadě spojit příjemné s užitečným a vyvěšovat zde i ostatní písemnosti, které musí být vyvěšeny způsobem umožňujícím dálkový přístup.

BEZPEČNOST Po stránce technické i bezpečnostní dostávají obě desky všem požadavkům a nejnovějším standardům.

INTEGRITA Oba moduly splňují veškeré zákonné požadavky. Pracují bez zásahu do vyvěšovaného souboru a bez porušení integrity vyvěšovaného dokumentu. Samozřejmostí je otestované napojení na běžné informační systémy soudních exekutorů.

CENTRÁLNÍ ŘEŠENÍ Mizí závislost na externích dodavatelích, případně náklady na vývoj a udržování vlastních in-house řešení.

ZCELA ZDARMA Exekutorská komora vyvinula toto řešení exkluzivně na míru exekutorským úřadům a nabízí ho bez jakýchkoliv poplatků. Na rozdíl od komerčních produktů třetích stran jej můžete využívat zcela zdarma, a to prostřednictvím přihlašovacích údajů, které již nyní máte k dispozici pro účely vyvěšování na povinném modulu „Centrální úřední deska“.

www.centralnideska.cz

Pevně věříme, že toto jednotné řešení zjednoduší plnění vašich povinností a v nynější ekonomicky náročné době uspoří náklady, které musíte zbytečně vynakládat za služby třetích stran. Ověřte si tedy u svého dodavatele softwaru přístup na Centrální desku.

Neváhejte se na nás obrátit s jakýmkoliv dotazem.

tel. +420 210 311 000 (Helpdesk)

e-mail: admin@centralnideska.cz

CENTRÁLNÍ ÚŘEDNÍ DESKA

- zdarma pro všechny exekutory -

www.centralnideska.cz

vše na jednom místě | integrita | bezpečnost
centrální řešení | zcela zdarma

tel. +420 210 311 000 (Helpdesk)

e-mail: admin@centralnideska.cz